

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА 2019. ГОДИНУ

Нови Сад, јануар 2020.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

**ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ
ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА
ЗА 2019. ГОДИНУ**

в.д. директор

Ма Марина Мишчевић

Нови Сад, јануар 2020.

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА
ЗА 2019. ГОДИНУ
ПОКРАЈИНСКОГ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ

Пословно име	Покрајински завод за заштиту природе
Седиште	Нови Сад, Радничка 20а
Претежна делатност	Заштита природе и природних добара на територији Аутономне покрајине Војводине
Матични број	08916918
ПИБ	106611566
ЈБК	80822
Надлежни секретаријат	Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине

САДРЖАЈ

УВОД	1
1. МИСИЈА, ВИЗИЈА, ЦИЉЕВИ	2
2. ДЕЛАТНОСТ	4
3. ОСНОВНИ ПОДАЦИ	5
4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА, КАПАЦИТЕТИ И ОПРЕМЉЕНОСТ	6
4.1. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА	6
4.2. КАДРОВСКА СТРУКТУРА	7
4.3. ОПРЕМЉЕНОСТ	8
4.4. ЕДУКАЦИЈА И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ	8
4.4.1. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ	9
4.4.2. МЕЂУНАРОДНИ СКУПОВИ	11
4.4.3. НАЦИОНАЛНИ СКУПОВИ	12
4.4.4. УЧЕШЋЕ НА РАДИОНИЦАМА и стручним програмима	12
5. ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ – ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	15
5.1. НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ	15
5.1.1. ЗАШТИЋЕНА ПОДРУЧЈА	15
5.1.2. СТРУЧНИ НАДЗОР У ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈИМА, САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈСКИМ СЛУЖБАМА И УПРАВЉАЧИМА ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА	18
5.1.3. ИНВЕНТАРИЗАЦИЈА И ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ПРИРОДЕ	22
5.1.4. ЗБРИЊАВАЊЕ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ и заштићениХ ВРСТА дивљих ЖИВОТИЊА	32
5.1.5. ЗАШТИТА СТАНИШТА	34
5.1.6. НАЦИОНАЛНА ЕКОЛОШКА МРЕЖА	35
5.1.7. „NATURA 2000“	36
5.1.8. ГЕОНАСЛЕЂЕ	36
5.1.9. ОЧУВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	37
5.1.10. УСЛОВИ, МИШЉЕЊА И ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА	39
5.1.11. РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА	43
5.1.12. ПРОМОТИВНЕ АКТИВНОСТИ И МАНИФЕСТАЦИЈЕ	44
5.1.13. САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА	65
5.1.14. САРАДЊА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ СТРАНАМА У ЦИЉУ УСКЛАЂИВАЊА АКТИВНОСТИ СА ПОТРЕБАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ	67
5.2. МЕЂУНАРОДНИ ПРОЈЕКТИ И САРАДЊА	68
5.2.1. УГОВОРЕНИ ПРОЈЕКТИ	68
5.2.3. ПРОЈЕКТИ У ПРИПРЕМИ	73
5.2.4. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	74
6. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ	76
7. ПРАВНИ ПОСЛОВИ	79
8. ФИНАНСИЈЕ	80

УВОД

Покрајински завод за заштиту природе (у даљем тексту: Завод) је стручна организација која обавља послове заштите природе и природних добара која се у целости или већим делом своје површине налазе на територији Аутономне покрајине Војводине.

Завод послује као установа, у складу са прописима о јавним службама, а обавља послове заштите природе утврђене Законом о заштити природе („Сл. гласник РС“ број 36/2009, 88/2010, 91/2010 – исп., 14/2016 и 95/2018), Покрајинском скупштинском одлуком о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе (Покрајинска скупштинска одлука о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе, "Сл. лист АПВ", број 2/2010) и Статутом Покрајинског завода за заштиту природе („Сл. лист АПВ", број 9/2010).

Средњорочни програм заштите природних добара за период 2011–2020. Покрајинског завода за заштиту природе (број 02–133, од 28. 1. 2011) израђен је 2011. године. Сагласност на Средњорочни програм дала је Скупштина Аутономне покрајине Војводине (Одлука о давању сагласности на Средњорочни програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за период 2011–2020. број 023-2/11 од 5. 4. 2011), као и Влада Републике Србије (Решење о давању сагласности на Средњорочни програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за период 2011–2020. број 353-5627/2011, од 14.07.2011. „Сл. Гласник РС“, 54/2011).

Полазећи од Средњорочног програма заштите природних добара за период 2011-2020. урађен је Програм заштите природних добара Покрајинског завода за заштиту природе за 2019. годину, који је добио сагласност Покрајинске владе (Решење број: 022-89/2019 од 5. 02. 2019; Решење о давању сагласности на измене и допуне Програма, број: 022-89/2019 од 13. 11. 2019). Програм заштите природних добара уједно представља и програм рада Завода.

Брига о природи и природним вредностима на подручју АП Војводине основни је задатак и законска обавеза Завода, стручне покрајинске институције, која прикупља и обрађује податаке о природи и природним вредностима, прати стање и оцењује очуваност природе и степен угрожености објеката геонаслеђа, дивљих врста и њихових станишта, станишних типова, екосистема, еколошки значајних подручја, заштићених подручја, еколошке мреже и предела, еколошких коридора, израђује студије заштите којима се утврђују вредности подручја предложених за заштиту и начин управљања тим подручјима; ради на изради предлога акта о заштити, издаје услове за радове на заштићеним природним добрима, издаје мишљење на план управљања заштићеног подручја; врши стручни надзор на заштићеним природним добрима са предлогом мера, пружа стручну помоћ управљачима заштићених природних добара, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима на заштити природе, предела и природних добара; утврђује услове и мере заштите природе и природних вредности у поступку израде и спровођења просторних и урбанистичких планова, пројектне документације, основа програма и стратегија у свим делатностима које утичу на природу; обавља стручне послова у поступку израде оцене прихватљивости радова и активности у природи, припрема и спровођења пројеката и програма на заштићеном подручју; учествује у процени утицаја на животну средину у поступку реинтродукције и насељавања дивљих врста у слободну природу, учествује у поступку јавног увида ради проглашавања заштићених природних добара; организује и спроводи васпитно-образовне и промотивне активности у заштити природе пројектовањем и организовањем изложбених поставки, организује тематске расправе, семинаре, предавања, издаје публикације, учествује у спровођењу ратификованих међународних уговора о заштити природе; води регистар заштићених природних добара и других података од значаја за заштиту природе; врши инвентаризацију појединачних елемената геолошке, биолошке и предеоне разноврсности са анализама и извештајима о њиховом стању; води базу података у области заштите природе, обавештава јавност о природним вредностима, заштити природе, њеној угрожености, факторима и последицама угрожавања и др. Као члан Међународне уније за заштиту природе (IUCN), сарађује са бројним међународним организацијама.

1. МИСИЈА, ВИЗИЈА, ЦИЉЕВИ

Мисија Завода је да квалитетним стручним радом придонеси очувању и унапређењу природе у АП Војводини, као универзалног циља у области заштите животне средине, за добробит садашњих и будућих генерација. Завод кроз интензиван теренски рад, примену најновијих научних сазнања и сарадњу са свим заинтересовани странама, пружа стручну подршку за планирање и спровођење заштите природе (биодиверзитета). На тај начин осигурава очување и унапређење природе у АП Војводини, односно у Републици Србији.

Визија Завода је да АП Војводина има очувану природу која представља вредност од националног значаја и интереса, а негативни антропогени утицаји сведени су на најмању меру.

Циљеви:

1. повећати површине под заштитом (заштићена подручја и еколошка мрежа) на око 17 % површине АП Војводине;
2. очувати и унапредити природне вредности у постојећим заштићеним подручјима и еколошкој мрежи на 16,2 % површине АП Војводине;
3. одржавати и унапредити националну еколошку мрежу у АП Војводини;
4. радити на успостављању ЕУ еколошке мреже NATURA 2000 у Србији, кроз идентификацију одговарајућих станишта и врста и реализацију мера њихове заштите, на простору панонског биогеографског региона у Србији;
5. унапредити знања и свест јавности о стању природе и променама у природи;
6. развијати примену механизма (начина, активности) и мера за очување врста, станишта и заштићених подручја;
7. осигурати доступност информација о природи у јавности;
8. придонети повећању свести о значају очувања природе;
9. унапређивати област заштите природе путем сарадње на националном и међународном нивоу;
10. придонети квалитетном испуњавању обавеза Србије у складу са ЕУ директивама и међународним споразумима из области заштите природе.

Програм рада Завода за 2019. годину био је заснован и на утврђеним краткорочним циљевима у области заштите природе:

Краткорочни циљеви који се односе на програм за 2019. годину обухватају:

1. почетак рада на валоризацији природних вредности у циљу израде студије, као предлога за заштиту пет нових заштићених подручја: "Дунавски ритови између Плавне и Бачког Новог Села"; „Слатине код Руског Крстура“; Слатине код Жабља“; „Лесне долине на потезу од Добрице до Алибунара“; „Долина – Алаш“ код Падине“.
2. валоризација природних вредности и израда студије као предлога за заштиту једног новог заштићеног подручја: СП „Копривић у улици Војводе Бојовића у Новом Саду“.
3. завршетак валоризације природних вредности и израда студије заштите као предлога за заштиту једног новог заштићеног подручја: ПП "Доња Мостонга",
4. почетак валоризације природних вредности у циљу израде студије ревизије заштите једног постојећег заштићеног подручја: „Стари парк Соколац“.
5. завршетак валоризације природних вредности подручја и израда студије ревизије заштите једног постојећег заштићеног подручја: СП „Футошки парк“.
6. валоризација природних вредности и израда студије ревизије заштите једног постојећег заштићеног подручја: СП „Два стабла тисе у Суботици“.

7. активности на управљању успостављеним Резерватом биосфере „Бачко Подунавље“, као и активности на успостављању прекограничног Резервата биосфере „Мура – Драва – Дунав“;
8. наставак рада на успостављању еколошке мреже у АП Војводини као дела Националне Еколошке мреже (РС) са посебним освртом на еколошке коридоре и приоритетне типове станишта за заштиту;
9. рад на успостављању ЕУ еколошке мреже NATURA 2000 у Панонском биогеографском региону у РС, са посебним освртом на сарадњу са носиоцима ИПА пројекта;
10. стручни надзор и сарадња са управљачима заштићених природних добара;
11. праћење стања и примена активних мера заштите на очувању строго заштићених врста и станишта приоритетних за заштиту;
12. континуирани развој Информационог система Завода, на апликативном и нивоу систематизације података,
13. наставак рада на прилагођавању ИС Завода, како би се створили предуслови да се његов део integriше у национални ИС за потребе израде Натура 2000 мреже у Србији;
14. разрада услова за размену података са другим субјектима и дефинисање рутине за аутоматско издвајање сета података из база;
15. континуирана примена GIS технологија у графичкој обради података за заштићена подручја и еколошку мрежу;
16. сарадњу са заинтересованим странама у заштити природе;
17. израду услова и мишљења са циљем очувања и унапређења биолошке и геолошке разноврсности и одрживог коришћења природних ресурса;
18. промоција и презентација значаја очувања природе;
19. даљи развој web презентације Завода; учешће у изради законских и подзаконских аката;
20. рад на унапређењу изложбене поставке у згради Завода;
21. реализација постојећих међународних пројекта, према потписаним уговорима;
22. рад на припреми предлога пројекта и остваривању пројектних партнерстава у оквиру позива за достављање предлога пројекта који ће бити расписани у 2019. години
23. реализацију следећих уговорених пројекта: 1) Conservation of the eastern imperial eagle by decreasing human-caused mortality in the Pannonian Region – Заштита орла крсташа смањивањем морталитета који узрокују људи у Панонском Региону - PANNONEAGLE (LIFE15 NAT/HU000902); 2) Transboundary Management Programme for the planned 5-country Biosphere Reserve “Mura-Drava-Danube” – Прекогранични програм управљања за планирани резерват биосфере у пет држава (coopMDD); 3) Active sensor monitoring Network and environmental evaluation for protection and wise use of wetlands and other surface waters - Мрежа активног мониторинга и евалуације сензорима са циљем заштите и мудрог коришћења влажних станишта и других површинских вода (SeNSWET); 4) Operation Wetlands Ecosystem Services Assessment in Croatia-Serbia cross border region)(EcoWET); 5) Conservation of key animal species of Pannonian Steppes in a border region between Hungary and Serbia - Заштита кључних животињских врста панонских степа у граничном подручју Мађарске и Србије (PANNON STEPPES); 6) „Sava TIES DTP2 096-2.3“ - Очување станишта слива реке Саве кроз међународно управљање инвазивним врстама“; 7) „GIZ ESAV 2“ потпројект процена и вредновање услуга екосистема (ESAV) у оквиру регионалног пројекта Отворени регионални фонд за југоисточну Европу – имплементација уговора о биодиверзитету (ORF BDU) и пројекта Регионалне смернице за вредновање услуга екосистема (ESAV) у процесу утврђивања у управљања заштићеним зонама на западном Балкану.

2. ДЕЛАТНОСТ

Делатност Завода одређена је одредбама Закона о заштити природе ("Сл. гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр., 14/2016 и 95/2018), Покрајинском скупштинском одлуком о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе ("Сл. лист АПВ", бр. 2/2010 и 23/2018), као и Статутом Покрајинског завода за заштиту природе („Сл. Лист АПВ”, бр. 9/2010, 22/2018 и 48/2018).

Делатност Завода обухвата стручне послове:

1. прикупљање и обраду података о природи и природним вредностима;
2. праћење стања и оцену очуваности природе и степена угрожености објеката геонаслеђа, дивљих врста и њихових станишта, станишних типова, екосистема, еколошки значајних подручја, заштићених подручја, еколошких коридора, еколошке мреже и предела;
3. израду студија заштите којима се утврђују вредности подручја предложених за заштиту и начин управљања тим подручјима;
4. израду предлога акта о престанку заштите подручја;
5. израду предлога за претходну заштиту подручја;
6. давање услова за радове на заштићеним природним добрима, издавање мишљења на план управљања заштићеног подручја;
7. вршење стручног надзора на заштићеним природним добрима са предлогом мера;
8. пружање стручне помоћи управљачима заштићених природних добара, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима на заштити природе, предела и природних добара;
9. утврђивање услова и мера заштите природе и природних вредности у поступку израде и спровођења просторних и урбанистичких планова, пројектне документације, основа (шумских, ловних, риболовних, водопривредних и др.), програма и стратегија у свим делатностима које утичу на природу;
10. обављање стручних послова у поступку израде оцене прихватљивости радова и активности у природи, припремања и спровођења пројеката и програма на заштићеном подручју;
11. предлагање обима и садржаја студија изводљивости и процене утицаја на животну средину у поступку реинтродукције и насељавања дивљих врста у слободну природу;
12. вођење евиденције о начину и обиму коришћења, као и факторима угрожавања заштићених и строго заштићених дивљих врста ради утврђивања и праћења стања њихових популација;
13. учествовање у поступку јавног увида ради проглашавања заштићених природних добара;
14. организовање и спровођење васпитно-образовних и промотивних активности у области заштите природе презентацијом широј јавности и упознавање с биљним и животињским врстама које чине изложбену поставку Завода;
15. учешће у спровођењу ратификованих међународних уговора о заштити природе;
16. вођење регистра заштићених природних добара и других података од значаја за заштиту природе;
17. инвентаризацију појединачних елемената геолошке, биолошке и предеоне разноврсности са статистичким анализама и извештајима о њиховом стању;
18. вођење базе података у области заштите природе као дела јединственог информационог система Агенције за заштиту животне средине;
19. обавештавање јавности о природним вредностима, заштити природе, њеној угрожености, факторима и последицама угрожавања;
20. обављање и других послова утврђених законом.

3. ОСНОВНИ ПОДАЦИ

Назив институције	Покрајински завод за заштиту природе
Година и акт оснивања	16. 02. 2010., Покрајинска скупштинска одлука о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе („СЛ. лист АПВ“, бр. 2/2010, 23/2018)
Почетак рада	01. 04. 2010.
Седиште	Радничка 20а, Нови Сад
Површина канцеларијског простора по запосленом	14,33 m ²
Управни одбор (13. 06. 2017)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Милена Недељков, дипл. економиста – Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад - председник; 2. Мирослав Гаврић, V степен стручне спреме – Управа за заједничке послове покрајинских органа, Футог – члан; 3. Крум Васев, Војна Академија копнене војске, пензионер, Рума – члан; 4. Сара Павков, мастер еколог – Покрајински завод за заштиту природе - члан; 5. Илија Миљковић, дипл. аналитичар заштите животне средине, Нови Сад, Покрајински завод за заштиту природе - члан.
Надзорни одбор (30. 05. 2014)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Золтан Селеши, виша техничка школа, Каћ - председник; 2. Миодраг Шеровић, мастер инжењер шумарства, Апатин – члан; 3. Ненад Михајловић, дипл. просторни планер, специјалиста за урбану основу, Нови Сад – Покрајински завод за заштиту природе - члан;
в.д. директора	Марина Мишчевић, мастер биолог (24. 10. 2018.)
Број запослених и попуњеност планираних капацитета	<p>Систематизовано 45 радних места (1 именовано лице, 44 на неодређено) попуњеност - 1 именовано лице, 41 на неодређено (1 на одређено – 1 замена), 1 радни однос у мировању.</p> <p>Укупно је попуњено 93% капацитета предвиђених Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у ПЗЗП (број 02-3041/4 од 02.11.2018.)</p>
Стручна спрема	доктор наука (13%), магистар наука/мастер (16%), ВСС (48%), ВС (7%), ССС (16%)
Просечна старост	45 године
Полна структура	Жене (51%): Мушкарци (49%)

4. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА, КАПАЦИТЕТИ И ОПРЕМЉЕНОСТ

4.1. ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

Полазећи од Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Покрајинском заводу за заштиту природе бр. 05-3266 од дана 20.11.2019. године утврђена је следећа организациона шема:

Завод, према напред цитираном Правилнику има 44 систематизована радна места, тако да би сва радна места требало да попуњава 44 извршиоца и директор као именовано лице. У 2019. години у Заводу се у радном односу налазило 42 запослених, од којих су: 1 именовано лице, 42 запослених на неодређено време, од којих је за 1 запослено радни однос у мировању, 1 са радним односом на одређено време (замена). На привременим и повременим пословима ангажовано је пет лица. Једно лице ангажовано је на међународном пројекту.

4.2. КАДРОВСКА СТРУКТУРА

Табела 1. Бројно стање и попуњеност људских капацитета у Покрајинском заводу за заштиту природе (стање на дан 31.12.2019.)

	Број запослених на неодређено време	Број запослених на одређено време (именовано лице, замена)	Број запослених чији је радни однос у мировању (на неодређено време)	Број ангажованих на привременим и повременим пословима	Број извршилаца предвиђен Правилником о систематизацији	Попуњеност радних места %
Директор		1			1	100
СЕКТОР ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ	29				30	96.7
Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу	8				8	100
Одељење за заштиту врста	8				8	100
Одсек за заштиту животне средине	4				4	100
Одељење за заједничке стучне послове	8			3	9	88.9
СЕКТОР ПРАВНИХ И ФИНАНСИЈСКИХ ПОСЛОВА	13	1	1		14	100
Одељење за финансијско-рачуноводствене послове и маркетинг	5	1		1	8	75
Одсек за правне, кадровске и административне послове	3		1	1	4	75
УКУПНО	42	2	1	5	44	97.8

4.3. ОПРЕМЉЕНОСТ

Завод је од августа 1994. године смештен у наменски направљеном објекту у Новом Саду, у улици Радничка 20а. Укупна квадратура простора зграде је 2.850 м², што са двориштем у којем се налази арборетум, износи 3.850 м². Објекат се састоји из три нивоа, од чега се у сутерену налазе депои, радионице и лабораторије, у приземљу је природњачка поставка на 850 м² и амфитеатар (109 места), а канцеларије су на спрату.

За потребе обављања основних делатности, до 2019. године, Завод је имао на располагању пет теренских возила (Mitsubishi Пајеро, Даџија Daster 2, Лада Нива 2, Opel Combo), просечне старости 8 година и ауто приколицу Kandli KT23. Најстарије теренско возило Мицубиши Пајеро није био у возном стању. Возило Opel Combo добијено је на коришћење, на основу уговора са Министарством пољопривреде и заштите животне средине, а за потребе збрињавања животиња (CITES возило), као донација ЕУ.

Већи део процеса рада у Заводу је аутоматизован кроз информациони систем. Архитектура система је клијент-сервер а повезаност реализована звездастом локалном рачунарском мрежом. Системске, безбедносне и процесе и процесе информационог система обезбеђују 3 физичка и 2 виртуелна сервера, од којих је један физички сервер већ 4 године ван амортизационог периода (требало би га заменити) а други је неопходно хардверски унапредити. Клим у сервер сали обезбеђују 2 инверторска клима уређаја. Клијентски део је покривен радним станицама (рачунари). Око половине рачунарске опреме је ван амортизационог периода. Већина периферних уређаја су дељени (мрежни) ресурси. За потребе промоције, презентације, скупова, стр. сасатнака, теренског рада и др., користе се преносни рачунари, таблети, фотоапарати, ГПС уређаји и пројектори. Обезбеђени су лиценцирани оперативни системи, системски софтвер и програми за рад. У току 2019. године, од рачунарске, комуникационе и електронске опреме је обновљено/набављено: 6 преносних рачунара, 10 таблета, 1 фотоапарат, замењен уређај за складиштење података, 2 телевизора, 16 уређаја за непрекидно напајање, 8 радних станица, 1 (Touch) монитор, , 36 нових или обновљених лиценци за софтвер и ОС.

Сталну интернет везу Завод остварује преко оптичког привода. У оквиру сарадње са ТЕЛЕКОМ Србија А.Д. постављена је телекомуникациона опрема у простору природњачке изложбе за пружање услуге бежичног приступа интернету посетиоцима – вез накнаде тј. финансијских издатака Завода. Локална рачунарска мрежа је проширена бежичним сегментом, са три приступне тачке које покривају око половине простора пословне зграде.

4.4. ЕДУКАЦИЈА И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

Током 2019. године стручни сарадници Завода су учествовали на пар различитих едукација и стручних усавршавања.

- 12. 03. 2019; Београд; Радионица „Платформа за (н)ово доба – Microsoft 365“, која је одржана ради информисања о функционалности платформе Microsoft 365.
- 24. 09. 2019; Београд; Републички геодетски завод; први састанак Радне групе, у којој Завод има 2 члана, за израду Специфичног плана имплементације за INSPIRE директиву (DSIP) у оквиру Пројекта *Additional development of EU environment approximation for air, chemicals and horizontal acquis – EAS 3*.
- 7 - 10. 10. 2019; Златибор; Центар за управљање развојем; семинар "Пројектно планирање и реализација пројеката (IPA INTERREG CBC)".
- 16 - 18. 10. 2019; Београд; обука из ГИС-а у "GDI Solution" на тему "Editing Data whit ArcGis for Desktop".

- 23. 10. 2019; Београд; Обука „- Assessment on actual needs for IT system for Natura 2000 of the Project “EU for Natura 2000 in Serbia”, која је одржана ради процене актуелних потреба за ИТ систем НАТУРА 2000 у Р Србији.
- 24. 10. 2019; Београд; Едукација „Савремена заштита вашег пословног окружења“, која је одржана ради информисања о новинама у функционалности пакета за антивирусну заштиту.
- 30. 10. - 1. 11. 2019; Београд; Обука „Editing Data with ArcGIS for Desktop - GDi Solutions“.
- 31. 10. 2019; Нови Сад; Скуп у оквиру Оперативног тима за праћење споразума о оквирима за размену и коришћење података учествовали у сагледавању података потребних за институционалну анализу за израду „Специфичног плана имплементације за INSPIRE директиве“.
- 4 – 6. 11. 2019; Београд; Обука „Building Geodatabases - GDi Solutions“.
- 21 - 22. 11. 2019; Београд; Обука "ArcGis 2: Essential Workflows" у "GDI Solution".
- 10 - 11. 12. 2019; Београд; Радионица „Процес именовања потенцијалних SPA и рSCI према Директиви о птицама и Директиви о стаништима за мрежу Натура 2000 пројекта „ЕУ за Натуру 2000 у Србији“.

4.4.1. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ

Стручни сарадници Завода су самостално и у коауторству објавили укупно **26** научних и стручних рада. Подвучена су имена запослених сарадника Завода, на списку објављених радова који следи:

Радови:

Adamović, M., Jovanović, M., Puzović, S., Rajković, D. (2019): Zajedničke aktivnosti predstavnika elektroprivrede i zaštite prirode na očuvanju stepskog sokola (*Falco cherrug*) u Srbiji. Bosansko-hercegovački komitet/ogranak međunarodnog vijeća za velike električne sisteme/sustave - BH K/O cigré. 14. Savjetovanje BH K/O cigré, Neum, 20-23. oktobar 2019, R.B2-1-B2-7.

Biró, M., Molnár, Zs., Babai, D., Dénes, A., Fehér, A., Barta, S., Sáfián, L., Szabados, K., Kiš, A., Demeter, L., Öllerer, K. (2019): Reviewing historical traditional knowledge for innovative conservation management: A re-evaluation of wetland grazing. *Science of The Total Environment*. 666: 1114–1125

Biró, M., Molnár, Zs., Babai, D., Dénes, A., Fehér, S., Szabados, K., Kiš, A., Demeter, L., Sáfián, L., Barta, S. & Öllerer, K. (2019): Történeti adatok pannon vizes élőhelyek legeltetéséről az elmúlt évszázadokból – szemelvénygyűjtemény. In: Tóth, A. & Tóth, Cs. (szerk.): A Hortobágyi Természetvédelmi Kutatótábor 45 éve. Alföldkutatásért Alapítvány, Kisújszállás.

Galić Z., Samardžić M., Kiš A., Ponjarac R., Novčić Z. (2019): Edaphic characteristics of marginal soils for poplar growing in management unit „Grabojevacko Vitojevacko Island“. *AGROSYM 2019, Book of abstracts* p. 944, Jahorina, Bosna i Hercegovina.

Galić Z., Ponjarac R., Samardžić M., Novčić Z., Kiš A. (2019): Rasprostranjenost i proizvodne karakteristike zemljišta u GJ „Kolut Kozara“. *Topola*, 71-78.

Kicošev, V. & Galambos, L. (2019). Stakeholder analysis in solving the problem of accumulation of plastics in surface waters of protected areas. In: Stock, F. Reifferscheid, G., Brennholt, N., Kostianaia, E. (Eds.), *Plastics in the Aquatic Environment - Part II: Stakeholders Role against Pollution, The Handbook of Environmental Chemistry* (pp 1-24), Springer, Berlin, Heidelberg. doi.org/10.1007/698_2019_376

Kicošev, V., Szabados, K. & Dragaš, K. (2019). Analiza zainteresovanih strana za potrebe formiranja višefunkcionalnog zelenog pojasa uz vodna tela na primeru Parka prirode „Bačkotopolske doline“. *Ekoremedijacija - Inovacije, ekonomski aspekti i implementacija u praksi. Zbornik radova nacionalne konferencije sa međunarodnim učešćem. Beograd: Fakultet za primenjenu ekologiju “Futura” uz podršku Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Republike Srbije.*

Niketić, M., Tomović, G., Perić, R., Zlatković, B., Anačkov, G., Djordjević, V., Jogan, N., Radak, B., Duraki, Š., Stanković, M., Lakušić, D., Stevanović, V. (2018): Material on the Annotated Checklist of Vascular Flora of Serbia. Bulletin of the Natural History Museum in Belgrade 11: 101-180. [publikovano 2019.]

Пањковић, Б. (2019): Заштита биолошке разноврсности. Пољопривредни календар (у штампи).

Пањковић, Б., Перић, Р., Миленић, Б., Сабадош, К. (2019): Велики римски шанац – јединствени ботанички локалитет. Пољопривредни календар. (у штампи).

Perić, R., Knežević, J., Škondrić, S. (2018): Materials for a flora of Serbia from the Herbarium collection PZZP (1). Bulletin of the Natural History Museum in Belgrade 11: 63-99. [publikovano 2019.]

Srđević, Z., Srđević, B., Suvočarev, K., Galamboš, L. (2019): Hybrid Constructed Wetland Selection as a Group Decision-Making Problem Water Resources Management 34: 295-310.

Štefanić, E., Rašić, S., Panjковић, Б., Kovačević, V., Zima, D., Antunović, S., Štefanić, I (2019): The role of weeds from field margins in supporting crop pollinators. Journal of Central European Agriculture (in press).

Puzović, S., Ham, I., Tucakov, M. (2019): Glossy Ibis *Plegadis falcinellus* (Linnaeus, 1766) in Serbia and neighboring Balkan countries. IUCN SSC Stork, Ibis & Spoonbill Group, International Glossy Ibis Network, SIS Cons.

Puzović, S., Vučković, V., Stojnić, N., Sekulić, G., Radaković, M., Dučić, N., Rudić, B., Ružić, M., Radišić, D., Grubač, B., Šćiban, M., Raković, M. (2019): Birds of Pešter karst polje. Pp. 51-85. In: Sackl, P., Ferger, S.W., Sarajlić, N., Kotrošan, D. & Topić, G. (eds): Dinaric Karst Poljes – Nature Conservation and Rural Development. Ornitološko društvo "Naše ptice", Sarajevo.

Vojinović Miloradov, M., Sremački, M., Mihajlović, I., Petrović, M., Obrovski, B., Sabadoš, K., Kicošev, V., Keser, T., Dragičević, P. & Radić, J. (2019). SeNs Wetlands Project: Overview of the interreg IPA Project between Croatia and Serbia, Bor: International Conference Ecological Truth and Environmental Research, 291-297. 18-21. ISBN 978-86-6305-097-6

Vojinović Miloradov, M., Mihajlović, I., Sremački, M., Petrović, M., Obrovski, B., Sabadoš, K., Kicošev, V., Keser, T., Dragičević, P. & Radić, J. (2019). Portrait of Interreg IPA Project between Croatia and Serbia, SeNs Wetlands. IX International Conference Industrial Engineering and Environmental Protection 2019 (IIZS 2019). ISBN 978-86-7672-324-9

Књиге:

Popovic, S., Karadzic, B., Amidzic, L., Radovic, I., Panjkovic, B., Stojnic, N., Mladenovic, A. (2019): SIXTH NATIONAL REPORT TO THE UNITED NATIONS CONVENTION ON BIOLOGICAL DIVERSITY, Serbian Environmental Protection Agency, Belgrade.

Lazić, L., Stojanović, V., Jovanović, M., Puzović, S., Janjušević, B. (2018): Park prirode Jegrička. ECOWAM projekat, Interreg – IPA CBC, monografija, Novi Sad, 152 pp.

Поглавља у књизи:

Panjković, B., Rat, M., Mihajlović, S., Galambos, L., Kiš, A., Puzović, S., Nadaždin, B., Šeat, J., Vukajlović, F., Tot, I., Đapić, M. (2019): Invasive Alien Species in the Balkan Peninsula, Apple Academic Press & CRC Press, Bookchapter (in press).

Саопштења на научним и стручним скуповима:

Galambos, L., Srdjevic, Z., Srdjevic, B. (2019): Stakeholders participation in the process of development of protected area management plan using the Analytic hierarchy process (AHP) and the concept of ecosystem services. 6th biennial Symposium of the International Society for River Science, Vienna, Austria, 2019.09.11. (oral presentation- Session SP07)

Kiš, A., Szabados, K., Demeter, L., Biró, M., Perić, R., Marinkov, J., Molnár, Zs. (2019): Traditional pig herding as suitable habitat management of endangered wetland species. In: Book of abstracts, 13th Symposium on

the Flora of Southeastern Serbia and Neighboring Regions, Stara Planina Mt., 13th to 23th June, 2019 (eds. V. Randelović, Z. Stojanović-Radić, D. Nikolić), pp. 81-82. Department of Biology and Ecology, Faculty of Science and Mathematics, University of Niš & Institute for Nature Conservation of Serbia, Belgrade.

Panjковић, B., Perić, R., Milenić, B. (2019): *Eranthis hyemalis* (L.) Salisb.-indicator species of climate change. In: Book of abstracts, 13th Symposium on the Flora of Southeastern Serbia and Neighboring Regions, Stara Planina Mt., 13th to 23th June, 2019 (eds. V. Randelović, Z. Stojanović-Radić, D. Nikolić), pp. 79-80. Department of Biology and Ecology, Faculty of Science and Mathematics, University of Niš & Institute for Nature Conservation of Serbia, Belgrade.

Puzović, S., Stojnić, N. (2019): Ptice šumskih rezervata u Bosutskim šumama. Ornitološko udruženje „Naše Ptice“, 8. Ornitološki festival, knjiga sažetaka, Sarajevo, 4-5.

Puzović, S. (2019): Ptice planine Kukavice. Ornitološko udruženje „Naše Ptice“, 8. Ornitološki festival, knjiga sažetaka, Sarajevo, 9-10.

Szabados, K., Perić, R., Panjković, B., Dragaš, K., Kiš, A. (2019): Are ameliorative canals of the Backa loess plateau providing ecological corridors for steppe fragments ?. In: Book of abstracts, 13th Symposium on the Flora of Southeastern Serbia and Neighboring Regions, Stara Planina Mt., 13th to 23th June, 2019 (eds. V. Randelović, Z. Stojanović-Radić, D. Nikolić), pp. 78-79. Department of Biology and Ecology, Faculty of Science and Mathematics, University of Niš & Institute for Nature Conservation of Serbia, Belgrade.

4.4.2. МЕЂУНАРОДНИ СКУПОВИ

Представници Завода су учествовали на више међународних скупова у земљи и иностранству.

- 7 – 8. 03. 2019; Посета Националном парку Кишкуншаг у Мађарској и учешће на скупу, са поздравном речи и презентацијама; Марина Мишчевић, Никола Стојнић, Слободан Пузовић, Сара Новаковић, Милош Љиљак.
- 7 - 12. 04. 2019; Беч, Аустрија; Генерална скупштина Европске уније геолошких наука (The General Assembly 2019 of the European Geosciences Union (EGU); Дарко Тимотић.
- 8 - 10. 04. 2019; Златар, Нова Варош; Међународни скуп о заштити птица грабљивица у организацији Фондације за заштиту црног лешинара из Шпаније; Никола Стојнић и Слободан Пузовић.
- 12. 09. 2019; СРП „Ковиљско-претроварадински рит“ – Крчединска ада; Држање презентације и вођење по терену 40 учесника Генералне скупштине националних прстеновачких централа шланица ЕУРИНГ, у организацији Природњачког музеја из Београда; Слободан Пузовић.
- 10 - 13. 10. 2019; Сарајево; БиХ; Орнито фестивал 8; учешће на међународном скупу у организацији УГ „Наше птице“; Презентација Слободан Пузовић.
- 8 - 13. 09. 2019; Беч, Аустрија; Међународни симпозијум „6th Biennial Symposium of the International Society for River Science“; Ласло Галамбош.
- 28 - 30. 10. 2019; Галац (Galati), Румунија; Међународна конференција „Conservation of Danube Sturgeons - a challenge or a burden?“ („Очување јесетарских врста у сливу Дунава - изазов или терет“); Ласло Галамбош.
- 22. 11. 2019; Дворац Еђшег, Нови Сад; Обележавање 30 година рада ДЗППС; примање златне плакете за сараднике Завода и захванице за Завод; Прикладни говор; Слободан Пузовић и Марко Туцаков.
- 25 - 27. 11. 2019; НП „Триглав“, Словенија; Међународни скуп SavaParks Network; Презентације и поздравни говор. Слободан Пузовић и Ален Киш.
- 7. 12. 2019; НВО Орка; Зрењанин; међународни скуп „Sustainable agriculture for sustainable Balkans“, учешће са презентацијом; Слободан Пузовић.

4.4.3. НАЦИОНАЛНИ СКУПОВИ

Представници Завода учествовали су на неколико скупова у земљи од националног значаја.

- 20 - 23. 06. 2019; Стара Планина; 13. симпозијум о флори југоисточне Србије и суседних региона. Том приликом, а у оквиру спровођења активности пројекта *Active SEnsor monitoring Network and environmental evaluation for protection and wise use of WETLANDS and other surface waters (SeNs Wetlands)*; др Биљана Пањковић и Клара Сабадош.
- 17. 06. 2019; Министарство заштите животне средине; Ректорат УНС; промоција поглавља 27; Сарадници ПЗЗП.
- 24. 07. 2019; Министарство заштите животне средине; Београд; сплав „Амстердам“; Поглавље 27; скуп на ком је разматран документ преговарачке позиције Србије; Весна Кицошев и Слободан Пузовић.
- 15 - 17. 10. 2019; НП „Ђердап“, Кладово, Министарство заштите животне средине; Годишњи скуп управљача заштићених подручја; Презентације; Слободан Пузовић, Горан Крнчевић, Наташа Пил, Никола Стојнић и Илија Миљковић.
- 1. 11. 2019; Клуб посланика; Београд; Агенција за заштиту животне средине; Учешће на скупу поводом прославе јубилеја 15 година рада Агенције; Наташа Пил и Слободан Пузовић.
- 15. 11. 2019; Факултет за примењену екологију „Футура“, Београд; Одржана је национална конференција са међународним учешћем „Екоремедијација – иновације, економски аспект и имплементација у пракси“. На овој конференцији је, у оквиру спровођења активности пројекта *Active SEnsor monitoring Network and environmental evaluation for protection and wise use of WETLANDS and other surface waters (SeNs Wetlands)*; Весна Кицошев.
- 26. 12. 2019; Завод за заштиту природе Србије, Београд, учешће на годишњем скупу о заштити природе у Србији „Партнерством у заштити природе“; Слободан Пузовић и Весна Кицошев.

4.4.4. УЧЕШЋЕ НА РАДИОНИЦАМА И СТРУЧНИМ ПРОГРАМИМА

Представници Завода учествовали су на већем броју радионица које су се тичале области заштите природе и животне средине.

- 24. 01. 2019; Радионица под називом „National kick-off meeting and 1st stakeholder meeting (Ecosystem services workshop) of Begecka Jama pilot area (Serbia)“ у оквиру пројекта DANUBE FLOODPLAIN (Reducing the flood risk through floodplain restoration along the Danube River and tributaries).
- 28. 02. 2019; Мастер центар Новосадског сајма; Међународна конференција „Обновљиви извори енергије у урбаним срединама. Ова тема је у оквиру пројекта „Експлоатација различитих извора у производњи зелене енергије XDEGREE. Пројекат је усмерен на промовисању и унапређењу употребе различитих извора обновљиве енергије у прекограничној области.
- 2 - 05. 2019; Даблин; Ирска; Конференција „EUROMAB 2019“ која представља један од најзначајних догађаја на светском нивоу који се односи на резервате биосфере. Уз 230 учесника из 30 земаља, тема овогодишње конференције је била активност локалне заједнице у резерватима биосфере које доприносе глобалним променама. Резервати биосфере, препознати од стране УНЕСКО-а су примери одрживог развоја који функционишу кроз имплементацију конкретних акција на заштити природе, али и на укључивању локалне заједнице. Светска мрежа резервата биосфере окупља различите интересне групе, у различитим размерама (од локалне до глобалне), како би наш свет претворили у отпорније и одрживије место за живот. Конференција EuroMAB 2019 се одржала у Резервату биосфере Даблинског залива са фокусом на комуникацију и умрежавање између резервата биосфере, те на побољшање резервата биосфере ка привлачењу свих заинтересованих партнера и

институција за решавање глобалних проблема с акцентом на локалне активности. Четвородневна конференција је посебно осмишљена да помогне учесницима у предузимању локалних акција за глобалне изазове у оквиру резервата биосфере. Конференције је била од великог значаја за подизање нивоа едукације и информисаности учесника кроз радионица и примере добре праксе уз смернице како да дођу до конкретне идеје постизања опипљивих резултата који подржавају циљеве одрживог развоја Агенде 2030 и Акционог плана МАБ Лима у резерватима биосфере и да створе мерљиви напредак за нашу EuroMAB мрежу. Изузетно је било важно да узмемо учешће на овој конференцији, како бисмо на време пренели стечено знање и искористили међународне контакте, за примену активности у нашем Резервату биосфере „Бачко Подунваље“. На конференцији су узели учешће и три партнерске организације на пројекту „соор MDD“, што је додатно ојачало везу између партнерских организација које учествују у креирања програма за будући највећи резерват биосфере Мура-Драва-Дунав.

- 14 -18.04.2014; Блед, Бохињ и Крањ, Словеније; учешће на студијском путовању – посета примерима добре праксе пројеката Европске уније реализованих у Словенији. Путовање је реализовано у организацији Фонда “Европски послови” у оквиру реализације специјалистичког програма „Управљање регионалним развојем кроз ЕУ фондове“.
- 16. 05. 2019; Платичево; Одржане су локалне радионице у оквиру EcoWET пројекта са корисницима ЗС „Бара Трсковача” и са корисницима СРП „Засавица“.
- 8 - 9. 07. 2019; Зграда UN у Београду; Радионица „Изградња капацитета за систем одрживог газдовања дивљачи“. Организатор радионице је била Организација за храну и пољопривреду Уједињених нација (FAO) у сарадњи са Министарством пољопривреде, водопривреде и шумарства Републике Србије. Циљ дводневне радионице је био размена искустава између представника Министарства, државних институција, ловачке коморе, савеза и међународних учесника са примерима добре праксе у праћењу популације дивљачи, процени квалитета станишта, ловном менаџменту и пласману и коришћењу ресурса дивљачи. Током радионице био је представљен и сектор ловства у Немачкој са посебним освртом и примерима савременог система газдовања дивљачи и развоја ловног туризма у Баварској. Представљени су и досадашњи резултати развоја информационог система-портала везано за дивљач и ловство.
- 17 – 20.07.2019; Златибор, вишедневни семинар на тему финансијско – рачуноводственог управљања и контроле, финансијско – рачуноводствених прописа и јавних набавки у организацији ИПЦ из Београда.
- 28. 08. 2019; Београд; У оквиру пројекта „MEASURES“ („Управљање и обнављање водених еколошких коридора за миграторне врсте риба у сливу Дунава“) одржана је Прва национална радионица о миграторним врстама риба.
- 10. 09. 2019; Бачка Топола; Радионица за заинтересоване стране у оквиру активности пројекта *Active SEnsor monitoring Network and environmental evaluation for protection and wiSe use of WETLANDS and other surface waters* (SeNs WETLANDS). Радионица је одржана због утврђивања ставова локалних заједница ради проналажења оптималних решења за коришћење заштитног зеленог појаса уз акумулацију „Зобнатица“. У оквиру радионице презентован је едукативни програм, након чега је спроведено анкетање. Учесницима састанка подељен је и промотивни пројектни материјал. Радионици су присуствовали представници: локалне самоуправе (председник општине, члан општинског већа и службеник општинске управе), еколошких удружења „Језеро“, и „Аркус“, еколошко риболовачког друштва, УГ „Зобнатичари“, удружења ловаца „Панонија“, пољочуварске службе „Iron security“, управљача заштићеног подручја ЈП „Комград“, ДТД Северна Бачка Суботица, као и службе за сарадњу и помоћ заједници „IC/TK“ Бачка Топола. Састанку су присуствовали и представници медија: Pannon TV, Magyar Szo, Радио регије Бачка Топола, РТВ Нови Сад.

- 07-10.10.2019; Златибор, семинар „Припрема и спровођење пројеката финансираних из ЕУ Фондова“ у организацији „Центра за управљање развојем Нови Сад“
- 12 - 15. 11. 2019; Гоч; Семинар „Увод у нове елементе планирања газдовања шумама и ГИС“, у организацији Шумарског факултета и Коморе инжењера шумарства.
- 19 - 25. 11. 2019; Торино и Милано, Италија; 5. Регионална академија Унеска у организацији УНЕСКО (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), Регионалног бироа за науку и културу у Европи (са седиштем у Венецији, Италија), Фондације Сантагата за економију и културу у сарадњи са IULM Innovation Lab (Milano) и Универзитетом гастрономских наука Pollenzo. Главни циљ Академије је био да допринесе постизању Агенде 2030 Уједињених нација и њеним циљевима одрживог развоја кроз унапређење институционалних и професионалних капацитета органа управљања, заједница и релевантних заинтересованих страна из различитих УНЕСКО-ових именована, како из културе, тако и из области науке. Учешће је узело 25 учесника из Европе, из укупно 15 земаља. Радионица је пре свега била намењена локалним и државним агенцијама из области заштите природе и културних вредности, као и другим релевантним актерима одговорним за управљање/очување својстава светске баштине, резервата биосфере, глобалних геопарка, креативних градова УНЕСКО-а и елемената уписаних у УНЕСКО-ове листе и Регистар нематеријалне културне баштине.
- 29. 11. 2019; Шумарски факултет, Београд; Стручни скуп посвећен сушењу шума јасена.
- 4 - 6. 12. 2019; Сарајево; Радионица коју је организовао ГИЗ у сарадњи са „The Global Biodiversity Information Facility - GBIF“. Радионица је имала за циљ да покаже како подаци о биолошкој разноврсности могу бити интегрисани у процес доношења одлука, на који начин је најбоље филтрирати податке, утврдити дистрибуцију врста као и проценити статус очувања врста.
- 10 - 11. 12. 2019; Београд, хотел „Москва“; Прва техничка радионица „Процес именовања потенцијалних SPA и рSCI према Директивама о птицама и стаништима за мрежу Натура 2000“, организована у оквиру пројекта „ЕУ за Натуру 2000 у Србији“, а на њој је било присутно осам учесника из Завода.

5. ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ – ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Програмска активност заштите природе и природних добара на територији АП Војводине, представља најважнију област деловања Завода. У односу на послове реализоване у 2019. идентификовани су одговарајући циљеви и индикатори. Међу циљевима се издвајају: 1) Заштита подручја, станишта, врста и животне средине; 2) Едукација, промоција, односи са јавношћу и међународна сарадња

5.1. НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

Заштита природе и природних добара, као основна делатност Завода, обухвата истраживање природних и предеоних одлика, анализу и вредновање појава, процеса, објеката, подручја, ресурса и амбијенталних целина, њихову валоризацију и израду студија заштите, као стручно – документациону основу за успостављање законске заштите природних вредности. Послови заштите природе спроводе се и кроз стручни надзор и помоћ управљачима, дефинисање, усмеравање и спровођење мера активне заштите у заштићеним подручјима или саставним деловима еколошке мреже, као и издавање услова и мишљења за активности у поступку израде просторно-планске и инвестиционо-техничке документације. Овако бројни и сложени послови захтевају учестало присуство стручњака на терену, без обзира о ком се сегменту делатности Завода ради.

5.1.1. ЗАШТИЋЕНА ПОДРУЧЈА

Табела 2. Индикатори активности везаних за заштиту подручја

Индикатор	Планирано у 2019.	Обављено у 2019.	Носиоци посла
Валоризација природних вредности (број подручја)	10	10	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, уз подршку Сектора правних и финансијских послова, Послова информациононих система
Израда студија заштите (број студија)	4	4	
Повећање заштићених подручја (површина у ha)	1.989,5626 ha		

Током 2019. у складу са Програмом заштите природних добара, вршена су теренска истраживања на валоризацији природних вредности на десет (10) просторних целина. Израђено је четири (4) студије заштите, као стручно-документационе основе за успостављање заштите, од којих се две (2) студије односе на нова заштићена подручја, а такође две (2) представљају ревизију заштите постојећих заштићених подручја. За преосталих шест (6) подручја наставак теренских истраживања и израда студија заштите планирани су за 2020. и 2021. годину.

Укупно повећање површине која се предлаже за заштиту на основу израђених студија је 1.989,5626 ha (Табела 3).

Настављена су вишегодишња теренска истраживања на валоризацији природних вредности нових подручја или ревизији заштите постојећих, за која се завршетак израде студија очекује у наредним годинама.

Табела 3. Приказ површина природних добара за која су израђене студије заштите у 2019. години

Природно добро	Стара површина (ha)	Нова површина (ha)	Разлика (ha)
ПП „Доња Мостонга“	-	+ 1.988,41	+ 1.988,41
СП „Футошки парк“ у Новом Саду	8,1326	9,2704	+ 1,1378
СП „Два стабла тисе у Суботици“	0,0240	0,0255	+ 0,0015
СП „Копривић у Улици Војводе Бојовића у Новом Саду“	-	+ 0,0133	+ 0,0133
УКУПНО: + 1.989,5626 ha			

5.1.1.1. ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ И ИЗРАДА СТУДИЈА ЗАШТИТЕ У ЦИЉУ УСПОСТАВЉАЊА НОВИХ ЗАШТИЂЕНИХ ПОДРУЧЈА

ПП „Доња Мостонга“

Завод је у 2019. години наставио са радом на изради студије заштите претходно валоризованих природних вредности подручја „Доња Мостонга“ у циљу израде студије заштите и успостављања новог заштићеног подручја, која је исте године и завршена. Будуће заштићено подручје обухвата очуване природне целине шумских, шумо-степских, слатинских, влажних и барских екосистема на простору између Каравукова и Бача. Будуће заштићено подручје простире се на подручју две општине и то општина: Бач и Оџаци. Са валоризацијом природних вредности се почело током 2018. године, а теренска истраживања су настављена и завршена у 2019. години. Студија заштите ПП „Доња Мостонга“ је, као што је претходно наведено, завршена крајем 2019. године и предаје се Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине на даљи поступак.

СП „Копривић у Улици Војводе Бојовића у Новом Саду“

Споменик природе „Стабло копривића у Улици Војводе Бојовића у Новом Саду“ представља вредно стабло врсте копривић (*Celtis australis* L.) у ширем центру Новог Сада. Темељну вредност стабла копривића чине димензије стабла и густа крошња кугластог облика, као и очувана виталност. Студија достављена Скупштини Града Новог Сада ради доношења акта о заштити.

5.1.1.2. ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ У ПОСТУПКУ РЕВИЗИЈЕ ПОСТОЈЕЋИХ ЗАШТИЂЕНИХ ПОДРУЧЈА И ИЗРАДА СТУДИЈА ЗАШТИТЕ

СП „Футошки парк“ у Новом Саду

СП „Футошки парк“ у Новом Саду проглашен је 2006. године Одлуком Града Новог Сада. У току 2018. године реализовани су терени у циљу израде студије ревизије заштите СП "Футошки парк". У току је обрада података прикупљених на терену и писање студије заштите. Завршетак студије планиран је за 2019. годину, те је у складу са тим студија написана и прослеђена Градској управи за заштиту животне средине Града Новог Сада у току 2019. године.

СП „Два стабла тисе у Суботици“

Споменик природе „Два стабла тисе у Суботици“ представља два изузетно вредна стабла зеленила Суботице. Стабла тисе (*Taxus baccata* L.) су мушки примерци, врло лепог хабитуса. Темељну вредност стабала тисе чини изузетна пејзажна атрактивност, као и очувана виталност. Посебан естетски и

декоративни елемент код оба стабла представља широко разграната крошња. Теренски рад на валоризацији простора и израда студије завршени су у 2019. години. Студија достављена Скупштини Града Суботица ради доношења новог акта о заштити.

5.1.1.3. ВАЛОРИЗАЦИЈА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ У ЦИЉУ ИЗРАДЕ СТУДИЈЕ ЗАШТИТЕ И УСПОСТАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА

Дунавски ритови између Плавне и Бачког Новог Села

Успостављање заштите станишта уз Дунав, са посебним освртом на ритове код Бачког Новог Села (Новоселски рит). Теренски рад на валоризацији природних вредности је започет у 2019. години, а наставиће се и у току 2020. године. Студија заштите биће израђена у 2021. години.

Слатине код Руског Крстура

Простор слатина у околини Руског Крстура планиран је за валоризацију у склопу истраживања слатина Средње Бачке. Теренски рад на валоризацији природних вредности је започет у 2019. години, а студија заштите биће израђена у 2020. години.

Слатине код Жабља

Простор слатина у околини Жабља планиран је за валоризацију у склопу истраживања слатина Средње Бачке. Теренски рад на валоризацији природних вредности је започет у 2019. години, а студија заштите биће израђена у 2020. години.

Лесне долине на потезу од Добрице до Алибунара

Простор лесних долина на потезу од Добрице до Алибунара планиран је за валоризацију у склопу истраживања слатина Баната. Теренски рад на валоризацији природних вредности је започет у 2019. и настављен 2020. године. Студија заштите биће израђена у 2021. години.

Долина – Алаш код Падине

Лесна долина југоисточно од насеља Падина у Банату, под називом „Долина - Алаш“, прекривена очуваним травним стаништима, планирана је за валоризацију на основу писмене иницијативе локалног удружења грађана. Теренски рад на валоризацији природних вредности ради успостављања прве заштите подручја је започет 2019. и настављен током 2020. године. Студија заштите биће израђена у 2021. години.

СП „Стари парк Соколац“

У току 2019. године реализовани су терени у циљу израде студије заштите, односно ревизије заштићеног природног споменика вртне архитектуре Стари парк Соколац код Новог Бечеја. Завршетак студије СП „Стари парк Соколац“ код Новог Бечеја је планиран у току 2020. године.

5.1.1.4. УЧЕШЋЕ У ПРОЦЕСУ ПРОГЛАШЕЊА ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА

На основу члана 43. Закона о заштиту природе, предлагач акта обезбеђује јавни увид и организује јавну расправу о предлогу акта о проглашењу подручја и стручној основи – студији о заштити. Било да је предлагач акта надлежно Министарство, надлежни Покрајински секретаријат или орган локалне самоуправе, Завод учествује у овом процесу представљајући студије заштите, као и у јавној расправи. Током 2019. године, у складу са новим законским решењима и с тим у вези измењеним подацима и документима, насталим након израде студија заштите, обављани су послови на обради нових података који су од значаја за проглашење заштићених подручја. Одржан је низ састанака са локалним самоуправама, корисницима простора, надлежним покрајинским органима и другим

заинтересованим странама у циљу усаглашавања мера заштите и границе простора простора предвиђених за израду студија заштите у 2019. години.

У односу на студије заштите које су израђене претходних година, вршене су следеће активности:

ПИО „Кањишки јараши“: Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине је 19. марта 2019. године организовао јавну расправу око Нацрта покрајинске скупштинске одлуке о заштити ПИО „Кањишки јараши“ и Студије заштите исте, у великој сали Општинске управе Кањижа. Стручни сарадници ПЗЗП су активно учествовали у процедури.

ЗС „Панчевачке аде“: Секретаријат за заштиту животне средине Градске управе града Панчева организовао је јавну расправу око Предлога одлуке о заштити ЗС „Панчевачке аде“ и Студије заштите исте 27. марта 2019. године, у којој је активно учешће узео и ПЗЗП.

ПП „Слатине у долини Златице“: Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине је 07. августа 2019. године организовао јавну расправу око Нацрта покрајинске скупштинске одлуке о заштити ПП „Слатине у долини Златице“ и Студије заштите исте, у великој сали Општинске управе Чока. Стручни сарадници ПЗЗП су активно учествовали у сарадњи са заинтересованим странама око решавања поднетих примедби.

ПИО „Вршачке планине“: Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине је 30. септембра 2019. године организовао јавну расправу око Нацрта покрајинске скупштинске одлуке о заштити ПИО „Вршачке планине“ и Студије заштите исте (ревизија), у великој сали Градске управе Вршац. Стручни сарадници ПЗЗП су активно учествовали у процедури.

СП „Стратиграфски профил Филијала Беочин“: Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине је 30. октобра 2019. године организовао јавну расправу око Нацрта покрајинске скупштинске одлуке о заштити СП „Стратиграфски профил Филијала Беочин“ и Студије заштите исте, у Великој сали Општине Беочин. Примедби на документа на јавном увиду није било.

У Плавој сали Скупштине Града Новог Сада, дана 07. новембра 2019. године, одржана је јавна расправа око Нацрта одлука о проглашењу СП „Стабло гинка код хотела „Парк“ у Новом Саду“, СП „Храст лужњак на Петроварадинској тврђави“, СП „Стабло копривића у Улици Мирослава Антића“ и СП „Стабло тисе у улици Мирослава Антића“. Стручни сарадници ПЗЗП су активно учествовали у процедури.

5.1.2. СТРУЧНИ НАДЗОР У ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈИМА, САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈСКИМ СЛУЖБАМА И УПРАВЉАЧИМА ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА

Табела 4. Индикатори, број активности и носиоци посла.

Индикатори	Реализовано у 2019.	Носиоци посла
Број стручних надзора у заштићеним подручјима	21	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, уз подршку Сектора правних и финансијских послова, послова информационих система, инспекцијска служба, управљачи
Број стручно-инспекцијских надзора у вези заштите строго заштићених и заштићених врста	6	Сектор заштите природе, Одељење за заједничке стручне послове, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, инспекцијска служба
Број остварених сарадњи са управљачима	6	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, уз подршку Сектора правних и финансијских послова, послова информационих система, управљачи, корисници простора

Стручни надзор над стањем и спровођењем мера заштите у природним добрима и строго заштићеним и заштићеним врстама, као и стручна помоћ управљачима, представљају Законом утврђену делатност Завода.

5.1.2.1. СТРУЧНИ НАДЗОР, КОНТРОЛА СТАЊА И СПРОВОЂЕЊА МЕРА ЗАШТИТЕ У ПРИРОДНИМ ДОБРИМА И СТРУЧНА ПОМОЋ УПРАВЉАЧИМА ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА, САРАДЊА СА ИНСПЕКЦИЈОМ

- НП „Фрушка гора“ – реализовано је пет стручних надзора, претежно на тему контроле радова у шумарству, али и у пољопривреди и изградњи инфраструктуре. У амфитеатру Завода 24. 01. 2019, одржан је јавни увид-расправа на нацрт Средњорочног плана рада НП „Фрушка гора“, уз активно учешће представника Завода.
- СРП „Пашњаци велике дропље“ – реализована су три стручна надзора, на тему преоравања травних станишта и стања травних станишта и заштитне оgrade за велику дропљу.
- СРП „Делиблатска пешчара“ – реализована су четири стручна надзора, на тему контрола радова на ревитализацији травних станишта на песку и степи, рада хранилишта за орлове, станишта текунице и радова у ловству.
- СРП „Обедска бара“ – реализовано је шест стручних надзора на источном и средишњем делу резервата, у вези ревитализације и одржавања осетљивих станишта, одрживог сточарства, управљања водним режимом, одрживог коришћења простора и ресурса, потреба локалног становништва, развоја едукације и рекреације, као и због праћења стања природних вредности у заштићеном подручју.
- СРП „Слано копово“ – реализован је један стручни надзор, на тему преоравања травних станишта.
- СРП „Окањ бара“ – реализована су два стручна надзора везана за унапређење водног режима, а такође је постављена информативна табла уз Центар за посетиоце код Елемира везано за међународни пројекат „Pannon Eagle“.
- СРП „Лудашко језеро“ – Стручни надзор обављен је са циљем утврђивања мера на санирању последица недозвољеног ископа на подручју режима заштите II степена.
- СРП „Царска Бара“ – обављена су два стручна надзора. Један надзор је реализован у вези опожарених делова Резервата. Пожаром су захваћене површине под сувом трском и слатинском вегетацијом на делу Фаркаждинског рита (режим заштите III степена), делу секундарног насипа (режим заштите III степена), мала површина уз ободни део вегетације Царске баре (режим заштите I степена) и делу канала и слатина унутар Фидричке – Малог рита (режим заштите III степена). Изгорела је и слатина изван граница Резервата локалитет Мала и Велика Бела. Други стручни надзор обављен је са циљем утврђивања реализованих активности предвиђених Програмом управљања СРП „Царска бара“ за 2019. годину.
- СРП „Тителски брег“ - Обављена су три стручна надзора са циљем: сагледавање последица невремена на локалитету Калварија (режим заштите III степена), пружања помоћи управљачу за изградњу хранилишта за птице као и контроле активности на ревитализацији травних станишта.
- СРП „Ковиљско-петроварадински рит“ – Извршена су два стручна надзора. Један поводом неконтролисаног паљења трске у Петроварадинском ритџу, а други поводом незаконитог скидања травног покривача са пашњака Двојнице.
- СРП „Краљевац“ - Стручни надзор обављен је са циљем дефинисања мера и активности на ревитализацији, очувању и одрживом коришћењу ливадских и пашњачких површина у СРП „Краљевац“ за потребе израде Плана управљања СРП „Краљевац“ за период 2020-2029.

године. Стручна помоћ управљачу пружена је приликом израде следеће планске документације: Програм управљања заштићеним подручјем за 2019. годину, Програм управљања рибарским подручјем за 2019. годину, План управљања за период 2020-2029. године, Програм управљања рибарским подручјем за период 2020-2029. године, планирања ревитализације и одржавања ливадских станишта и станишта текунице, уклањања алохтоних и инвазивних дрвенстих и жбунастих врста, селективног излова алохтоних и инвазивних врста риба, решавања проблема услед нелегалне сече стабала, као приликом и дефинисања мера за управљања делом заштићеног подручја који представља станиште строго заштићене врсте рибе мргуде (*Umbra krameri*).

- СРП „Ритови доњег Потисја“ – обављен је један стручни надзор везан за управљање шумским стаништима и гнездишите орла белорепама.
- ПИО „Суботичка пешчара“ – обављен је један стручни надзор везан за обилазак локалитета на северу заштићеног подручја у режиму заштите II степена на коме управљач ЈП „Палић-Лудах“ планира реинтродукцију текунице (*Spermophilus citellus*).
- ПИО „Караш – Нера“ - један стручни надзор, на тему снимања филмова у заштићеном подручју.
- ЗС „Трсковача“ - Пружана је стручна помоћ управљачу у наставку спровођењу пројекта ревитализације и санације барских станишта, израде Програма управљања заштићеним подручјем за 2020. годину и Програма управљања рибарским подручјем за 2020. годину, као и при спровођењу активности и мера заштите подручја кроз телефонске разговоре, електронску пошту и теренске изласке.
- ПП „Бељанска бара“ - стручна помоћ управљачу је пружана приликом утврђивања локација за обезбеђивање стазе здравља која се пружа око Бељанске баре.
- ПП „Јегричка“ – реализована су три стручна надзора везана за измуљивање водотока. Пружана је стручна помоћ управљачу приликом израде плана управљања заштићеним подручјем за период од десет година. У оквиру пројекта „Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области“ HUSRB/1602/11/0010, IPA Програма прекограничне сарадње Мађарска - Србија), извршен је надзор над активностима пре и након извођења радова на разастирању измуљеног материјала из корита водотока Јегричка на деоници од стационаже km 29+588 до km 37+892 и стационаже од km 44+015 до km 46+673. Екипе стручних сарадника Завода извршиле су четири теренска обиласка током којих је извршен увид у активности водопривреде.
- ПП „Русанда“ - Током године на заштићеном подручју Парк природе "Русанда" извршена су четири стручна надзора, од тога три стручно-инспекцијска надзора. Стручно-инспекцијски надзори извршени су поводом: разматрања штете настале на опожареној површини на локалитету Мало селиште – широка слатина (унутар режима заштите II степена) и у грађевинском подручју насеља Меленци (унутар режима заштите III степена); разматрања штете настале услед ископавања лагуне и канала на простору под режимом заштите III степена код насеља Кумане, као и ради праћења поступка санације. Стручни надзор је обављен на делу парковске површине унутар режима заштите III степена ПП „Русанда“ ради уклањања стабала бора и смрче у непосредној близини објекта „Вила Вида“.
- ПП „Стара Тиса код Бисерног острва“ – обављен је један стручни надзор, са циљем увида у насипање и ограђивање обале и крчење трске управно на кп 12932 К.О. Бачко Градиште. Стручна помоћ управљачу је пружена при планирању вршења селективног излова алохтоних и инвазивних рибљих врста.
- ПП „Бегечка јама“ - Кроз састанке са управљачем, телефонске разговоре и електронску пошту, управљачу је пружана стручна помоћ при спровођењу активности и мера заштите подручја, као и при изради Плана управљања заштићеним подручјем за период 2020-2029. г. и Програма управљања рибарским подручјем за период 2020-2029. г.

- ПП „Палић“ – Управљачу је пружена стручна помоћ при спровођењу прописаних мера заштите за фауну риба. Представници Завода учествовали су као стручна помоћ на компоненти „Биоманипулација“ на пројекту „Заштита биодиверзитета језера Палић и језера Лудаш“ у склопу којег је вршен селективни излов пренамножене алохтоне и инвазивне врсте рибе сребрни караш (*Carassius gibelio*).
- СП „Стабло бреста (*Ulmis minor*) код Торка“ - стручни надзор је извршен ради утврђивања стања стабла пољског бреста које је спаљено и потпуно девитализовано, а ради предлога скидања са заштите.
- СП „Дивљи кестен у Сремским Карловцима“ – извршена су два стручна надзора – један ради утврђивања стања стабла после невремена, а други приликом резидба и санације одломљене гране.
- СП „Кестен Ђурчина у Панчеву“ – стручни надзор је извршен ради утврђивање стања стабла кестена, које је потпуно девитализовано, како би се покренуо предлог скидања са заштите.
- СП „Копривић у центру Новог Сада“ - стручни надзор је извршен приликом третирање стабла препаратима на бази *Trichoderma harzionum*.
- СП „Бела топола код Старе Пазове“ - извршена су два стручна надзора, један ради утврђивања оштећења стабла после реконструкције пута, а други приликом резидбе, санације одломљених грана и уклањања сувих грана из крошње.
- СП „Храст лужњак у дворишту црпне станице код Кумана“ - стручни надзор је извршен ради утврђивања стања стабла, а стручна помоћ управљачу је пружена при изради Плана управљања.
- СП „Бела топола у Савином Селу“ – извршен је један стручни надзор ради утврђивања стања стабла (суве гране) и предлог мера.
- Реализован је стручни надзор над заштићеним стаблима на територији Новог Сада у оквиру редовног годишњег праћења.

5.1.2.2. СТРУЧНО-ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР У ВЕЗИ ЗАШТИТЕ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ И ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА

Током 2019. године реализовано је више стручно-инспекцијских надзора у сарадњи са инспекторима за заштиту животне средине Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, а у вези са убијањем, контролом промета, уништавањем станишта заштићених врста и незаконитог држања јединки дивљих врста:

- Извршено је девет стручних надзора на тему нелегалног држања птица у сарадњи са покрајинском инспекцијом и надлежним полицијским управама.
- На захтев Министарства заштите животне средине обављен је стручно-инспекцијски надзор у Баноштору, у објекту за држање мрких медведа (*Ursus arctos*).
- Стручно-инспекцијски надзори (два) на фарми заштићене дивље врсте - шумска корњача (*Testudo hermanni*), ЗР ЗОО ТРОПИКО, из Петроварадина.
- Стручно – инспекцијски надзор приликом убацивања медицинских пијавица (*Hirudo verbana*) у други базен у узгајалишту у Купинову.
- Стручно - инспекцијски надзор, по пријави да се на Лиманској и Футошкој пијаци, у Новом Саду, врши нелегална продаја заштићених врста печурки и лековитог биља.
- Стручни надзор обављен је на старом аеродрому код насеља Алекса Шантић, који је регистрован као станиште строго заштићених врста (COM20). Стручни надзор је обављен на

захтев инспектора заштите животне средине који је зауставио радове на реконструкцији пута на к.п. 1788 и 1860 КО Алекса Шантић који су предвиђали одлагање 4000 тона туцаника и 686 m³ песка на наведеним парцелама.

- Стручно инспекцијски надзор по пријави, 23. јануар 2019. у Апатину уз асистенцију полиције, везано за држање препарата строго заштићених врста животиња.

5.1.3. ИНВЕНТАРИЗАЦИЈА И ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ПРИРОДЕ

Инвентаризација и праћење стања природе врши се, између осталог, кроз мониторинг (праћење стања) строго заштићених и заштићених врста и учешће у контроли коришћења и промета дивље флоре и фауне.

Табела 5. Број стручних надзора и стручних помоћи управљачима и корисницима.

Индикатор	Реализовано у 2019.	Носиоци посла
Број извршених мониторинга строго заштићених и заштићених врста и станишта	15 тема 11 врста	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту врста, управљачи, корисници простора
Број стручно – инспекцијских надзора у вези контроле строго заштићених врста	11	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту врста уз подршку Одељења за заједничке стручне послове, инспекцијска служба
Број стручно – инспекцијских надзора у вези контроле промета дивље флоре и фауне	8	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту врста, уз подршку Одељења за заједничке стручне послове, инспекцијска служба
Број стручно – инспекцијских надзора у вези контроле дивљих врста са CITES конвенције	9	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту врста, уз подршку Одељења за заједничке стручне послове, инспекцијска служба
Број издатих мишљења за добијање дозволе за сакупљање из природе и узгој и процена приноса	38	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту врста, Одељења за заштићена подручја и еколошку мрежу

Током 2019. године сарадници Завода су узели учешћа у неколико међународних и националних програма праћења стања строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња и њихових станишта:

- Јануар 2019; Војводина, Фрушка гора, Северни Банат – учешће у програму „Међународни цензус орлова“, који води мађарски партнер ММЕ. Учешће Завода.
- 15-31.01.2019; Војводина, северна Мачва; IWC - зумски цензус птица водених станишта у организацији Друштва за заштиту и проучавање птица Србије, на више локалитета у Војводини и Мачви; Учешће Завода.
- 1.03.2019; СРП „Пашњаци велике дропље“; Мокрин; учешће у зимском цензусу популације велике дропље у организацији Удружења за заштиту велике дропље. Учешће Завода.

5.1.3.1. МОНИТОРИНГ И ЗАШТИТА ЗАШТИЋЕНИХ И СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА

Банатски божур (*Paeonia officinalis* L. subsp. *banatica*)

Мониторинг реализован 27. 06. 2019. године на локалитету Фламунда. Мониторинг популације банатског божура, критично угрожене и строго заштићене врсте, спроводи се у континуитету од 1994. године. У СРП „Делиблатска пешчара“, на Фламунди, где је очувана једина популација ове ретке врсте у Србији, постављено је 17 сталних квадрата на станишту деградоване лужњакове шуме. У оквиру мониторинга стања популације прате се: бројност, узрасна структура, биометријске карактеристике и распоред јединки унутар две сталне групе и пресађене групе божура. Од 1996. године у три наврата су спроведене активне мере са уклањањем жбуња, а 2011. и 2012. године санитарна сеча и прореда у шумској састојини. Бројност популације је у протекле две деценије од једва 40 - так вегетативних јединки (јувенила) повећана на просечно 60 до 80 јединки. У протеклим годинама, када су спроведене активне мере, јављало се и преко 100 јединки. У 2019. години бројност популације је умерено повећана у односу на претходну годину (са 76 на 89). Ово у односу на податке из 2016. године представља значајан пораст од 28 јединки. После неуспешних покушаја одгоја културе ткива и исклијавања у Институту за семенарство, Нови Сад и Институту за биолошка истраживања „Синиша Станковић“, Београд, нису спровођене активности на репродукцији, због угрожености популације. Након опоравка популације планира се реинтродукција ризома божура на његова природна станишта, за што су издвојене површине у светлим хрстовим шумама на Делиблатској пешчари.

Кукурјак (*Eranthis hyemalis*)

Мониторинг популације кукурјака, критично угрожене и строго заштићене врсте, спроводи се у континуитету од 1996. године, у шуми Багремара код Бачке Паланке (СРП „Багремара“). Мониторинг је реализован уз помоћ Управљача, ЈП „Војводинашуме“ 15 -16. 03. 2019. Неколико јединки (две групе) пренесено је у арборетум ПЗЗП, где се поред појавности цветања, од 2018. године прате и климатски параметри. У зависности од температуре ваздуха током новембра, децембра и јануара месеца врста цвета у Резервату и арборетуму од 18.01 до 17. 03. Картирање популације кукурјака у СРП „Багремара“ рађено је први пут 2014. године уз помоћ GPS-а, а 2015.године картиране су групе кукурјака и у заштитној зони. Кукурјак се јавља на 14 ха у Резервату. Мониторинг популације спроводи се на сваких пет година, тако да је картирање кукурјака у Резервату обављено 14. И 15.03.2019. године. Евидентиране су нове групе (8а), а на локацијама где се спроводи научни пројекат обнове састојина аутохтоних врста уместо багрема готово цели одсеци су под кукурјаком (оделење 8с). Врста је процветала 16.02.2019. године у арборетуму Завода. Као рано пролећна поликарпна перена, кукурјак је добар индикатор локалних и глобалних климатских промена. Мониторинг кукурјака ушао је у 6. Национални извештај РС за Конвенцију о биолошкој разноврсности (2019).

Јесењи зумбул (*Scilla autumnalis*) и слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum*)

Панонске слатине представљају посебан предео који обухвата низ хидролошки условљених типова станишта са карактеристичним азоналним типовима вегетације развијеним дуж градијената влажности и заслањености подлоге, односно у зависности од изражености микрорељефа, а који су због присуства ретких и угрожених врста и подврста које овде имају ендемски или субендемски карактер у биогеографском смислу укључени у посебну биогеографску панонску целину (флористичка панонска провинција). Иако се убрајају у приоритетна НАТУРА 2000 станишта, у селектована ЕМЕРАЛД станишта и за заштиту приоритетне типове станишта у Србији („Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување“, Сл. Гласник РС, бр. 35/2010) значајне површине панонских слатина у Србији се данас налазе ван граница постојећих заштићених подручја и стога се у оквиру задатака на успостављању НАТУРА 2000 мреже, односно попуњавања базе података за националну еколошку мрежу као предуслов издваја њихова валоризација са становишта присутних биодиверзитетски значајних врста и типова станишта. У том циљу су у оквиру предлога за мониторинг издвојене две строго заштићене флористички значајне врсте: јесењи зумбул (*Scilla autumnalis* L.) и

слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum* Juratzka). Праћење наведених врста је извршено картирањем и проценом бројности њихових популација на слатинским подручјима Бачке и представља наставак ранијих истраживања чији су главни циљеви: издвајање за заштиту приоритетних типова станишта као основе за успостављање мреже заштићених подручја у Србији и прикупљање савремених података о распрострањењу и популацијама предложених врста у складу са најновијим IUCN критеријумима за процену њиховог статуса угрожености. Јесењи зумбул (*Scilla autumnalis* L.) је распрострањен на слатинама Бачке и Баната. Због специфичног водног режима заслањених станишта који је нарушен услед изградње мелиоративних канала, затим услед претеране испаше и гажења и атрактивности њених цветова ова строго заштићена врста је данас ограничена на мали број локалитета у Подунављу и Банату (претежно дуж Тисе). Током 2018. године ова врста је утврђена на једном новом локалитету у околини Богојева и Српског Милетића. Слатинска паламида је панонска ендемска врста карактеристична за слане мочваре и забарене депресије (тзв. копове). Распрострањена је углавном на подручју северног и средњег Потисја Бачке и Баната. Током 2019. године ова врста је забележена на једном новом локалитету у оквиру истраживаних слатинских комплексима у Бачкој, на слатини код Мошорина, 5.09.2019. (станиште унутар еколошке мреже ИС ПЗЗП: Жаб 04 б/д).

Пурпурни кађунак (*Orchis purpurea* Huds.) - породица орхидеја *Orchidaceae*)

Врста се налази на прелиминарној Црвеној листи флоре Србије (2016): IUCN категорија: LC. Налазиште: СРП „Горње Подунавље“, Штрбац, оделење 1бд, уз руб храстове шуме, с десне стране пута (макадам). Мониторинг је рађен уз помоћ Управљача, ЈП „Војводинашуме“ 23. 05. 2019. Забележене две јединке, које се налазе у фази завршетка цветања. Координате: Т:246 JPS Garmin etrex 30 (1164) 59mnmv: ЕО 7374019, NO 5014942. Напомена: 2016. г за потребе снимања емисије о Резервату биосфере „Бачко Подунавље“, ова врста је снимљена на локалитету, дуж целог пута од виле до пруге, десетине примерака.

Породица перуника (*Iridaceae*) у СРП „Горње Подунавље“

Перуника закржљала (*Iris spuria* L. subsp. *spuria*) је строго заштићена биљна врста у Србији. Мониторинг је рађен уз помоћ Управљача, ЈП „Војводинашуме“ 23. 05. 2019. Прелиминарна Црвена листа флоре Србије (2016), IUCN: EN B1ab(iii,iv)+2ab(iii,iv). Налазиште: СРП „Горње Подунавље“, Штрбац, Широка слатина, од 13, чистина 2, 86мнв. Координате: Т:247 JPS Garmin etrex 30 (1164): ЕО 7342111, NO 5075962. Јавља се само на једном месту, укупна површина 4x4м, већи број група (12, од тога 3 велике). Број јединки у цвету по групама: 3, 46, 2, 20, 15, 2, 20,13, 36, без цвета 3 мале групе од по једне јединке): 160. Напомена: Једино налазиште врсте у Резервату, где је 1996. године била само једна група, површине 0,5 x 0,5 m. Применом забране кошења пре плодношења и сазревања семена, дошло је до ширења ове врсте на локалитету.

Перуника шарена (*Iris variegata* L.)

Мониторинг је рађен уз помоћ Управљача, ЈП „Војводинашуме“ 23. 05. 2019. Налазиште: СРП „Горње Подунавље“, Штрбац, чистина уз од.15.е. Расте уз руб оgrade која је подигнута уз младу шумску плантажу. Координате: Т1: 248, 88мнв: ЕО 7340891, NO 5075961. Т2: 249, 89мнв: ЕО 7340871, NO 5975985. Напомена: Једино налазиште врсте у Резервату. Јавља се на чистини уз шумски пут који иде између чистине оделење 15е и плантаже, у великом броју, укупна површина: 40 x 5 m=200m², једна група забележена код саме оgrade (Т1), регистроване и две мање групе унутар оgrade на самом углу (15е/17). Мера заштите: одржавати кошењем након плодношења и сазревања семена.

Панонски скакавац (*Acrida ungarica*)

Панонски скакавац је ендемит и насељава ливаде на песку и степска станишта. Слабо је прилагодљив на промене услова станишта, па поред фрагментације станишта, угрожавајуће факторе представљају и паљење вегетације, чиме се спаљују њихови развојни облици и уништавају биљке хранитељке. Током септембра 2019. године популације панонског скакавца су забележене на три нова локалитета. На ПИО „Суботичка пешчара“, потез између Јасеновачке шуме и старе карауле, у режиму заштите II

степен, забележени су адулти. Мониторинг је вршен уз сарадњу са управљачем ЈП „Палић – Лудаш“. На три травна локалитета у долини Алаш код Падине, током валоризације простора за стављање под заштиту, панонски скакавац је регистрован са веома задовољавајућом величином популације (просечно 7 примерака/ m^2), с тим да су локалитети повезани. Такође у Бачкој, у СРП „Карађорђево“ врста је забележена уз насип у дужини од 3,5 км уз Букински рит, као и уз Доњи рит у дужини од 3 км. Бројност популације је износила 2 примерка/ m^2 на оба локалитета. С обзиром да се ради о локалитетима који се редовно косе, док се у непосредној околини не налазе одговарајуће ливадске површине, претпоставка је да врсте има дуж читаве ножице насипа. Током претходне, 2018. године, панонски скакавац је регистрован на неколико слатинских станишта простора у поступку заштите ПИО „Слатине средње Мостонге“. На простору Доње Мостонге, која би повезала ова два подручја, врста није нађена. За очување панонског скакавца неопходно је, поред успостављања заштите станишта, обезбедити еколошке коридоре блиске природним стаништима, како би се повезале одвојене популације. Једини начин да се ова врста очува на простору Мостонге јесте одржавање насипа код СРП „Карађорђево“ и дуж Дунава, што се свакако врши. Стога истраживања треба наставити на овом потезу.

Мониторинг строго заштићених и заштићених дивљих врста риба на територији АП Војводине

Теренским истраживањима вршено је праћење присуства строго заштићених и заштићених врста риба. Подручја истраживања су обухватала заштићена подручја и подручја предвиђена за заштиту у плавном подручју реке Дунав као и уз остатке старог тока Мостонге. Посебно значајни подаци добијени мониторингом односе се на строго заштићене врсте: гавчицу (*Rhodeus amarus*), вијуна (*Cobitis elongatoides*) и чикова (*Misgurnus fossilis*). Забележене су и заштићене врсте: штука (*Esox lucius*), деверика (*Abramis brama*), кесера (*Abramis ballerus*), буцов (*Leuciscus aspius*), јаз (*Leuciscus idus*), шаран (*Cyprinus carpio*), смуђ (*Sander lucioperca*), греч (*Perca fluviatilis*) и сом (*Silurus glanis*).

Мргуда (*Umbra krameri*)

Мргуда у Србији има статус строго заштићене дивље врсте и налази се на Прилогу I Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16). На основу IUCN Црвене листе угрожених врста (engl. Red List of Threatened Species) има статус рањиве врсте - Vulnerable A2c (Freyhof, 2011; Freyhof & Brooks, 2011). На националном нивоу има статус критично угрожене врсте (CR) и налази се у непосредној опасности од ишчезавања. Током 2019. године у склопу планираног мониторинга ове врсте, вршена су теренска истраживања у циљу утврђивања нових станишта ове врсте на заштићеним подручјима и подручјима предвиђеним за заштиту у плавном подручју реке Дунав као и уз остатке старог тока Мостонге. На истраживаним подручјима није утврђено присуство ове врсте. У сарадњи са Управљачем СРП „Краљевац“ вршено је праћење стања станишта ове врсте унутар Резервата.

Састав херпетофауне и батрахофауне у еколошкој мрежи Војводине:

Херпетофауну и батрахофауну Војводине чини укупно 16 врста водоземаца (Amphibia), као и 17 врста из класе гмизаваца (Reptilia), од којих су две интродуковане на простор Војводине (*Testudo hermanni* (шумска корњача) и *Mediodactylus kotschy* (Кочијев гекон)). Циљ овог пројекта је да се бележењем присутних врста и њихове бројности, прати и квалитет самих станишта, а по потреби да се одреде мере које ће унапредити стање станишта, смањити присутне негативне утицаје и побољшати састав и бројност врста и јединки херпетофауне. У току 2019. године настављен пројекат праћења састава херпето и батрахофауне на следећим локалитетима и у њиховом окружењу: Слатине доње Мостонге, Слатине код Жабља, Дунавски ритови између Плавне и Бачког Новог Села, као и на два станишта еколошке мреже: станиште Буцак код Аде и више полигона у околини Мокрина. Највише су обилажена водена и влажна станишта, која погодују водоземцима и мањем броју врста из класе гмизаваца.

Врсте забележене на локалитетима који су обилажени током 2019. године су:

1. Слатине доње Мостонге: водоземци: мали мрмољак (*Lissotriton vulgaris*), крекетуша (*Hyla arborea*), црвентрби мукач (*Bombina bombina*), зелена крастача (*Pseudepidalea viridis*),

- зелена жаба (*Pelophylax kl. esculentus*), мала зелена жаба (*Pelophylax lessonae*) и велика зелена жаба (*Pelophylax ridibundus*). Од гмизаваца су забележене следеће врсте: барска корњача (*Emys orbicularis*), ливадски гуштер (*Lacerta agilis*), зелембаћ (*Lacerta viridis*), зидни гуштер (*Podarcis muralis*), белоушка (*Natrix natrix*) и рибарица (*Natrix tessellata*).
2. Слатине код Жабља: крeketуша (*Hyla arborea*), црвенотрби мукач (*Bombina bombina*), обична крастача (*Bufo bufo*), зелена крастача (*Pseudepidalea viridis*), шумска жаба (*Rana dalmatina*), зелена жаба (*Pelophylax kl. esculentus*) и мала зелена жаба (*Pelophylax lessonae*). Од гмизаваца су забележене следеће врсте: барска корњача (*Emys orbicularis*), ливадски гуштер (*Lacerta agilis*), зелембаћ (*Lacerta viridis*) и белоушка (*Natrix natrix*).
 3. Дунавски ритови између Плавне и Бачког Новог Села: водоземци: мали мрмољак (*Lissotriton vulgaris*), подунавски мрмољак (*Triturus dobrogicus*), крeketуша (*Hyla arborea*), црвенотрби мукач (*Bombina bombina*), обична крастача (*Bufo bufo*), шумска жаба (*Rana dalmatina*), зелена жаба (*Pelophylax kl. esculentus*), мала зелена жаба (*Pelophylax lessonae*) и велика зелена жаба (*Pelophylax ridibundus*). Од гмизаваца су забележене следеће врсте: барска корњача (*Emys orbicularis*), ливадски гуштер (*Lacerta agilis*), зелембаћ (*Lacerta viridis*), белоушка (*Natrix natrix*) и рибарица (*Natrix tessellata*).

Свакако један од главних узрока опадајућег тренда у бројности врста и јединки из класе водоземаца у Војводини јесте неповољни водни режим, потпомогнут водопривредним радовима и захватима. Водопривредни захвати, ако нису засновани на екосистемском приступу, могу у веома кратком периоду довести до сужавања животног простора многих врста испод биолошког минимума, па и до потпуног девастирања станишта на већим просторима.

Велика дропља (*Otis tarda*)

Велика дропља је глобално угрожена врста, чија популација у Србији 2019. године је бројала укупно девет јединки. Праћење велике дропље вршено је у СРП „Пашњаци велике дропље“ и околини, где се налази њено једино станиште у држави. Значајан део мониторинга реализовала је чуварска служба Управљача, ЛУ „Перјаница“. Мониторинг је био усмерен на заштитну ограду за велику дропљу, направљену крајем 2018. године, са циљем увида у прихватање ограде од стране великих дропљи. Велике дропље су се на зимовалиштима ван Резервата, у Вајлерци и на другим околним локалитетима, задржале до почетка априла. Почетком априла су се у већој групи од 9 јединки задржавале на рубу Резервата и појавиле се и у Резервату. У близини заштитне ограде прве појединачне јединке су се кретале у априлу. Крајем априла и почетком маја забележене су и прве женке велике дропље, једна до две, унутар заштитне ограде. Овај податак указује на релативно брзо прихватање ове вештачке структуре од стране ове осетљиве врсте. Након тога, једна до две женке велике дропље редовно су посматране унутар ограде, у јуну, јулу па до септембра. Већином су се кретале уз ниску травну вегетацију или парлоге. Напуштање Резервата и одлазак на Вајлерку, иначе карактеристично за крај септембра, започело је већ у августу, да би до септембра, ипак 8 јединки а не 9 као на пролеће, већ биле у Вајлерци. Велике дропље су током зиме редовно боравиле на Вајлерци и на њивама близу Резервата, без дуготрајних напуштања.

Крсташ (*Aquila heliaca*)

Крсташ је глобално угрожена врста. Једино познато гнездилиште ове врсте у 2019. години налазило се у северном Банату, у оквиру СРП „Пашњаци велике дропље“ и уз његове рубове. Мониторинг је спровођен током целе године, претежно у северном Банату, али и на Фрушкој гори. Опсежним истраживањима и прегледом терена, вршеним током целе године, у два наврата констатовано је присуство крсташа на Фрушкој гори. У питању су налази младих јединки ван периода гнежђења, али су свакако значајни. Један налаз је из фебруара из околине хранилишта, док је други из новембра, са њива на јужним падинама Фрушке горе, код Ирига. Мониторинг гнездилишта крсташа у северном Банату започео је у јануару, у оквиру међународне активности Панонског пописа орлова. Тада је забележено присуство једне територијалне јединке у ширем подручју гнежђења. Прошлогодишње гнездо било је активно и ове сезоне. Све време гнежђења било је организовано свакодневно чување

гнезда од стране Друштва за заштиту и проучавање птица Србије. Провером гнездеће територије током пролећа, утврђено је да се у овом гнезду налазе два младунца, која су у јулу успешно излетела из гнезда. Активности на заштити овог гнезда су током 2019. биле усмерене на контролу и усклађивање људских активности, у циљу спречавања узнемиравања орлова, будући да је ово гнездо окружено приватним парцелама на којима је у великом обиму вршено кошење. Околина гнезда је током јесени истражена и покупљени су остаци плена у циљу анализе исхране. И даље је доминантни плен гачац (*Corvus frugilegus*), али нађени су и текуница (*Spermophilus citellus*), зец (*Lepus europaeus*), голуб (*Columba sp.*), фазан (*Phasianus colchicus*) и срна (*Capreolus capreolus*), која вероватно није уловљена већ нађена мртва. Након прошлогодишњег (2018) бележења крсташа на локалитету „Јарош“ у СРП „Пашњаци велике дропље, који је тумачен као могућност ширења ареала крсташа у северном Банату, 2019. то је и потврђено. Наиме, на том локалитету успостављен је територијални пар који започео прављење гнезда иако није започео и само гнежђење. Две субадултне птице овде су боравиле редовно током целе године, да би крајем јесени била забележена једна одрасла јединка. Испод овог гнезда такође је вршена анализа плена и пронађен сличан састав плена као и на локалитету Сигет, с тим што су овде голуб и фазан учесталији плен, а пронађено је и перје ситних птица певачица - Passeriformes. Сем ова два територијална пара, током јесени је забележен још један, укупно трећи територијални пар у северном Банату. Овај пар, такође субадултни, није градио гнездо, али се држао релативно дефинисане територије.

Степски соко (*Falco cherrug*)

Током 2019. године вршено је детаљно праћење распрострањења и бројности степског сокола на територији Војводине. Прегледани су неки од локалитета где су позната гнездилишта врсте из ранијих периода. Осим праћења присуства птица на терену, вршен је обилазак дела раније постављених дрвених и алуминијумских кутија за гнежђење на високонапонским далеководима, у сарадњи са Електромрежом Србије и Друштвом за заштиту и проучавање птица Србије. Широм Војводине постављено је укупно 30 алуминијумских кутија и 100 дрвених платформи, у периоду 2007-2017. Уз финансирање од стране Завода, израђено је још 16 нових алуминијумских кутија, које је потребно на терену поставити у наредном периоду. На основу пописа (мониторинга) заузетости постављених дрвених платформи (100) и алуминијумских кутија (30) у Србији (од тога више од 95% у Војводини) током 2019. године, забележео је следеће:

- од стране степског сокола (*Falco cherrug*) заузето је укупно било 6 дрвених платформи (6 % заузећа), као и 11 алуминијумских кутија (37 %). Нису сви ти парови били успешни у гнежђењу. У природним гнездима гаврана (*Corvus corax*) на стубовима далековода било је 11 парова (3 пара на „јела“ и 8 на „портал“ стубовима). На две локације су одрасле птице држале територију.
- Постављена гнезда заузимале су и три друге врсте: гавран (*Corvus corax*), 3 пара у дрвеним платформама (3% заузећа) и 1 пар у алуминијумским кутијама (3,3%); сива врана (*Corvus cornix*) (мин. 30 парова у дрвеним платформама); ветрушка (*Falco tinunculus*) (мин 15 парова у алуминијумским кутијама и мин 40 парова у дрвеним платформама).
- око 3 алуминијумске платформе и око 30 дрвених кутија није вероватно било заузето од стране птица.
- Дрвене кутије (око 30) нису коришћене за гнежђење птица у 2019. јер је у њима фалио слој шљунка за гнежђење јер је раније постављени одуван ветром или однет/уклоњен од стране птица.

Не треба рушити са стубова далековода гнезда гаврана (*Corvus corax*) јер су она изузетно важна за опстанак степског сокола, светски угрожене врсте. То потврђује податак да је у 2019. години у Србији чак 13 парова/територија одласлих птица, односно 43 % националне популације, било везано током репродуктивног периода за природна гнезда гаврана на стубовима високонапонских далековода. Одрасли степски соколови (парови) заузимају територије гнежђења већ почетком фебруара, па од тада па до краја јуна када углавном излете сви млади, треба на трасама далековода где се гнезде обезбедити мир.

Текуница (*Spermophilus citellus*)

Текуница (*Spermophilus citellus*) је глодар који насељава централну и југоисточну Европу. Ареал распрострањења ове врсте је у значајној мери редукован и фрагментисан. Текуница је типичан становник степских и слатинских ливада и пашњака. Представља ендемску врсту за централну и југоисточну Европу. Као глобално угрожена, налази се на Црвеној листи света. Према IUCN категоризацији води се као рањива (VU). Иако текуница још увек опстаје у нашој земљи, и код нас је једна од најугроженијих врста. Од некада бројних популација ове врсте у нашој земљи данас су опстале малобројне, које су међусобно изоловане и у великој опасности од нестајања. Најбројније популације текуница задржале су се на простору Војводине, на степским и слатинским пашњацима. Најважније разлог нестајања ове врсте је преоравање травних станишта и зарастање пашњака услед недостатка испаше. У циљу заштите преосталих станишта и опстанка ове, све ређе врсте, врши се евидентирање и картирање локалитета као и праћење стања и попуњавање базе података новим подацима на којима текуница још увек опстаје. Током септембра обиђени су слатински пашњаци долине Алаш код Падине. Пашњаци у овој долини са свих страна су окружени пољопривредним површинама. Текунице су регистроване на 2 пашњака чија је дужина око 400 m и ширина око 100 m. На оба пашњака су бројане рупе од текуница. Бројање је вршено у 5 паралелних линија (размак између линија је био око 20 m). На североисточном делу долине, на пашњаку, избројана је 131 рупа текунице. Прегледом рупа процењено је да је више од половине рупа у добром стању и текунице их користе. Виђено је десетак јединки текуница. На југоисточном делу долине, на пашњаку, је избројано 425 рупа текуница и виђено неколико текуница. Прегледом рупа процењено је да је око 40% у добром стању и да их текунице користе. За остале рупе је видно да су старије и да се ређе користе. На оба пашњака овакве рупе служе текуницама за бег од предатора. Текунице су бележене такође и на бројним другим травним стаништима на локалитетима уз насеља: Нерадин, Бешеново, Мала Ремета, Лок, Вилово, Мошорин, Жабал, Ново Милошево, Слано Копово, Мокрин, Нови Козјак, Иланджа, Добрица, Српски Крстур, као и у СРП „Делиблатска пешчара,“ (Корн, Воловска паша, Државни песак, Хатарнице, Шушарски пашњаци). За очување текунице и успостављања заштите њених станишта, неопходно је подстицати екстензивно сточарство и спречавати промену намене и преоравање пашњачких површина. Ова мера је од суштинског значаја за опстанак текуница.

Мониторинг биодиверзитета низијских шума

Током 2019. мониторинг низијских шума је усмерен ка праћењу фауне птица у старим шумским састојинама у СРП „Обедска бара“, пре свега у Купинским гредама. Акцент је стављен на крупне птице грабљивице, црну роду (*Ciconia nigra*) и детлиће. Посете шумским деловима Резервата вршене су од фебруара до јуна. Забележена су гнезда црне роде у западном и северном делу Купинских греда. Гнезда орла белорепана (*Haliaeetus albicilla*) забележена су на три локације у Купинским гредама. Нису забележени територијални парови црне луње (*Milvus migrans*). У старим шумама забележено је неколико парова црне жуне (*Dryocopus martius*), посебно у Дебелој гори, као малог детлића (*Dryobates minor*) и средњег детлића (*Leipicus medius*). Највећи је био велики детлић (*Dendrocopos major*).

Мониторинг влажних станишта СРП „Обедска бара“

Током 2019. праћен је састав фауне птица на влажним ливадама и пашњацима, ревитализованих површина у оквиру СРП „Обедска бара“, на девет локалитета и на укупној површини од 300 ha. Забележено је 42 врсте птица које су се задржавале на тим локалитетима, које су на њима сакупљале храну и одмарале се или су се ту гнездиле. Највише је било представника из групе чапљи и шљукарица, а затим и птица певачица. Значајне врсте које су користиле наведена станишта су биле ражањ (*Plegadis falcinellus*) само у рано пролеће, кашичар (*Platalea leucorodia*), мали вранац (*Microcarbo pygmaeus*) и црна рода (*Ciconia nigra*). Највећи број јединки у једном дану забележен на праћеним локалитетима износио је преко 400. Мешовита колонија чапљи и вранаца праћена је у средишњем делу Потковице. Изузетно позитиван утицај је имало одрживо сточарство на више локалитета, при чему су краве посебно допринеле очувању ревитализованих травних станишта и плитких бара. Због великих осцилација водостаја Саве и самим тим и Обедске баре, врсте које сачињавају мешовиту колонију су

правиле гнезда и полагање јаја чак три пута у 2019. Први пут су сва легла пропала при наиласку поплаве крајем маја, а затим и пре средине јуна, да би трећи пут гнезђење започело и успешно се окончао тек од средине јуна. Током пролећа, извршен је мониторинг мешовите колоније снимањем из ваздуха, уз употребу дрона, у организацији Управљача и ПЗЗП, дана 24. маја 2019., како би се на егзактан начин утврдиле гнездеће популације појединих врста као и просторни размештај гнезда на терену. Мешовита колонија чапљи и вранаца на Обедској бари у 2019. бројала је између 920 и 1050 гнездећих парова, у оквиру свих 11 врста из ових група које живе у Европи. То је уз претходну годину највећа забележена бројност у последњих пола века, што јасно говори о значајним ефектима ревитализације станишта. Као посебне вредности треба поменути присуство до три јединке чапље говедарке (*Bubulcus ibis*) у колонији, другу годину за редом а после 130 година, као и јата од седам јединки ражња/црног ибиса (*Plegadis falcinellus*), као и више парова кашичара (*Platalea leucorodia*). По врстама, бројност у мешовитој колонији је у 2019. била следећа: Мали вранац (*Microcarbo pygmaeus*): 200-240 гр; Велики вранац (*Phalacrocorax carbo*): гнезђење започело 10 гр, па напустили колонију због неповољних хидролошких услова; Гак (*Nycticorax nycticorax*): 400-450 гр; Жута чапља (*Ardeola ralloides*): 80-100 гр; Мала бела чапља (*Egretta garzetta*): 180-210 гр; Велика бела чапља (*Ardea alba*): 11-14 гр; Сива чапља (*Ardea cinerea*): 30-35 гр; Црвена чапља (*Ardea purpurea*): 4-7 гр; Чапља говедарка (*Bubulcus ibis*): 0-1-2 гр, а због узастопних поплава птице су вероватно прекинуле гнезђење; Ражањ/Црни ибис (*Plegadis falcinellus*): 7 јединки, нису гнездили због неповољног водног режима и два узастопна плављења колоније; Кашичар (*Platalea leucorodia*): 7-9 гр.

Мониторинг остатака станишта Панонске шумо-степе уз Мостонгу

Панонска шумо-степа је станишни тип који је настао под утицајем специфичних климатских и педолошких особина Карпатског базена. Јавља се у облику мозаика светлих храстових шума и травних заједница који се развија на различитим супстратима: на дубоко заслањеним земљиштима, на песку и на лесу. Овај тип станишта је опстао уз традиционалне видове коришћења природних ресурса, од којих је испаша најзначајнија. Утицаји крупних биљоједа, као кључних врста екосистема, неопходни су за одржавање повољног еколошког стања овог специфичног станишног комплекса. Као један од најређих станишних типова у Европи, Панонска шумо-степа се налази на списку станишта приоритетних за заштиту Директиве о стаништима (Habitats Directive, 92/43/ЕЕЦ) Европске уније (9110 * Euro-Siberian steppic woods with *Quercus* spp.), при чему подручја на којима се јавља представљају потенцијалне делове еколошке мреже "Natura 2000". Станишни тип је заштићен у Србији Правилником о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Сл. гласник РС“, бр. 35/2010). Процена стања овог станишног типа се одвијала синтезом резултата валоризације простора за заштиту уз Мостонгу у уперииоду 2017-2019. г., на потесу између Апатина и Вајске. Предметни простор се налази на граници подручја европских листопадних шума и шумостепског подручја Панонског региона. Климатски услови Подунавља омогућују развој листопадних шума чије је распрострањење на вишој речној тераси Дунава, између плавног подручја и Мостонге, ограничено заслањеношћу земљишта. Због близине подземне воде површини, нижи делови речне терасе су заслањени и као такви су неповољни за развој дрвенасте вегетације. Структуру шумо-степског мозаика одређује просторни распоред незаслањених и заслањених земљишних типова. Панонска шумо-степа на дубоко заслањеним земљиштима је описана у централном делу Панонског региона (источно од Тисе) у облику заједнице *Galatello-Quercetum roboris* Zólyomi et Tallós 1967. Остаци овог станишног типа уз Мостонгу по структури и флористичком саставу одговарају наведеној заједници. У спрату крошње доминира храст лужњак (*Quercus robur*), а најчешће пратеће врсте су жешља (*Acer tataricum*), клен (*A. campestre*), дивља крушка (*Pyrus pyraeaster*) и брест (*Ulmus minor*). Спрат жбуња је богат и разноврстан. У зељастом слоју се јављају карактеристичне врсте заслањених степа (нпр. *Festuca pseudovina*), односно ливадо-степа (*Peucedanum officinale*, *Aster punctatus*). На местима уништених шумарака развија се секундарна жбунаста заједница *Pruno spinosae-Crataegetum* која је значајно богатија од шибљака лесних платоа. Поред трњине и глога најчешће су присутни дивља ружа (*Rosa canina* agg.) и свиб (*Cornus sanguinea*), понекад и дивља крушка (*Pyrus pyraeaster*). Развијеност и богатство руба шуме је једна од главних карактеристика застанишног типа. Нарочито су добро развијени екотони према суседним,

благо заслањеним ливадско-степским стаништима. У овим екотонима су присутне популације девесиља (*Peucedanum officinale*), која је једна од едификатора заједнице. Архивске карте из XVII и XVIII века на овом простору показују широк шумски појас са бројним чистинама које су забележене као пашњаци и мочваре. У протеклом периоду већи део шума је преведен у оранице, а профит-оријентисано газдовање државним шумама је довело до конверзије храстових састојина у разне монокултуре. Остаци шумске вегетације су знатно измењени и делом уништени, при чему шумске површине предметног простора представљају мозаике остатака природних шума и сађених монокултура. Најбоље очувани остаци шумо-степе су опстале код Апатина и Дорослова, док су фрагменти станишта знатно мањи у околини Милетића и Каравукова. На северном делу шумо-степски мозаици се јављају унутар већих слатинских површина. Површина слатина се смањује према југу, тако да код Бача и Бођана овај тип станишта се јавља по рубу мезофилних шума. Идентификовани остаци шумо-степе највише су угрожени уништавањем станишта, изменама водног режима и ширењем инвазивних врста. Неправилности у коришћењу државног земљишта често омогућују преоравање слатинских пашњака, а због слабог производног потенцијала после пар година ове површине остају необрађене као деградовани парлози. На већем броју локалитета су запажени трагови орања по слатини или значајно повећање ораница на рачун парцела суседних пашњака. Савремено газдовање шумама често предвиђа замену старих храстовних заједница монокултурама, нарочито на субоптималним стаништима на којима се остаци станишта јављају. Снижавањем нивоа подземне воде поремети се природна динамика водног режима слатинских комплекса. Сукцесија вегетације се одвија у правцу сувијих (ксерофилнијих) станишних типова у односу на природно стање, чиме се погошавају животни услови дрвенсатих врста. Одводњавање узрокује смањење виталности и сушење развијених стабала хрasta скоро на свим локалитетима. Такође је уочено локално снижавање нивоа подземне воде под утицајем позајмишта песка или земље. Експлоатацијом материјала испод нивоа фреатске издани настају језерца – отворена фреатска окна која испаравају велике количине воде, трошећи залихе подземне воде околног простора. Постојећа мрежа мелиоративних канала представља еколошке коридоре за ширење инвазивних врста, која угрожавају вегетацију на мање заслањеним типовима земљишта, угрожавајући храстове шумарке, као и остатке ливадских и степских заједница. Поред жбунастих и дрвенастих врста, од којих се најчешће јављају багремац (*Amorpha fruticosa*), кисело дрво (*Ailanthus glandulosa*) и амерички копривић (*Celtis occidentalis*), огромне површине су покривене и зељастом златицом (*Solidago gigantea*). Монокултуре хибридних топола поред канала веома често представљају жаришта инвазивних врста. Негативни ефекти монокултура слабије су изражени на просторима где се врши редовна испаша старијих засада, чиме се очувају делови ливадске вегетације унутар засада и уз саму обалу канала.

5.1.3.2. КОНТРОЛА КОРИШЋЕЊА И ПРОМЕТА ДИВЉЕ ФЛОРЕ И ФАУНЕ

У оквиру праћења сакупљања и промета дивљих биљних и животињских врста у складу са чланом 14. став 2. Уредбе о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Сл. гласник РС”, бр. 31/05, 45/05-исправка, 22/07, 38/08, 9/10, 69/11 и 95/2018-други закон), дана 21.01.2019. године у Заводу за заштиту природе Србије је одржан састанак поводом формирања предлога континентата и количине заштићених врста које ће се сакупљати и стављати у промет у 2019. години. Састанак је сазвао Завод за заштиту природе Србије који предлаже Министарству заштите животне средине количине заштићених врста које ће се сакупљати и стављати у промет у 2019. години, као и одређивање региона у којима ће се забранити сакупљање одређених врста. У раду састанка учествовали су стручњаци Завода за заштиту природе Србије, Покрајинског завода за заштиту природе, Института „Др. Јосиф Панчић“ и Пољопривредног факултета у Београду.

На састанку је разматрано коришћење врста током 2019. године које се налазе под контролом сакупљања и промета. Стање показује да су се врсте сакупљале у далеко мањим количинама од предвиђених квота за ту годину. Разлози за то су вишеструки и сложени, почевши од временских услова у току године због којих су сакупљене мање количине, преко финансијских тешкоћа привредних

субјеката. Овај тренд из претходне године упућује на тражење (нових, бољих) решења за текућу годину.

Преглед по биљним врстама показује стагнацију у овом сектору сакупљачке привреде јер се јавио мали број корисника које је сакупио мале количине биљака. Упоредивши тражене и плаћене количине може се закључити да постоје околности које су довеле до тога да за врсте које су веома тражене на тржишту нису искориштене ни половине квота, а за неке нису уопште ни тражене. Врсте као што су: длакава сипаница (*Herniaria hirsta* L.), сива сипаница (*Herniaria incana* Lam.), трепљаста кантарион (*Hypericum barbatum* Jacq.), планински кантарион (*Hypericum maculatum* Crantz), румелиски кантарион (*Hypericum rumelicium* Voiss.), жута перуника (*Iris pseudoacorus* L.), црна чемерика (*Veratrum nigrum* L.) које су на Уредби, а које се не стављају у промет, треба да се скину са ње и пребаце на неку од листа везано за њихову угроженост. Врсте код којих се користи корен, а за које се не може повећати квота због недовољне распрострањености су: оман (*Inula helenium* L.), веприна, кострика (*Ruscus aculeatus* L.), језичаста кострика, веприна (*Ruscus hypoglossum* L.), јаглика, јагорчевина (*Primula elatior* L.), а за све остале врсте се може повећати квота уколико је потражња повећана.

Предлог за 2020. годину је да се повећају квоте за врсте: врбовка (*Epilobium parviflorum* Schreber) herba, бели глог (*Crataegus monogyna*) fructus и јагорчика (*Primula veris*) flos, а да се забрани сакупљање врсте оман, оманика (*Inula helenium* L.) radix, на територији Војводине.

Када је реч о дивљој фауни под контролом промета и сакупљања, стручни тим је сагледао недостатке у праћењу популације жаба у АП Војводини, где се интензивно сакупљала последње деценије и довела популацију у стање стагнирања јер су остали углавном мали и млади примерци који нису зрели за размножавање. Став је да се квоте оставе на истом нивоу као прошлогодишње са забранама за врсте на истим територијама сакупљања и ове године.

Све три врсте пужа су сакупљене у количинама предложених квота. Забрана за сакупљања ових врста је иста као и прошле године на истим територијама. Фарма пужева у Руском Селу у 2019. години није подносила захтев за процену приноса. Шумска корњача је под забраном сакупљања на целој територији Србије, а таква одредба је остала и током 2019. године.

Пијавица (*Hirudo medicinalis*) је на листи као врста са великом популацијом у Србији. Последњих година дошло се до сазнања да је ова врста у далеко мањој популационој бројности од врсте пијавице (*Hirudo verbana*) која није на листи. Став је да пијавица и ове године буде у потпуној забрани сакупљања на целој територији Србије. Могућност за фармерски узгој пијавице представља решење за прометовање овом врстом док се не створе услови за сакупљање из природе. На узгајалишту пијавица у Купинову дана 10.09.2019. године извршено је сакупљање и пребацивање медицинске пијавице у количини од 1.600 g. из већ постојећег базена за производњу медицинске пијавице површине од 400m² (20x20m) у новооформљени базен површине од 900m² (50x18m), које се налази у непосредној близини.

На снази је забрана сакупљања поскока на целој територији Србије због обнављања популације (пет година, укључујући и ову годину).

Гљиве које су на Уредби су сакупљене у мањој количини од одобрене. Укупно стање сакупљања гљива је исто као и претходних година са осцилацијама које су везане за временске услове. Ова грана сакупљачке привреде је стабилна са сталним привредним субјектима који имају чврсте уговоре за извоз, осим у делу који се односи на сакупљање и промет тартуфа. Све три врсте лишајева су остале са истим квотама и за ову годину.

Проблем илегалног сакупљања тартуфа је присутан од стављања те врсте на листу, посебно белог тартуфа (*Tuber magnatum* Pico) који на тржишту има високу цену. Разлог је накнада која се уплаћује у Буџет Србије. Наиме прописана накнада није пропорционална цени на терену. Тартуф је берзанска роба и сваке године има другу вредност у зависности од понуде и других економских услова. У 2019. години, на почетку сезоне, цена екстра класе белог тартуфа по килограму је била 1.500 евра у динарској противвредности, а на крају сезоне је била 400 евра у динарској противвредности. Када се узме у обзир да је накнада за килограм у износу од 10% већа од 100 евра у динарској противвредности то у многоме повећава цену и чини да је понуда из Србије неконкурентна. У оквиру једног килограма

тартуфа је процентуално заступљено око 30% сваке категорије квалитета, а наплаћује се такса као да је све прва класа. То и унапред плаћање таксе је довело до тога да се 90% промета таруфа врши нелегалним путем.

Разматрајући целокупан откуп у 2019. години стекао се утисак да је овај сектор привреде у опадању и може се препознати више разлога за то. То су економско финансијски услови на тржишту, временски услови, не конкурентност на страном тржишту. Један од предлога је и да конкурс буде отворен целе године, а да се извештаји и квоте дају у децембру како би биле доступне за наредну годину. Такође, договорено је да се остане при предлозима који су отишли ка надлежном министарству везано за промену Уредбе и осталих пратећих докумената.

Поред контроле сакупљања самониклог биља, вршена је контрола заштићених врста на плантажама и издавана су мишљења о узгоју и очекиваном приносу лековитог и ароматичног биља. Од плантажно гајених биљних врста које су на Уредби у 2019. години на територији АП Војводине највише се контролисао узгој белог слеза (*Althaea officinalis* L.). По први пут извршена је контрола на плантажи кантариона (*Hypericum perforatum* L.) у Свилојеву. Такође, извршена и контрола на плантажи жалфије (*Salvia officinalis* L.) у Кулпину. Контролом у овом сектору и издавањем мишљења о узгоју и очекиваном приносу за плантажно гајење биљака заштићених Уредбом, добијају се подаци о количинама свеже масе биљних сировина са пољопривредних површина.

5.1.3.3. КОНТРОЛА ПРЕКОГРАНИЧНОГ ПРОМЕТА ЗАШТИЋЕНИМ ВРСТАМА (CITES)

У оквиру контроле држања, узгоја и трговине заштићеним врстама, извршени су следећи стручно – инспекцијски надзори:

- Стручно-инспекцијски надзор у циркусу „Медрано“ због недозвољеног приказивања јединке Бурманског питона (*Python bivittatus*), чије држање у заточеништву је забрањено/ ограничено.
- Два стручно-инспекцијски надзор на фарми шумских корњача (*Testudo hermanni*), ЗР ЗОО ТРОПИКО, власника Гордана Курбалије, Карловачки пут бб, 21132 Петроварадин.
- Стручно-инспекцијски надзор у стану особе која је лишена слободе, а која је држала следеће врсте животиња заштићене CITES конвенцијом: игуану (*Iguana iguana*), два примерка лоптастих питона (*Phyton regius*), један примерак колумбијске дугине бое (*Epicrates maurus*), један примерак „carpet phyton“ (*Morelia spilota*), два примерка тарантуле (*Brachypelma sp.*) и један примерак бурманског питона (*Python bivittatus*).

5.1.4. ЗБРИЊАВАЊЕ СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ И ЗАШТИЋЕНИХ ВРСТА ДИВЉИХ ЖИВОТИЊА

Табела 6. Преглед индикатора, броја активности и носиоца посла.

Индикатор	Реализовано у 2019.	Носиоци посла
Број збринутих јединки у прихватилиште	162	Сектор заштите природе, Одељење за заједничке стручне послове, Одељење за заштиту врста, Тим за збрињавање дивљих животиња
Број измештених јединки из урбане средине на природно станиште	18	Сектор заштите природе, Одељење за заједничке стручне послове, Одељење за заштиту врста, Тим за збрињавање дивљих животиња

Индикатор	Реализовано у 2019.	Носиоци посла
Број угинулих или усмрћених јединки уклоњених са терена	32	Сектор заштите природе, Одељење за заштиту врста, Одељење за заједничке стручне послове, Тим за збрињавање дивљих животиња
Број јединки које су након рехабилитације или неге успешно враћене у природу	87	Сектор заштите природе, Одељење за заједничке стручне послове, Одељење за заштиту врста, Тим за збрињавање дивљих животиња
Број обухваћених строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња	53	Сектор заштите природе, Одељење за заједничке стручне послове, Одељење за заштиту врста, Тим за збрињавање дивљих животиња
Број јединки предат на анализу, ради утврђивања узрока угинућа	6	Сектор заштите природе, Одељење за заједничке стручне послове, Одељење за заштиту врста, Тим за збрињавање дивљих животиња
Егзотичне врсте заштићене CITES конвенцијом (заплена)	21	Сектор заштите природе, Одељење за заједничке стручне послове, Одељење за заштиту врста, Тим за збрињавање дивљих животиња
Укупан број свих оперативних активности са строго заштићеним и заштићеним дивљим животињама	305	Сектор заштите природе, Одељење за заједничке стручне послове, Одељење за заштиту врста, Тим за збрињавање дивљих животиња

У току 2019. године у оквиру редовног пословања Завода, у који спадају и оперативне активности збрињавања строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња, спроведено је и евидентирано укупно 212 акција-случајева збрињавања живих и преузимања мртвих јединки дивљих животиња, измештања из урбане средине на природно станиште и заплена врста, у склопу стручно-инспекцијског надзора које су заштићене CITES конвенцијом.

Укупан број јединки које су збринуте у Прихватилиште ЗОО Палић јесте 162 примерка. Укупно 18 јединки је измештено из урбане средине у природна станишта након изласка на терен по пријави или дојави.

Јединке за које је постојала оправдана сумња након стручно-инспекцијског надзора покрајинске инспекције заштите животне средине, полиције и стручних сарадника Завода, да нису угинуле природном смрћу, предате су на патоанатомску и токсиколошку анализу у НИВ "НОВИ САД" или „ФАКУЛТЕТ ЗА ВЕТЕРИНАРСКУ МЕДИЦИНУ“ у Београду. а којих је у току 2019. године било укупно 6 јединки птица.

Од 2018. године Покрајински завод за заштиту природе у сарадњи са Научним институтом за ветеринарство „НОВИ САД“, ради на узорковању брисева ждрела код птица као потенцијалних преносиоца вируса WNV – West Nile virus. Достављени узорци се испитују у Заводу за епизоотологију, клиничку дијагностику, патологију и лабораторијска испитивања – Одељење за вирусологију. До предавања овог извештаја све анализе су негативне на горе наведени вирус.

С обзиром да се у односу на претходни период (пре 2016. год.) рапидно повећао број пријава и дојава, током 2017. израђена је посебна процедура рада за обављање ових активности, која је редовно настављена да се спроводи и током 2019. године. Процедуром је предвиђено вођење евиденције о збринутим јединкама, као и другим оперативним активностима које се могу десити (сакупљање или преузимање лешева дивљих животиња на терену, јединке одузете услед инспекцијских контрола и друго).

Евиденција се води кроз извештаје, за сваку јединку посебно, који се заводе у архиви Завода. На основу извештаја о збринутим јединкама, израђена је база података у *Excel* табели. У току 2018. године израђен је и „Протокол за теренско поступање у случају сумње на тровање птица“ у оквиру пројекта PANNONEAGLE који још треба да се верификује.

Од укупно 305 случајева на пословима збрињавања и других активности везаних за исте у току 2019. године, 89 % се односи на птице, 9 % се односи на гмизавце и 2 % се односи на сисаре.

Дешавало се и да животиње угибају за време транспорта, од места преузимања јединке до Прихватилишта. Чест узрок угинућа је претходно обилно крварење услед повреда, дехидратација, изнемоглост, претходно поједена затрована храна.

Важно је било време које је протекло од пријаве/дојаве о повређеној животињи до прегледа од стране ветеринара у Прихватилишту. Оваквих случајева угибања било је укупно 9, све код птица. Како би се предупредиле претходно наведене ситуације Завод ће у наредном периоду успоставити пословно техничку сарадњу са ветеринарским амбулантама код којих би била указана прва помоћ, као изузетно важан међукорак на релацији (у смислу временског интервала) између преузимања јединке и предаје у прихватилиште.

Укупно 18 јединки је измештено из урбане средине у природна станишта након изласка на терен по пријави или дојави. Када се ради о строго заштићеним врстама птица то су најчешће јединке одузете приликом инспекцијских контрола, или јединке које нису имале видљивих повреда и требало их је само дохранити и напојити, након чега би биле пуштене у природу.

Број јединки које су пронађене мртве у природи износи укупно 32 примерка. Извештај о раду на свим активностима, стручно-инспекцијски надзор/збрињавање/транспорт дивљих животиња, као и о коришћењу возила и опреме добијених од надлежног министарства за заштиту животне средине, подноси се за сваку годину, почевши од 2017. канцеларији за спровођење CITES конвенције, у одређеној форми према њиховим стандардима.

5.1.5. ЗАШТИТА СТАНИШТА

Табела 7. Преглед индикатора, броја активности и носиоца посла.

Индикатор	Реализовано у 2019.	Носиоци посла
Број докумената достављених општинским комисијама и др.	4	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, Сектор правних и финансијских послова, послова информационих система
Број издвојених полигона у бази података ИС ПЗЗП	7	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, Сектор правних и финансијских послова, послова информационих система

Заштита станишта строго заштићених и заштићених врста које се налазе на списковима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. Гласник РС“, 5/2010; 47/11; 32/16, 98/16), као и очување подручја чија вегетација припада типовима станишта дефинисаним Правилником о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Сл. Гласник РС“, 35/2010) се спроводи издвајањем просторних целина (полигона) значајних за очување станишних типова или врста. Стање издвојених просторних целина се описује помоћу њихових просторних и еколошких обележја, унешених у базу података Завода. Информације о издвојеним стаништима (укључујући и геореференциране податке), према Закону о заштити природе воде заводи за заштиту природе. База података омогућује да мере заштите станишта

који су прописани Законом и подзаконским актима, спроводе се у складу са карактеристикама и угрожености појединачних просторних целина. База података ствара основу и за формулисање конкретних мера заштите приликом издавања услова заштите природе корисницима природних ресурса.

Током 2019. године издвојено је 7 нових просторних целина значајних за очување биолошке разноврсности, извршено је ажурирање граница 2 полигона. Мере заштите станишта су саставни делови решења о заштити природе које се издају за израду планских докумената и секторских планова, као и за активности од утицаја на природу. Током 2019. године издата су 29 решења за секторске планове (20 шумске и 6 ловне основе, а 3 за коришћење пољопривредног земљишта у државној својини). Примена мера заштите за време коришћења пољопривредног земљишта је од посебног значаја за очување биолошке разноврсности у Војводини, јер очување станишта се остварује путем коришћења ливада, пашњака и трстика које представљају остатке исконске вегетације. Слично другим земљама Европе, опстанак неких осетљивих станишних типова Војводине, заштићених у Србији и у Европи (нпр. будућа Натура 2000 подручја), зависи од пољопривредне праксе. Током 2019. године Завод је издао свега 3 решења за коришћење државног пољопривредног земљишта, што је само трећина од броја решења издатих 2018. године. Ово стање указује на чињеницу да више од 90% општина у Војводини израђује планове коришћења пољопривредног земљишта без услова заштите природе, што захтева јачање саадње са сектором пољопривреде.

Завод, у сарадњи са Управљачем организовао је Радни дан за природу на заштићеном подручју ЗС „Трсковача“. Укључивањем локалних учесника извршено је чишћење влажних ливада од инвазивних врста. Завод је такође учествовао у акцији Града Новог Сада у оквиру којег је унапређено стање станишта на Рибарском острву.

5.1.6. НАЦИОНАЛНА ЕКОЛОШКА МРЕЖА

Табела 8. Преглед индикатора, броја активности и носиоца посла.

Индикатор	Реализовано у 2018. години	Носиоци посла
Број издвојених нових елемената еколошке мреже	11	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, Сектор правних и финансијских послова, послова информационих система
Број еколошки значајних подручја дефинисаних по катастру	16	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, Сектор правних и финансијских послова, послова информационих система

Током 2019. године нови елементи еколошке мреже су били издвојени на подручјима општина Пећинци (девет станишта) и Ковачица (једно станиште), као станишта строго заштићених и заштићених врста. Вршено је ажурирање података и дефинисање елемената еколошке мреже по катастру се одвијало у оквиру редовних делатности Завода. Теренски обиласци издвојених елемената са циљем провере валидности и ажурирања података су се одвијали у северном Банату и у Срему.

Са аспекта интеграције подручја еколошке мреже у развојне планове од посебног је значаја просторно-планска документација на нивоу општина или других већих просторних целина. Обележавање подручја значајних за очување биолошке разноврсности у планским документима, као и примена мера заштите у зони утицаја (дефинисана као заштитна зона Уредбом о еколошкој мрежи) омогућују трајно очување ових просторних целина и пружају могућности за унапређење њиховог стања у будућности.

Током 2019. године у поступку израде просторно планске документације, Завод је издао 125 решења и 39 мишљења. Мере заштите еколошко значајних подручја и коридора су наведене у свим Решењима издатих за секторске планове (шумарство, водопривреда, пољопривреда).

5.1.7. „NATURA 2000“

Табела 9. Преглед индикатора, броја активности и носиоца посла.

Индикатор	Реализовано у 2019.	Носиоци посла
Број остварених активности у чијој реализацији је Завод учествовао	Учешће на састанцима и скуповим везаним за NATURA 2000 мрежу у Србији	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, Сектор правних и финансијских послова, послова информационих система

Завод је био укључен у активности везане за отпочињање међународног пројекта *“Continued support to implementation of Chapter 27 in the area of nature protection”* (NATURA 2000 II), спроведених у сарадњи стручњака ЕУ (ENVP) и Министарства, почетком 2019. године. у згради ЕУД у Београду обављено је више састанака везаних за тендер за нови пројекат NATURA 2000. У згради Министарства 4. 09. 2019. одржан је састанак у вези новог пројекта, уз разматрање документа - Inception Report. Током 10 -11. 12. 2019. већи број представника Завода учествовао је на међународном скупу посвећеном новом пројекту за успостављање NATURA 2000 мреже у Србији, са радом у пленуму и по групама.

5.1.8. ГЕОНАСЛЕЂЕ

Програмом заштите природних добара за 2019. годину предвиђен је рад на издвајању објеката геонаслеђа и пружање стручне помоћи и учешће у раду Радне групе за успостављање Геопаркова у Републици Србији.

Табела 10. Реализоване активности на заштити геонаслеђа у 2019. години.

Индикатор	Реализовано у 2018. години	Носиоци посла
Број забележених и издвојених објеката геонаслеђа на подручју АП Војводине	6	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу
Број одржаних састанака радне групе за успостављање геопаркова у Републици Србији	0	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, ЗЗПС, ГИС, Природњачки музеј Београд, РГФ, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Географски факултет Београд, Министарство заштите животне средине, Министарство пољопривреде, водопривреде и шумарста
Број одржаних састанака радне групе за успостављање геопарка "Фрушка гора- Лесленд"	0	Министарство заштите животне средине није формирало радну групу за успостављање геопарка "Фрушка гора - Лесленд" у 2019.
Број одржаних састанака са представницима локалне самоуправе	3	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, Општина Инђија, Општина Беочин

Током 2019. године Завод је наставио са активностима на реализацији Пројекта „Израда инвентара објеката геонаслеђа у АП Војводина“. Циљеви Пројекта су:

- Дефинисање локалитета од посебног значаја за заштиту геонаслеђа;
- Инвентаризација и валоризација објеката геонаслеђа на територији АПВ;
- Утврђивање прелиминарне листе објеката геонаслеђа који испуњавају критеријуме за заштиту од стране ПЗЗП;
- Предлог мера и активности на очувању, уређењу, презентацији и промоцији објеката геонаслеђа Војводине;
- Израда базе података која би била саставни део Инвентара објеката геонаслеђа Војводине;
- Покретање иницијативе за успостављање Геопаркова на подручју АПВ;
- Укључивање података о објектима геонаслеђа Војводине у просторно- планске документе;
- Укључивање објеката геонаслеђа у (гео)туристичку понуду.

У 2019. години није било састанака Радне групе за успостављање Геопаркова у Републици Србији, именоване од стране Министарства заштите животне средине са задатком да ради на формирању мреже геопаркова Србије.

Како су стручни сарадници Завода током 2017. године, урадили студију заштите у циљу успостављања заштићеног подручја Споменик природе „Стратиграфски профил Филијала - Беочин“ у 2019. години одржана су три састанка са представницима Општине Беочин и компаније „Lafarge-BFC“. На састанцима су представници општине упознати са предложеним границама, режимима и мерама заштите.

Дана 30.10.2019. године, у сали Општине Беочин, одржана је презентација и јавна расправа о Нацрту покрајинске скупштинске одлуке о заштити Споменика природе „Стратиграфски профил Филијала Беочин“ и Студији заштите Споменика природе „Стратиграфски профил Филијала Беочин“, уз учешће представника Завода.

Нацртом покрајинске скупштинске одлуке о заштити Споменика природе „Стратиграфски профил Филијала Беочин“ заштићено подручје поверава се на управљање компанији „Lafarge - BFC“, Беочин.

5.1.9. ОЧУВАЊЕ И УНАПРЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Табела 11. Преглед индикатора, броја активности и носиоца посла.

Индикатор	Реализовано у 2018. години	Носиоци посла
Унапређење методологије управљања активностима које имају утицај на заштићена подручја (ЗП)	Интегрисање побољшаног поступка оцене угрожености ЗП од загађивача у услове, студије и осталу документацију и њихова примена на терену. Интегрисање побољшаног поступка процене утицаја антропогених чинилаца на промене природних карактеристика подручја и квалитет екосистемских услуга у студије, пројектну и осталу документацију. Интегрисање података о границама сливних подручја система за одводњавање из Географског информационог система надлежног водопривредног предузећа у студијама заштите у циљу побољшаног поступка процене утицаја водног режима на природу Интегрисање смерница за заштиту природе дефинисаних искључиво за одржавање каналске мреже у Војводини у услове и мере заштите.	Сектор заштите природе, Одсек за заштиту животне средине

Индикатор	Реализовано у 2018. години	Носиоци посла
Смањење бројности и интензитета утицаја на елементе еколошке мреже	Смањење утицаја на станишта и еколошке коридоре.	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, Одељење за заштиту животне средине
Унапређење сарадње са стручњацима који се баве управљањем водама на свим нивоима, од радника на терену до доносиоца одлука	Унапређена сарадња са Републичком дирекцијом за воде Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, кроз активно учешће представника Завода на састанцима, као и током припреме и достављања података за потребе израде Плана управљања водама. Сарадња се наставила и са ЈВП „Воде Војводине“, кроз учешће и присуство Завода као заинтересоване стране током пројектних активности и у радним групама у оквиру припреме наведеног Плана и пратећих садржаја.	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, Одељење за заштиту животне средине

Интегрисање резултата и закључака донетих у процесу иновирања метода истраживања стања животне средине у окружењу заштићених подручја и оцена угрожености заштићених подручја од загађивача обухвата послове на изради услова, студија и остале документације, као и њихову примену на терену. Наведене активности имају за циљ побољшање поступака оцене угрожености заштићених подручја од загађивача, квалитетнију процену утицаја антропогених чинилаца на промене природних карактеристика подручја и квалитет екосистемских услуга, као и смањење негативних утицаја на станишта и еколошке коридоре. Одрживо коришћење природних вредности реализовано је кроз проналажење компромисних решења у организацији простора за потребе различитих корисника чија примена, сагласно текућим и предстојећим обавезама наше државе везано за улазак у Европску унију, пружа могућност добијања финансијске помоћи/подстицаја за сарадњу на заштити подручја.

Утврђивање функционалних заштитних појасева уз примену кључних предеоних елемената као што је заштитно зеленило, осим кроз редовне делатности Завода, реализује се и кроз пројектне активности. Један од пројеката је Active SEnsor monitoring „Network and environmental evaluation for protection and wiSe use of WETLANDS and other surface waters“, у оквиру Interreg IPA програма прекограничне сарадње Хрватска-Србија 2014-2020. Задатак Завода односи се на одређивање потреба и могућности за успостављање мултифункционалног појаса за заштиту водених и влажних станишта у близини пољопривредног земљишта, насупрот досадашњем приступу коришћењу подручја еколошке мреже, чије су последице деградација њихових основних вредности, угрожавање квалитета животне средине у ширем окружењу и онемогућавање коришћења потенцијала за пружање екосистемских услуга. У вредновању ефеката екосистемских услуга, велики значај има улога зеленила у уклањању загађујућих материја. Пратеће активности обухватају указивање на значај подршке интересних група у избору приоритетних локација, подизању и одржавању зеленила, као и искључивање преоравања овог појаса. Сарадња са заинтересованим странама у оквиру пројектних активности обухватила групе чије активности могу имати посредан или непосредан утицај на успех озелењавања, као што су представници локалних удружења, органи управљања, локалне и регионалне организације и институције. Мишљење корисника простора је од изузетног значаја за избор оптималних решења за коришћење заштитног зеленог појаса уз водно тело. Према истраживањима ставова заинтересованих страна која је Завод спровео током 2019. године на подручју Парка природе „Зобнатица“, као и на основу анкетања корисника дванаест заштићених подручја са сличним условима коришћења, сматра се да је за одржив развој од значаја очување квалитета воде. Узевши у обзир да су сви анкетирани исказали спремност за пружање доприноса у смањењу загађења, очигледно је да постоји заинтересованост за сарадњом у области заштите природе и животне средине као основе одрживог развоја. Истакнута је потреба повезивања вишенаменског зеленог појаса са другим зеленим површинама околине. Чињеница да више од трећине корисника сматра да за формирање заштитних

појасева треба издвојити само минималне површине плодног земљишта, указује на тешкоће у остваривању оваквих пројеката које махом потичу од недовољно развијене секторске сарадње између пољопривреде и заштите природе, односно заштите животне средине. По питању могућих секундарних улога заштитног појаса, скоро у истој мери су исказане потребе ловаца, риболоваца и заинтересованих за развој туризма.

Допринос одрживом развоју у окружењу заштићених подручја кроз учешће Завода у пројекту "Заштићена подручја за природу и људе" (2015 – 2019), реализује се применом методологије за процену степена укључености локалне заједнице у рад заштићеног подручја, која је развијена у кооперацији Асоцијације паркова Динарида и организације WWF Adria.

Унапређење сарадње са стручњацима који се баве управљањем водама реализује се и кроз достављање података неопходних за израду Плана управљања водама, као и учешће на Првој конференцији у вези са учешћем јавности у изради Плана управљања водама период од 2021. до 2027. године на територији Републике Србије, која је одржана 17. децембра у Палати Србије, у Београду. Унапређење сарадње са стручњацима који се баве управљањем водама остварено је и присуством представника Завода на семинару под називом „Пољопривреда између суше и поплава од унутрашњих вода: процена рањивости и ризика“ у оквиру IPA пројекта „Унапређење мониторинга суше и сувишних унутрашњих вода за подршку водoprивреди и смањењу ризика везаних за екстремне временска услове“ у организацији Департмана за Уређење вода Пољопривредног факултета Универзитета у Новом Саду (29. јануара 2019. у Новом Саду).

Учесће Завода у изради Закона о одговорности за штету према животној средини, којим се уређује начин и поступак утврђивања одговорности за штету према животној средини, као и примена превентивних мера и мера ремедијације ради спречавања и отклањања штете у животној средини, од важности је за очување станишта строго заштићених и заштићених дивљих врста, посебно оних у блиско-природном стању. Таквим стаништима припада значајан проценат унутар преосталих екосистема и њихова изложеност непосредној опасности од штете која је настала обављањем делатности оператера је најреалнија (највероватнија), те је реализација адекватних превентивних мера од великог значаја за њихову заштиту.

Учесће у изради Плана детаљне регулације Регионална депонија „Ранчево“, односно у одређивању распореда садржаја и активности на простору у коме је могуће проширење регионалне депоније, од значаја је за заштиту слатинских станишта која су изузетно осетљива на промене стања у животној средини, посебно узевши у обзир да део парцеле у обухвату Плана припада подручју Предео изузетних одлика (ПИО) „Горња Мостонга“ а остатак простору предвиђеном за проширење садржаја у оквиру регионалне депоније. Како се простор депоније налази у зони непосредног утицаја на заштићено подручје ПИО „Горња Мостонга“, за заштиту припадајућих слатинских станишта неопходно је очување хидролошког режима подручја и квалитета подземних и површинских вода. Планирање регионалне депоније на делу постојећег сметлишта, које подразумева санацију простора угроженог загађењем и примену мера за прописно одлагање отпада у наредном периоду, на начин којим би се у што мањој мери деградирао преостали део станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста, такође је у функцији очувања слатинских станишта.

5.1.10. УСЛОВИ, МИШЉЕЊА И ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Од почетка године, Заводу је достављен значај број предмета у вези захтева за издавање услова за активности, пре свега у заштићеним подручјима, али и за изградњу објеката, реализацију активности у простору, израду планске документације, основа и програма, односно мишљења на просторне и урбанистичке планове, шумске и друге основе и програме, студије о процени утицаја, стратешке процене утицаја, законску регулативу, стратешка документа итд.

Табела 12. Упоредни приказ броја издатих услова заштите природе, мишљења и учешће у изради просторно планске документације, шумских и ловних основа, 2018. и 2019.

Индикатор	Реализовано у 2018. години	Реализовано у 2019. години	Носиоци посла
Број издатих решења о условима заштите природе	1040	1086	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, Одељење за заштиту врста, Одсек за заштиту животне средине; Сектор правних и финансијских послова
Број издатих мишљења	566	477	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, Одељење за заштиту врста, Одсек за заштиту животне средине; Сектор правних и финансијских послова
Учешће у изради просторно планске документације	123 Решења 35 мишљења	125 Решења 39 мишљења	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, Одељење за заштиту врста, Одсек за заштиту животне средине; Сектор правних и финансијских послова
Шумске основе, програми, ловне основе и др	27 Решења 22 мишљења	32 Решења 21 мишљења	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, Одељење за заштиту врста, Одсек за заштиту животне средине; Сектор правних и финансијских послова
Обједињена процедура	124 предмета решено	134 предмета решено	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, Одељење за заштиту врста, Одсек за заштиту животне средине; Сектор правних и финансијских послова

5.1.10.1. ИЗДАВАЊЕ УСЛОВА И МИШЉЕЊА

Покрајински завод за заштиту природе је израдио и издао **1086** решења о условима заштите природе и **477** различитих мишљења и **9** сагласности на озакоњење објеката, са циљем очувања и унапређења заштићених природних добара и одрживог коришћења природних ресурса.

5.1.10.2. ПРОСТОРНО ПЛАНСКА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Издато је 125 Решења о условима заштите природе за израду просторно планске и урбанистичке документације и 39 мишљења на просторне и урбанистичке планове, стратешке процене утицаја на животну средину и осталу документацију.

- Просторни планови подручја посебне намене (ППППН):** ППППН Парка природе „Бегечка јама“, ППППН „Вршачке планине“, ППППН инфраструктурног коридора железничке пруге Суботица – државна граница (правац Баја) са елементима за директно спровођење, ППППН државног пута IIа реда бр. 100 за потребе реконструкције и модернизације пута и изградње бициклистичке стазе на деоници Нови Сад – Стара Пазова (до границе са административним подручјем Града

Београда) са детаљном разрадом, Измене и допуне ПППН магистралног гасовода граница Бугарске – граница Мађарске, Измене и допуне ПППН инфраструктурног коридора државног пута I реда број 21 Нови Сад-Рума-Шабац и државног пута I реда број 19 Шабац-Лозница.- укупно **6**;

- Просторни планови општина (ППО): ППО Нови Бечеј, ППО Сента, Измене и допуне ППО Бечеј, Измене и допуне ППО Кикинда, Измене и допуне ППО Ковачица, Измене и допуне ППО Мали Иђош, Измене и допуне ППО Нови Бечеј, Измене и допуне ППО Сремски Карловци, Измене и допуне ППО Стара Пазова и Измене и допуне ППО Врбас, укупно - **10**
- **Генерални урбанистички план** Града Новог Сада до 2030 године - укупно 1.
- **Планови генералне регулације (ПГР):** Жабал, Липар, Јарковци, Ђурђин, ПГР Центра ветерника, ПГР целине 1 – централни део Града Сремска Митровица, ПГР дела СЦ „Сајмиште“ јужно од улице Новосадског сајма у Новом Саду, ПГР Клиничког центра Војводине, ПГР подручја новог градског центра између улица Војводе Бојовића, Димитрија Аврамовића, Словачке, Валентина Водника, и Јована Суботића у Новом Саду, ПГР приобаља на левој обали Дунава у Новом Саду, ПГР простора између улица Мичуринове, Новосадског сајма и Футошке у Новом Саду, ПГР простора јужно од Радничке улице у Новом Саду, ПГР простора у западном делу града на подручју Телера у Новом Саду, ПГР за део подручја Адица у Новом Саду, ПГР регионалне депоније и далековода 110kV ТС Нови Сад 3 - ТС Нови Сад 4 у КО Нови Сад, ПГР насеља Суботиште и привредно-радних зона у КО Суботиште, ПГР комплекса ХИП „Петрохемија“, ХИП „Азотара“, НИС „Рафинерија нафте Панчево“ у КО Панчево – укупно **17**;
- **Измене и допуне Плана генералне регулације:** Три Измене и допуне ПГР за мешовиту намену између Булевара Европе, Булевара Цара Лазара, улица Стражиловске, Жарка Зрењанина, Булевара Михајла Пупина, улица Јеврејске и Футошке у Новом Саду (Локалитет стадиона „Карађорђе“ са непосредним окружењем, Локалитет у улици Цара Душана број 2, и Локалитет Медицинске школе „7. април“ и други. Затим ПГР простора за мешовиту намену између улица Футошке, Хајдук Вељкове, Руменачке и Суботичког Булевара у Новом Саду (локалитет између улица Тараса Шефченка и Орловића Павла), ПГР зоне реконструкције у наслеђеним амбијенталним целинама у Новом Саду, ПГР Житиште, ПГР Ветерник, ПГР Сремске Каменице, ПГР Шид, ПГР простора за мешовиту намену у северном делу града, дуж путева М-7 и Е-75 у Новом Саду (локалитет северно од Индустијске улице и источно од Државног пута ИБ-12 (М7), ПГР Пећинци, ПГР Нови Кнежевац, ПГР Каћ, ПГР Лединци и Стари Лединци, ПГР Клек, ПГР Качарево, ПГР „Југоисток“ у Зрењанину, ПГР „Доља“ у Зрењанину, ПГР Ченеј, ПГР Целина 2 – источни део града Сремска Митровица, ПГР „Берберско – болница“ у Зрењанину, ПГР Ада и Мол, ПГР Ђурђево, ПГР Ириг и ПГР радне зоне у Кикинди у циљу изградње и повећања капацитета трансформаторских станица за планирану намену формирања производно-складишно-трговинских комплекса – укупно **26**;
- **Планови детаљне регулације (ПДР):** Услови за ПДР у местима Новом Саду (4), Ченеју, Сремској Митровици (2), Шиду, Кикинди (2), Ковину, Сомбору (3), Бачком Моноштору, Инђији (3), Петроварадину (3), Каћу (2), Вршцу (2), Качареву, Чантавиру, Беочину (2), Будисави, Футогу (3), Ветернику (2), Буковцу, Степановићеву, Попинцима, Вајској, Кленку, Врднику, Белој Цркви (2), Алибунару (2), Сремској Каменици, Жабљу, Србобрану, Шимановцима (2), Иригу, Сенти, Меленцима (Бања Русанда), Долову, Сремским Карловцима, Утринама, Суботишту, Панчеву (2), Ранчеву, Врбасу, - укупно **61**;
- **Измене и допуне Плана детаљне регулације у местима:** Нови Сад и Шимановци, Панчево (2) – укупно 4;
- **Мишљења на просторне и урбанистичке планове, стратешке процене утицаја и осталу документацију:** Мишљење на Нацрт ПППН ПП „Јегричка“, Нацрт измена и допуна ПППН инфраструктурног коридора железничке пруге Београд – Суботица – државна граница (Келебија); **Измене и допуне просторних планова општина:** Србобран и Врбас; **Планови**

генералне регулације: Централни део насеља Кикинда, Ђурђин; **Планови детаљне регулације** у Сремским Карловцима (3), Кикинди, Сремској Митровици, Мокрину, Сомбору (2), Меленцима, Врбасу.

- **Мишљења на извештаје о стратешкој процени утицаја на животну средину:** Извештај о стратешкој процени утицаја измена и допуна Просторног плана подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске – граница Мађарске, Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину ПДР дела радне зоне Север IV у Новом Саду, Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације североисточне радне зоне у Инђији, Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације аеродрома „Нови Сад-Ченеј“, Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину ПГР клиничког центра Војводине у Новом Саду, Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину ПДР радне зоне између канала и пруге Нови Сад-Сомбор у Футогу, Предлога одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину Просторног плана Општине Нови Бечеј, Приступање израде стратешке процене утицаја на животну средину Просторног Плана општине Ириг, Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за део блока 2 у Бачкој Тополи, Решење о изради стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације обилазнице око Новог Бечеја, Стратешку процену утицаја на животну средину за План генерале регулације Петроварадин са Петроварадинском Тврђавом на животну средину, Стратешку процену утицаја на животну средину за План генерале регулације приобаља на левој обали Дунава у Новом Саду, Стратешку процену утицаја Плана детаљне регулације за подсистем за наводнавање „Петровци“, део регионалног система за наводнавање Срем – западни Срем, Стратешку процену утицаја на животну средину Плана детаљне регулације површинског копа „Филијала“ К.О. Беочин, Одлуку о изради Стратешке процене утицаја Плана детаљне регулације „Изградња објекта у функцији туризма у викенд зони 16 на к. п. бр. 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1530, 1490/2, 1493, 1494/1, 1494/2, 1494/3 и део к.п. бр7169 К.О. Врдник, Стратешку процену утицаја Плана генералне регулације насеља Јарковци.
- **Мишљења о неприступању изради стратешке процене утицаја на животну средину у Инђији, Беочину, Петроварадину (2), Врднику (2), Новим Карловцима – укупно 39 издатих мишљења.**

5.1.10.3. ОБЈЕДИЊЕНА ПРОЦЕДУРА

Током 2019. године обрађено је и кроз информациони систем APR СЕОР достављено подносиоцима, 134 предмета у поступку обједињене процедуре у којима је Завод поступао у складу са чланом 11. Правилника о поступку спровођења обједињење процедуре електронским путем („Службени гласник РС“, бр. 113/2015, 96/2016, 120/2017), члана 86 Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014), члановима 15. и 29. Уредбе о локацијским условима („Службени гласник РС“, бр. 35/2015 и 114/2015) и Уредбе о изменама и допунама Уредбе о локацијским условима („Службени гласник РС“, бр. 117/2017), на основу чланова 9. 57. и 102. став 1. тачка 10. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр. и 14/2016) и члана 141. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/2016), а сагласно захтевима важећих правних аката о заштити природних добара и еколошке мреже.

Од укупног броја решених предмета чија је процедура спроведена на републичком и покрајинском нивоу (34) исти број поднесен је од стране Покрајинског секретаријата за енергетику, грађевинарство и саобраћај као у 2018. години (21), а повећан је број предмета који је решаван по процедури Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (13) у односу на претходну годину (6).

Спроведен број обједињених процедура на локалном нивоу (100) укључује исходовање локацијских услова и изградњу објеката унутар следећих општина: Алибунар (3), Бачка Паланка (2), Бачка Топола (9), Бечеј (1), Вршац (4), Ириг (11), Жабаљ (7), Зрењанин (3), Кањижа (3), Ковачица (1), Кула (1), Нови Сад (4), Нови Кнежевац (6), Пећинци (2), Суботица (17), Србобран (6), Темерин (2), Чока (1), Шид (1).

Током 2019. године, пристигли су захтеви од надлежних служби општина Инђија, Опово, Сента, Сремска Митровица, Сомбор, које током 2018. године нису слале захтеве у складу са обједињеном процедуром.

Надлежне службе општина Ада, Апатин, Бела Црква, Нови Бечеј, Панчево, Житиште, Тител, за разлику од претходних година, током 2019. године нису имале захтева у складу са обједињеном процедуром.

Укупан број услова заштите природе издатих од стране Завода током 2019. године (134) незнатно је већи од прошлогодишњег (124). Повећање броја процедура манифестовало се на општинском нивоу, као и по процедури Покрајинског секретаријата за енергетику, грађевинарство и саобраћај и по процедури Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре. Исти број захтева као током претходне године проследило је чак 6 надлежних општинских служби (Алибунар, Бечеј, Ковачица, Кула, Нови Сад, Србобран), док је број захтева опао од стране 5 општинских служби: Бачка Топола, Кањижа, Пећинци, Чока и Шид.

5.1.11. РЕГИСТАР ЗАШТИЋЕНИХ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Табела 13. Преглед индикатора, броја активности и носиоца посла.

Индикатор	Реализовано у 2018.	Носиоци посла
Број података унесених у Регистар	Алфанумерички подаци: Унети идентификацијски подаци за 6 подручја за које је завршена студија заштите; Ажурирани подаци за 6 проглашена ЗПД, 8 подручја која су ушла у поступак заштите, 6 студије послате за проглашење и 2 управљача; Просторни подаци: новоубачених 6, ажурирано 9 Документа, убачених+ажурираних: 47	Сектор заштите природе, Одељење за заштићена подручја и еколошку мрежу, Одељење за заштиту врста, Одсек за заштиту животне средине; Сектор правних и финансијских послова

Према Закону о заштити природе ("Службени гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010 - испр. 14/2016 и 95/2018 - др. закон), Покрајински завод за заштиту природе води покрајински регистар заштићених природних добара (у даљем тексту: Регистар).

Послови вођења Регистра су обављани континуирано и подразумевали су редовно уношење нових и ажурирање постојећих података. Уносе се и ажурирају алфанумерички и просторни подаци. Од докумената, у базу Регистра складиште се и систематизују : електронске верзије студија заштите, картографски и катастарски прилози, акти који се односе на статус заштите природног добра и друго.

Регистар је вођен у складу са Правилником о садржају и начину вођења регистра заштићених природних добара, ("Службени гласник РС", бр. 81/2010 од 5.11.2010. године) у облику електронске регистарске књиге (део информационог система) на основу података из збирке исправа која се води у папирној форми. Уписивање података у Регистар вршено је, сходно Закону о заштити природе а на основу аката о стављању под заштиту, измена или допуна аката о заштити, објавама о покретању поступка заштите на сајту Министарства заштите животне средине (<http://www.ekologija.gov.rs/obavestenja/zastita-prirode/>) и аката о стављању ван снаге акта о заштити (брисању из евиденције заштићених природних добара).

5.1.12. ПРОМОТИВНЕ АКТИВНОСТИ И МАНИФЕСТАЦИЈЕ

Табела 14. Преглед индикатора, броја активности и носиоца посла.

Индикатор	Бројчано исказани показатељи успешности у 2019.	Носилац посла
Број посетилаца Изложбеног простора	26.340	Одељење за финансијско - рачуноводствене послове и маркетинг у сарадњи са другим одељењима из Сектора заштите природе
Број реализованих тематских изложби	10	Одељење за финансијско - рачуноводствене послове и маркетинг у сарадњи са другим одељењима из Сектора заштите природе
Број одржаних предавања и презентација	44	Одељење за финансијско - рачуноводствене послове и маркетинг у сарадњи са другим одељењима из Сектора заштите природе
Број учешћа Завода на сајмовима и манифестацијама	14	Одељење за финансијско - рачуноводствене послове и маркетинг у сарадњи са другим одељењима из Сектора заштите природе
Број наступа у медијима	118	Одељење за финансијско - рачуноводствене послове и маркетинг у сарадњи са другим одељењима из Сектора заштите природе

Завод је током 2019. године реализовао бројне и разноврсне активности на пољу ширења свести о потреби заштите природе. Стручна и шира јавност редовно је упознавана са активностима, акцијама и постигнутим резултатима Завода, као и са актуелностима, општим циљевима и проблемима у заштити природе. У промотивним активностима нарочита пажња посвећена је деци. Остварени су садржаји којима је, поред стицања нових сазнања о природи, промовисана њена заштита. На овом плану је унапређена сарадња са стручним институцијама, образовним институција од предшколских до високообразовних, управљачима заштићених подручја, корисницима простора, еколошким удружењима грађана, медијима, итд.

5.1.12.1. ЕДУКАЦИЈА У ИЗЛОЖБЕНОМ ПРОСТОРУ ЗАВОДА

- Изложбену поставку Завода у Новом Саду, током 2019. године обишло је 26.340 посетилаца. Поред наведених посетилаца изложбе су посетили и учесници бројних саветовања, семинара, пројекција филмова, предавања, презентација, одржаваних у свечаној сали Завода.
- Одржано је 10 тематских изложби са пратећим активностима у изложбеном простору Завода или у сличним институцијама током 2019. године.
- Настављен је рад са студентима који слушају предавања или обављају вежбе у лабораторији и препараторским просторијама (студенти биологије, географије, ловног туризма, студенти пољопривредног факултета и др.) као и приказивање природњачко документарних филмова у сали Завода.

5.1.12.2. ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЕКОЛОШКИ ВАЖНИХ ДАТУМА

Завод је током 2019. године пригодним активностима обележио значајне еколошке датуме:

Светски Дан влажних подручја - 2. фебруар; Светски дан влажних подручја (2. фебруар): Поводом обележавања овог датума, у Шапцу је на централној манифестацији Покрајински завод одржао презентацију „SavaParks мрежа и управљање инвазивним биљним врстама у Посавини“. Презентацијом су приказане активности из транснационалног пројекта „Sava TIES“, Дунавског програма, који се бави прекограничним управљањем инвазивним биљним врстама у сливу реке Саве. Биљне инвазије су на глобалном нивоу други по значају угрожавајући фактор за биодиверзитет, а влажна подручја су међу најугроженијим стаништима.

Светски дан дивљих врста - 3. март; обележен је у сарадњи са ЗОО Палић низом предавања о збрињавању заштићених животиња.

Светски дан шума – 21. март; је обележен прикладним саопштењем за јавност и медије.

Светског дана вода - 22.март; обележен је прикладним саопштењем за јавност и медије.

Дан Покрајинског завода за заштиту природе - 1.априла; обележен је у амфитеатру Завода обраћањем в.д. директора Марине Мишчевић, такође је овом приликом уприличено отварање изложбе „Горње Подунавље“ аутора Будимира Јевтића.

Дан заштите природе - 11. април; обележен је предавањем у ОШ „ Прва војвођанска бригада“ .

Дан планете Земље – 22. април; је обележен прикладним саопштењем за јавност и медије.

Светски дан миграторних птица - 10. мај; обележен поруком послатом медијима и објављеном на сајту Завода.

Међународни дан биодиверзитета - 22. мај; поводом Међународног дана биодиверзитета Министарство заштите животне средине, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине и Покрајински завод за заштиту природе организовали су скуп под називом „Ту смо када им требамо“. Тема овог значајног еколошког датума за 2019. годину је „25 година акције за биодиверзитет“ поводом обележавања 25. годишњице ступања на снагу Међународне конвенције о биодиверзитету.

Европски дан паркова - 24. мај; је обележен прикладним саопштењем за јавност и медије на сајту Завода.

Светски дан лептира – 28. мај; обележен је радионицом и предавањем. Током трајања радионице деца предшколског и школског узраста су се упознала са лептирима. Одржано је информативно предавање о њима, а одржана је и ликовна радионица уз доделу награда.

Светски дан заштите животне средине – 5. јун; поводом овог дана Покрајински завод за заштиту природе је узео учешће у реализацији трибине "Животна средина-где смо данас?" Испред Покрајинског завода за заштиту природе на овој трибини учествовао је др Оливер Фојкар, ПР Завода са предавањем на тему "Заштита природе у Војводини стање и перспективе".

Светски дан океана – 8. јун; пригодно је обележен информацијом за медије и на сајту Завода.

Међународни дан Дунава - 29. јун; пригодно је обележен информацијом за медије и на сајту Завода.

Дан резервата биосфере „Бачко Подунавље“ - 14. јул; обележен је у Бачком Моноштору где је представљена књига „Резерват биосфере Бачко Подунавље – природа са људима“ коју је издао Покрајински завод за заштиту природе заједно са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине. Испред Покрајинског завода за заштиту природе на овој трибини учествовали су Марко Туцаков и Сара Павков. Марко Туцаков је представио књигу у издању Покрајинског завода за заштиту природе и Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине "Резерват биосфере Бачко Подунавље – природа са људима". Сара Павков је одржала презентацију „Школа на реци“.

Међународни дан чувара природе – 31. јул; учествовали смо на обележавању Међународног дана чувара природе у организацији Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине и Установе "Резервати природе" Зрењанин. Они су организовали обележавање Међународног дана чувара природе у просторијама Специјалне болнице за рехабилитацију Бања "Русанда" у Меленцима.

Међународна ноћ слепих мишева – 25. август; обележен је радионицом и предавањем за децу у арборетуму Покрајинског завода за заштиту природе.

Дан заштите животиња – 4. октобар; обележен је прикладним саопштењем за јавност и медије на сајту Завода.

Светски дан хране – 16. октобар; обележен је манифестацијом „Здрави стилови живота у урбаној средини“ у сарадњи са Дечијим културним центром Нови Сад.

Светски дан климатских промена – 4. новембар; обележен је прикладним саопштењем за јавност и медије на сајту Завода.

5.1.12.3. ПРЕДАВАЊА И ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ

У току 2019. године стручни сарадници Завода или њихови спољни сарадници одржали су 39 предавања и презентација о природним вредностима и потреби њиховог очувања:

- 2. 02. 2019; Шабац, Центар за стручно усавршавање, предавање „SavaParks мрежа и управљање инвазивним биљним врстама у Посавини“. Предавач: Ален Киш.
- 8. 02. 2019; Завод, промоција монографије: Резерват биосфере „Бачко Подунавље“, учесници чланови ауторског тима: Дејан Загорац – уредник монографије, Марко Туцаков – координатор за међ.сарадњу, проф.др Владимир Стојановић, ПМФ Деп. за геог., туризам и хотелијерство.
- 13. 03. 2019; Сомбор - Градска кућа, промоција монографије: Резерват биосфере „Бачко Подунавље“. Учесници чланови ауторског тима.
- 14. 03. 2019; Београд; Еколошки центар; промоција монографије „Караш -Нера“ у организацији Центра и Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине.
- 21. 03. 2019; На трибини „Биљне инвазије и Нови Сад“, манифестација „Новосадско пролеће“, предавање: Управљање инвазивним врстама у заштићеним подручјима. Предавач: Ранко Перић.
- 28. 03. 2018; Новосадски Сајам, 24. Међународна изложба златарства и часовничарства „Сјај“, одржано је предавање “Скупљање минерала, стена и фосила – неопходност увођења регулативе“. Предавач: Дарко Тимотић.
- 1. 04. 2019; Завод, Предавање: „Значајне активности Завода у 2018. Години“. Предавач др Слободан Пузовић.
- 11. 04. 2019; ОШ "Прва војвођанска бригада" Нови Сад, представници Покрајинског завода за заштиту природе су одржали предавање и узели учешће у програму „За чистије и зеленије школе у Војводини“
- 17. 04. 2019; Завод, пројекција документарних филмова „У доловима равнице“ и "Колевка времена" о Делиблатској пешчари. Сценарио и режија: Бојан Војнов.
- 17.05.2019; Природно математички факултет; Департман за биологију, учешће на 9. Ноћи биологије, пројекција више кратких филмова активности збрињавања и пуштања строго заштићених и заштићених врста дивљих животиња. Реализација више стручних сарадника Завода.

- 22. 05. 2019; Факултет организационих наука Београда, "Impact hub", радионица о покретању „старт уп“ идеја и представљање вредности Резервата биосфере „Бачко Подунавље“. Реализација Сара Павков.
- 5. 06. 2019; „Зелени фестивал“ - Забавни парк Старли Нови Сад, одржано је предавање ученицима основних школа из Новог Сада "Мали палеотолози". Предавач: Дарко Тимотић.
- 5. 06. 2019; „Зелени фестивал“ - Забавни парк Старли Нови Сад, одржано је предавање ученицима основних школа из Новог Сада на тему "Пронађи прави пут" (оријентација у природи). Предавач: Бојан Миленић.
- 6. 06. 2019; Сомбор, Градска кућа, предавање по позиву Покрета горана Сомбор, са темом: „Заштита природе у Војводини, садашње стање и перспективе“. Предавач: др Оливер Фојкар.
- 14. 06. 2019; Осијек, Хрватска, промоција документарног филма: „Процена услуге влажних екосистема у прекограничном подручју Хрватска – Србија“, продукција Завода. На завршној конференцији пројекта "Есо Wet".
- 27 - 28. 06. 2019; Бад Радкерсбург, Аустрија; панел дискусија о Прекограничном резервату биосфере Мура-Драва-Дунав, као шанси за људе и за природу и завршна конференција пројекта „соор MDD“.
- 14. 07. 2019; Бачки Моноштор, у оквиру обележавања „Дана европског Амазона“ промоција књиге "Резерват биосфере Бачко Подунавље – природа са људима" и презентација „Школе на реци“. Предавачи: Марко Туцаков и Сара Павков, стручни сарадници Завода.
- 23. 07. 2019; Нови Сад – Брод театар, пројекција филмова из копродукције Завода: „Коњи Крчединске аде“ и „Потиски бисер“, аутор др Оливер Фојкар.
- 19. 08. 2019; Нови Сад – Брод театар, пројекција филмова из копродукције Завода: „Беле роде моје равнице“ и „Заштићена природна добра Новог Сада“, аутор др Оливер Фојкар.
- 28. 08. 2019; Београд, У оквиру пројекта MEASURES („Управљање и обнављање водених еколошких коридора за миграторне врсте риба у сливу Дунава“) одржана је Прва национална радионица о миграторним врстама риба, одржана су предавања: Експлоатација речног наноса: законске одредбе и услови заштите природе и Заштита станишта кечиге (*Acipenser ruthenus*). Предавачи: Тања Бошњак и Ласло Галамбош.
- 29. 08. 2019; Нови Сад – Брод театар, пројекција филмова из копродукције Завода: „Река живота - Дунав“ и „Мој пријатељ штиглић“, аутор др Оливер Фојкар.
- 11. 09. 2019; Аустрија, Беч, Међународни симпозијум „6th Biennial Symposium of the International Society for River Science“, презентација: „Stakeholders participation in the process of development of protected area management plan using the Analytic hierarchy process (AHP) and the concept of ecosystem services“. Предавач: Ласло Галамбош.
- 25. 09. 2019; Винковци; одржана промоција резултата истраживања у оквиру пројекта *Active Sensor Monitoring Network and Environmental Evaluation for Protection and Wise use of Wetlands and Other Surface Waters (SeNs WETLANDS)*. Представник Завода др Биљана Пањковић.
- 28. 09. 2019; НП Фрушка гора, програм планинара ПД „Поштар“, Деца и родитељи пешаче заједно, предавање на тему: „Заштита природе у Војводини“. Предавач: др Оливер Фојкар.
- 4. 10. 2019; Сајам ЛОРИСТ Нови Сад, предавање: Резерват биосфере "Бачко Подунавље", Предавач: Марко Туцаков.
- 4. 10. 2019; Сајам ЛОРИСТ Нови Сад, предавање: "Културни предео Бач" - номинација за заштиту Унеска. Предавачи: др Славица Вујовић (ПЗЗСК), др Јадранка Делић.
- 5. 10. 2019; Сајам ЛОРИСТ Нови Сад, предавање: Едукативни потенцијали Резервата биосфере "Бачко Подунавље". Предавач: Сара Павков.

- 16. 10. 2019; Завод, предавање у оквиру програма Урбани повртари: „У природу за здрављем“, Предавач: др Оливер Фојкар.
- 5. 11. 2019; НП „Фрушка гора“, Семинар: „Управљање ризицима од катастрофа у области културног наслеђа-друга фаза“, Нештин и Хотел Цептор Андrevље. Марко Ђапић је одржао презентацију „Управљање ризицима од природних непогода на подручју НП „Фрушка гора“.
- 7. 11. 2019; Нови Сад - Плава сала Скупштине Града, презентација студија четири стабла са територије града Новог Сада: СП „Храст лужњак на Петроварадинској тврђави“, СП „Стабло гинка код хотела „Парк“ у Новом Саду“, СП „Стабло тисе у Улици Мирослава Антића у Новом Саду“, СП „Стабло копривића у Улици Мирослава Антића у Новом Саду“. Предавач: Зоран Племић.
- 13. 11. 2019; Завод; одржана промоција резултата истраживања у оквиру пројекта *Active Sensor Monitoring Network and Environmental Evaluation for Protection and Wise use of Wetlands and Other Surface Waters* (SeNs WETLANDS). Представници Завода Горан Крнчевић, Катарина Драгаш и Клара Сабадош.
- 15. 11. 2019; Бачка Паланка, у оквиру пројекта који је реализовала Канцеларија за младе општина Бачка Паланка и Покрајински секретаријат за спорт и омладину, презентација Резервата биосфере „Бачко Подунавље“ и Парка природе „Тиквара. Предавачи су биле др Жељка Јеличић Маринковић, Тања Бошњак и Сара Павков.
- 16. 11. 2019; Завод, предавање на тему: Паукови - Удварање и материнска брига, Ловци у мраку: прича о пећинским пауковима, Маскенбал код паукова, Колико су паукови опасни за људе, Паук и плес – прича о Тарантули. Аутори чланови Центра за проучавање и заштиту паукова Србије.
- 19 – 25. 11. 2019; Торино, Италија, „Регионална академија Унеска у Торину 2019. Године“, презентација Резервата биосфере "Бачко Подунавље". Предавач: Сара Павков.
- 25. 11. 2019; Завод, предавање за Удружење војвођанских учитеља на тему: „Школа на реци“. Предавач: Сара Павков.
- 27. 11. 2019; Завод, предавање за студентима ПМФа, Департмана за географију, туризам и хоелијерство на тему: „Заштита природе у Војводини“. Предавач: др Оливер Фојкар.
- 12. 12. 2019; Завод, предавање за студенте Високе Пословне школе струковних студија у Новом Саду – смер заштита животне средине, на тему: „Природа Војводине – заштита и перспективе“. Предавач: др Оливер Фојкар.

ПРЕДАВАЊА ОДРЖАНА У ПРОСТОРИЈАМА ЗАВОДА

- 28. 03. 2019; Завод, промоцију 11. путовања из серијала: „Бициклом око света- Русија – светски шампионат у фудбалу 2018.“ Предавач: Зоран Зивлак – триатлониста.
- 4. 04. 2019; Завод, предавање: „Ведска органска пољопривреда - лековита храна – мањи трошкови производње – заштићенија животна средина“. Предавач: др Питер Свон, Институт за ведску пољопривреду, Влодроп, Холандија.
- 17. 04. 2019; Завод, пројекција документарних филмова „У доловима равнице“ и "Колевка времена" о Делиблатској пешчари. Сценарио и режија: Бојан Војнов.
- 3. 06. 2019; Завод, презентација резултата истраживања: „Квалитет воде у СРП “Лудашко језеро”, СРП “Царска бара” и СРП “Обедска бара”. Предавачи: др Јасна Грабић, др Симонида Ђурић, др Војислава Бурсић, др Александра Пертовић, др Соња Гвозденац и мр Бојана Ивошевић.

- 28. 10. 2019; Завод, предавање на тему: „Чудесне гљиве Фрушке горе“. Предавач: др Елеонора Бошковић из Гљиварског друштва Нови Сад.
- 15. 11. 2019; Завод, промоција документарног филма: „Грабљивци“. Аутор филма: Драган Гмизић новинар.
- 7. 12. 2019; Завод, предавање на тему: „Гљиве у различитим религијама“, предавач др Јована Вундук, у сарадњи са Гљиварским друштвом Нови Сад.
- 18. 12. 2019; Завод, предавање на тему: „Човек и камен“, предавач др Милош Ракијаш, дипл.инг.геологије у сарадњи са друштвом „Геопан“ Нови Сад.

5.1.12.4. ИЗЛОЖБЕНЕ ПОСТАВКЕ

У изложбеном простору Завода, али и у другим просторима организовано је и одржано 10 изложби у организацији Завода и других субјеката, са пратећим активностима:

- 10. 01. 2019; Просторије Завода; изложба природњачке фотографије под називом „Фотограф у царству природе“, аутора Милана Живковића. Изложба је организована у сарадњи са Природњачким музејом у Београду.
- 1. 04. 2019; Изложбени простор Завода, фото изложба: СРП „ГОРЊЕ ПОДУНАВЉЕ“. Аутор: Будимир Јевтић.
- 17. 04. 2019; изложбени простор Завода, Изложба: „Делиблатска пешчара 1818 -2018: ПЕСАК - ВЕТАР – ЧОВЕК“, у сарадњи са Заводом за заштиту споменика културе у Панчеву, аутори изложбе: Слободанка Перовић, Јасмина Вујовић, Марина Миљуш, Јасна Јованов, Гроздана Миленков.
- 13 – 19. 05. 2019; изложбени простор Завода, изложба „Музеји за 10“, у оквиру међународне акције: „Ноћ музеја“.
- 25. 06. 2019; изложбени простор Завода, отварање изложбе под називом „Школе на реци - еколошки значај поплава“ у оквиру међународног пројекта „Соор MDD“.
- 27. 09. 2019; изложбени простор Завода, изложба: „Пази отровно“, у сарадњи са Природњачким музејом из Београда. Аутор изложбе: др Ана Пауновић, виши кустос.
- 28. 10. 2019; изложбени простор Завода, изложба у сарадњи са Гљиварским друштвом Нови Сад: „Чудесне гљиве Фрушке горе“.
- 16. 11. 2019; изложбени простор Завода, изложба ликовних радова деце: „Паук и паукова мрежа“. У сарадњи са Центром за проучавање и заштиту паукова Србије.
- 23. 11. 2019; изложбени простор Завода, изложба фотографија учитеља у сарадњи са Удружење војвођанских учитеља: «Моја учионица» и «Учитељ на делу».
- 18. 12. 2019; изложбени простор Завода, изложба из приватних збирки чланова Удружења „Геопан“: „Изложба минерала, кристала и накита“. Аутори Чланови Друштва „Геопан“, Нови Сад.

5.1.12.5. ПРИРОДЊАЧКЕ ЗБИРКЕ

Табела 15. Преглед индикатора.

Индикатор	Бројчано исказани показатељи успешности у 2018.	Носилац посла
Број нових експоната	22 нових експоната у минералашко-петролошкој збирци	Одељење за финансијско - рачуноводствене послове и маркетинг у сарадњи са другим одељењима из Сектора за заштиту природе
Број нових ексиката	200 у ботаничкој збирци	Одељење за финансијско - рачуноводствене послове и маркетинг у сарадњи са другим одељењима из Сектора за заштиту природе

Природњачке збирке

Током теренских излазака у 2019. години прикупљан је материјал за попуну природњачких збирки Завода. Такође од управљача заштићених подручја и других корисника простора (НВО, ловца, шумара, љубитеља природе и др.) добијен је природњачки материјал који ће након обраде бити увршћен у фонд природњачких збирки Завода.

Пристигли материјал је депонован у лабораторије и замрзиваче у оквиру препаратурске радионице и подвргнут стандардном третману обраде (прихват; завођење у књигу улаза-колектор; депоновање; препаратурска обрада; стручна обрада; инвентаризација; дезинфекција у сандуку; депоновање у адекватну збирку).

У 2019. години минералашко – петролошка збирка Завода обogaћена је са нових 22 примерака стена. Што се тиче палеонтолошко-геолошке збирке извршен је преглед оштећених експоната уз дораду, лепљење и чишћење. Током године вршени су редовни послови на конзервацији и препарирању прикупљеног теренског материјала шкољки, пужева, жежева, мамутових зуба, делова костију и др.

У ботаничку збирку је током године унесено око 200 нових ексиката. Део материјала је поклон Драгана Обрадова са Универзитета у Новом Саду. Настављена је обрада материјала која укључује детерминацију врста и инфраспецијских категорија, штампање етикета, причвршћивање биљака и пратећих етикета на чврсту подлогу од танког картона, у складу са међународним стандардима, паковање овог материјала у дволистнице и уношење коначних података у Хербаријумску Excell базу података. Током 2019. године су на овакав начин обрађени родови *Ligusticum* L. (8 ексиката), *Ligustrum* L. (14), *Lilium* Tourn. ex L. (17), *Limodorum* Boehm. (2), *Limonium* Mill. (18), *Limosella* L. (6), *Linaria* Mill. (94), *Lindernia* All. (16), *Linum* L. (134), *Liriodendron* L. (3), *Lithospermum* L. (6), *Loiseleuria* Desv. (1), *Filago* L. (21), *Neottia* Guett. (3) и *Lolium* L. (44).

Током 2019. у ботаничкој збирци Покрајинског завода за заштиту природе су боравили др Ева Кабаш са Биолошког факултета Универзитета у Београду, која је ревидирала материјал у оквиру рода *Stipa* L., др Вера Батањски са Института за криминолошка и социолошка истраживања у Београду, која је прегледала материјал у оквиру рода *Fraxinus* L., Драган Обрадов са Универзитета у Новом Саду који је ревидирао хербарски материјал у оквиру рода *Polygonum* L. и Ана Анђелковић са Института за заштиту биља и животну средину из Београда, која је прегледала материјал са врстама и родовима инвазивне флоре.

Извршено је чишћење и конзервација већег броја препарата птица и сисара. У склопу редовних активности на одржавању збирки, током маја 2019. године извршена је редовна дезинсекција, дезинфекција и фумигација депоа, лабораторија, радионица и ходника. Посебан третман су имали

експонати и други природњачки материјал, коришћени за повремене изложбене поставке посебно ван Завода, који су подвргавани потпуној дезинфекцији. Такође, током марта 2019. године урађено је чишћење сталне природњачке поставке уз замену оштећених и дотрајалих експоната.

У току 2019. године, део изложбеног простора Завода, површине од 65 m², уређен је за потребе „Школе на реци“ (River's school). „Школа на реци“ је направљана у оквиру пројекта „соор MDD“ и састоји се од 4 павиљона који су испуњени едукативним, дидактичким садржајем и ИТ опремом.

У првом павиљону дате су основне информације о резервату биосфере „Бачко Подунавље“. Како изгледа плавно подручје можете видети на макети која се налази у другом павиљону. У трећем павиљону представљен је биодиверзитет наших ритова док је четврти павиљон осмишљен тако да у исто време буде биоскоп и учионица.

„Школа на реци“ је прилагођена свим нивоима образовања и садржи брошуре за групне и индивидуалне посете.

5.1.12.6. САЈМОВИ И МАНИФЕСТАЦИЈЕ

Током 2019. године Завод је учествовао на 14 сајамских и других манифестација:

- 21. 03. 2019; Завод је организовао на подручју Заштићеног станишта „Бара Трсковача“ радну волонтерску акцију у оквиру манифестације „Радни дан за природу“, са главним циљем уклањања инвазивног и агресивног жбуња уз ревитализоване влажне ливаде и водено станиште постојећег канала. Поред Завода у реализацији акције су учествовали и представници Управљача – Туристичке организације општине Рума, Извиђачког одреда из Платичева, Ловачког удружења из Платичева и мештана Платичева који се баве гајењем коза.
- 30. 03. 2019; Учешће Завода на манифестацији "Сат за нашу Планету". Прикључивање акцији WWF у борби против климатских промена, подржана акција гашења светала.
- 17. 05. 2019; Традиционална манифестација „Ноћ биологије“ одржана је по 9. пут на Департману за биологију и екологију, ПМФ у Новом Саду. Завод је учествовао са радионицом „Збрињавање строго заштићених врста“. Оквиран број посетилаца: 3000.
- 13 - 19. 05. 2019; Одржана је манифестација “Музеји за 10” и “Европска ноћ музеја”. Посетиоци Завода су имали прилику да сем редовне природњачке поставке присуствују и већем броју изложби и радионица за децу. Оквиран број посетилаца: 4 000.
- 26. 05. 2019; СРП „Обедска бара“; Купиново; учешће у манифестацији „Дани Змајева“ у организацији НВО „Зелени поглед“. Представник Завода др Слободан Пузовић.
- 5. 06. 2019; „Зелени фестивал“ - Забавни парк Старли Нови Сад, учешће у едукативном делу програма. Представници Завода Дарко Тимотић и Бојан Миленић.
- 6 - 10. 06. 2019; Завод је учествовао на Змајевим дечијим играма. Отворена је 62. изложба дечијих ликовних радова Србије: “И ја могу да полетим“.
- 24. 06. 2019; Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине; НП „Фрушка гора“; акција чишћења отпада „Очистимо Војводину“; више учесника ПЗЗП.
- 26. 06. 2019; Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад, Рибарац, акција чишћења отпада „Очистимо Војводину“; више учесника ПЗЗП.
- 11 - 14. 09. 2019; НП „Фрушка гора“ одржани су 20. сусрети националних паркова и завода за заштиту природе Републике Србије и Републике Српске. Завод је освојио 3. место у укупном пласману.
- 6. 08. 2019; Сава; СРП „Обедска бара“; учешће на 8 регати „Мајка Ангелина“ и давање изјава медијима. Представник Завода др Слободан Пузовић.

- 20 - 31. 08. 2019; Завод је узео учешће на 27. међународном волонтерском еколошком радном кампу под називом „Повратак Ибиса“. Организатори су били Млади истраживачи Србије, Удружења грађана „Зелени поглед“ из Купинова, уз партнерску сарадњу са Покрајинским заводом за заштиту природе, ЈП „Војводина шуме“, Општином Пећинци и Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине.
- 25. 08. 2019; Општина Ада; учешће на међународној манифестацији „Дани Тиске рибе“ у организацији УГ „Белорепан“; одржана поздравна реч; Слободан Пузовић.
- 14. 09. 2019; СРП „Обедска бара“; Купиново; Учешће на манифестацији „Дани змајева“ у организацији УГ „Зелени поглед“ и Туристичке организације Општине Пећинци. Слободан Пузовић.
- 7 - 13. 10. 2019; Одржана је манифестација „Дечија недеља“ у којој је Завод учествовао заједно са Ликовном радионицом ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад. Оквиран број посетилаца: 1 000.
- 3 - 5. 10. 2019; Завод је заједно са ресорним Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине и ЈП Заводом за урбанизам Војводине узео учешће на Сајму лова, риболова и туризма „Лорист“. Оквиран број посетилаца: 30 000.
- 5. 10. 2019; ЈП „Војводинашуме“; Каћка шума; пријем код генералног директора поводом сајамским дамина екологије. Слободан Пузовић.
- 8 - 11. 11. 2019; Завод је узео учешће на 24. Међународној изложби златарства и часовничарства „СЈАЈ“, која се одржавала у Новом Саду. Оквиран број посетилаца: 10 000.
- 16. 11. 2019; Завод, одржана је манифестација „Дан паукова“, у сарадњи са удружењем „Паукови Србије“ Центром за проучавање и заштиту паукова. Оквиран број посетилаца: 1000.
- 30. 11. 2019; Заштићено станиште КОВО8, Удружења грађана из Падине; радни дан за природу, сађење 1500 садница храста и дуда по ободима станишта ка ораницама. Слободан Пузовић.

5.1.12.7. НАСТУПИ У МЕДИЈИМА

У току 2019. године стручни сарадници Завода су наступили 118 пута у разним електронским и писаним медијима са темама које се тичу заштите природе у Војводини. Укупан број медијских појављивања је био знатно већи од приказаног, ако се узму у обзир сви класични медији: телевизија, радио, штампани медији, те интернет, као и чињеница да је једна иста вест објављивана у различитим медијима.

Табела 16. Преглед наступа у медијима у 2019 години.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
1.	ТВ Шабац	Др Слободан Пузовић	Изјава током обележавања Светског дана влажних подручја (Рамсарски дан) у Шапцу, у вези стања и заштите мешовите колоније чапљи у граду Шапцу.	1.02.2019.
2.	Радио Нови Сад	Др Слободан Пузовић	Изјава поводом међународног дана влажних подручја – Рамсарски дан, о значају влажних подручја и њиховој заштити, са освртом на утицај градње мини хидроелектрана.	2.02.2019.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
3.	http://rtv.rs/sr_lat/vojvodina/novisad/promovisana-monografija-rezervat-biosfere-backo-podunavlje_990403.html	Мсц Марина Мишчевић	Промовисана монографија Резерват биосфере "Бачко Подунавље"	8.02.2019.
4.	https://www.ravnopl ov.rs/promocija-monografije-rezervat-biosfere-backo-podunavlje/	Покрајински завод за заштиту природе	Промоција монографије "Резерват биосфере Бачко Подунавље"	3.03.2019.
5.	https://www.subotica.com/vesti/vaznost-zastite-zivotne-sredine-uci-se-od-malih-nogu-id34431.html	Марина Јањош	Важност заштите животне средине учи се од малих ногу	5.03.2019.
6.	https://pannonrtv.com/rovatok/vesti-nasrpskom/ekoloska-edukacija-za-suboticke-osnovce	Покрајински завод за заштиту природе	Едукација ђака о заштити дивљих врста	8.03.2019.
7.	https://www.energetskiportal.rs/dogadjaji/promocija-monografije-rezervat-biosfere-backo-podunavlje-priroda-sa-ljudima/	Покрајински завод за заштиту природе	Промоција монографије: Резерват биосфере „Бачко Подунавље“ природа са људима	10.03.2019.
8.	https://www.youtube.com/watch?v=970ZeAB95ec	Илија Миљковић	Едукација ђака о заштити дивљих врста	11.03.2019.
9.	http://www.rtv.rs/sr_ci/vojvodina/backa/edukacija-djaka-o-zastiti-divljih-vrsta_999095.html	Илија Миљковић	Едукација ђака о заштити дивљих врста	11.03.2019.
10.	http://radio022.com/edukacija-djaka-o-zastiti-divljih-vrsta/	Илија Миљковић	Едукација ђака о заштити дивљих врста	11.03.2019.
11.	https://025.rs/predstavljena-monografija-rezervat-biosfere-backo-podunavlje-priroda-sa-ljudima/	Покрајински завод за заштиту природе	Представљена монографија „Резерват биосфере Бачко Подунавље: природа са људима“	14.03.2019.
12.	Преподневни програм, Радио Нови Сад 1	Ласло Галамбош	Међународни дан акције за реке	14.03.2019.
13.	Преподневни програм, Радио Нови Сад 1	Ласло Галамбош	Стање водотока у АП Војводина, загађеност река, угроженост рибљих популација	17.03.2019.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
14.	РТВ 1	Др Биљана Пањковић	Изјава за РТВ1 о значају резервата биосфере Бачко Подунавље, поводом отварања изложбе о ТБР МДД	18.01.2019.
15.	Прес служба Покрајинске Владе	Др Биљана Пањковић	Прес служба Покрајинске Владе тражила информације о Резервату биосфере „ Бачко Подунавље“ за потребе израде Информатора	25.01.2019.
16.	РТВ 1	Др Биљана Пањковић	Емисија „У пола два“ од 13.30 до 14.30., емисија посвећена познатим стручњацима из различитих области:	11.02.2019.
17.	https://www.subotica.info/2019/03/29/utoku-kampanja-selektivnog-izlova-na-jezeru-palic	Ласло Галамбош	Истраживање рибљих врста језера Палић, селективни излов алохтоних врста риба на језеру Палић	29.03.2019.
18.	http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/57/srbija-danas/3472965/bele-rode-na-novom-i-sigurnom-mestu.html	Покрајински завод за заштиту природе	Беле роде на новом и сигурном месту	29.03.2019.
19.	https://www.021.rs/story/Info/Vojvodina/211206/Secanj-Parroda-se-vratio-u-svoje-novo-gnezdo.html	Покрајински завод за заштиту природе	Сечањ: Пар рода се вратио у своје ново гнездо	29.03.2019.
20.	https://www.ico.rs/zbrinut-orao-belorepan-pronaden-u-ataru-odzaka/	Покрајински завод за заштиту природе	Код Богојава спасен орао белорепан	9.04.2019.
21.	https://www.dnevnik.rs/kultura/pri-kraju-nominacija-baca-zalistu-uneska-10-04-2019	Др Јадранка Делић	При крају номинација Бача за листу Унеска	10.04.2019.
22.	https://www.energetskiportal.rs/orao-belorepan-pusten-u-selevenjsku-pustaru/	Покрајински завод за заштиту природе	Орао белорепан пуштен у Селевењску пустару	29.04.2019.
23.	Хоризонт (на мађарском језику), Радио Нови Сад 2	Ласло Галамбош	Заштита влажних станишта, о пројекту „SeNs Wetlands“ (почетак пројекта, циљеви, задаци и очекивани резултати)	16.05.2019.
24.	РТВ, Новосадске разгледнице	Марко Ђапић	Заштита ЗС „Панчевачке аде“	17.5.2019.
25.	http://www.muzejisrbije.rs/2019/04/12/lista-ucenika-2019/	Покрајински завод за заштиту природе	Листа учесника 2019	13.05.2019.
26.	„Sombor.info“ [http://sombor.info/vesti/tag/Mostonga]	Ранко Перић	ПИО „Горња Мостонга“	13.5.2019.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
27.	Радио Нови Сад 2, емисија Хоризонт	Ласло Галамбош	О пројекту SeNs WETLANDS	16.5.2019.
28.	https://www.b92.net/zivot/ljubimac.php?yyyy=2019&mm=05&dd=21&nav_id=1544885	Покрајински завод за заштиту природе	Степски соко поново на слободи	21.05.2019.
29.	https://arhiva.vesti-online.com/Vesti/Zanimljivosti/737058/Stepski-soko-ponovo-poleteo	Покрајински завод за заштиту природе	Степски соко поново полетео	21.05.2019.
30.	https://www.republika.rs/lifestyle/ljubimac/135319/stepski-soko-opet-slobodi	Покрајински завод за заштиту природе	Степски соко опет на слободи!	23.05.2019.
31.	https://www.danas.rs/drustvo/deset-ptica-otrovano-na-njivi-kod-novog-orahova/	Покрајински завод за заштиту природе	Десет птица отровано на њиви код Новог Орахова	23.05.2019.
32.	http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/125/drustvo/3532815/otrovane-ptice-na-njivi-kod-novog-orahova.html	Покрајински завод за заштиту природе	Отроване птице на њиви код Новог Орахова	23.05.2019.
33.	http://www.rtv.rs/sr_lat/vojvodina/backa/deset-ptica-otrovano-na-njivi-kod-backe-topole_1019648.html?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed%3A+RtvSveVesti+%28RTV+poslednje+vesti%29	Покрајински завод за заштиту природе	Десет птица отровано на њиви код Бачке Тополе	23.05.2019.
34.	https://www.blic.rs/vesti/vojvodina/trovanje-u-backoj-topoli-otrovane-ptice-na-njivi-kod-novog-orahova-medu-njima-i/kswc7rh	Покрајински завод за заштиту природе	ТРОВАЊЕ У БАЧКОЈ ТОПОЛИ Отроване птице на њиви код Новог Орахова, међу њима и ЗАШТИЂЕНЕ ВРСТЕ	23.05.2019.
35.	https://www.dnevnik.rs/drustvo/otrovane-ptice-na-nivi-kod-novog-orahova-23-05-2019	Покрајински завод за заштиту природе	Отроване птице на њиви код Новог Орахова	23.05.2019.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
36.	https://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:796687-MASOVNO-TROVANJE-PTICA-Pojele-otrov-na-njivi	Покрајински завод за заштиту природе	МАСОВНО ТРОВАЊЕ ПТИЦА: Појеле отров на њиви	25.05.2019.
37.	http://www.ekourbapv.vojvodina.gov.rs/rs/zaplена-strogo-zasticениh-zivotиnja/	Покрајински завод за заштиту природе	Заплена строго заштићених животиња	12.06.2019.
38.	https://www.energetskiportal.rs/obavljen-a-zaplена-strogo-zasticениh-zivotиnja/	Покрајински завод за заштиту природе	Обављена заплена строго заштићених животиња	12.06.2019.
39.	https://www.energetskiportal.rs/izlozба-deca-mogu-da-polete/	Бојана Мајић	Изложба „Деца могу да полете“	13.06.2019.
40.	https://vojvodjanske.rs/zaplена-strogo-zasticениh-zivotиnja/	Покрајински завод за заштиту природе	ЗАПЛЕНА СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ЖИВОТИЊА	13.06.2019.
41.	https://www.poljosfera.rs/agrosfera/vesti/zaplenjene-strogo-zasticене-zivotиnje/	Покрајински завод за заштиту природе	Заплењене строго заштићене животиње	13.06.2019.
42.	http://www.rts.rs/page/stories/sr/story/135/hronika/3555964/zaplenjene-strogo-zasticене-zivotиnje.html	Покрајински завод за заштиту природе	Заплењене строго заштићене животиње	13.06.2019.
43.	https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vesti/216531/FOТО-U-Novom-Sadu-i-Pancevu-zaplenjene-strogo-zasticене-vrste-zivotиnja.html	Покрајински завод за заштиту природе	ФОТО: У Новом Саду и Панчеву заплењене строго заштићене врсте животиња	13.06.2019.
44.	https://youtu.be/eZ18TvJFoS8	Мр Наташа Пил	Питам се, питам	22.06.2019.
45.	https://www.youtube.com/watch?v=yKtLkyY7PdQ	Марко Туцаков	Отворена „Школа на реци“	25.06.2019.
46.	https://www.kanal9tv.com/otvorena-skola-na-reci/	Покрајински завод за заштиту природе	Отворена „Школа на реци“	25.06.2019.
47.	Радио Нови Сад	Др Слободан Пузовић	Емисија под Стакленим звоном	7.05.2019.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
48.	https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vesti/218967/VIDEO-Spasena-mala-vetruska-fracena-u-prirodu-Fruske-gore-nakon-oporavka.html?fbclid=IwAR1aRQwqyQc6xufYkuopYLq3nn7nf1nloISQZMe1LoKjCnDvyvwCVol0hZs	Покрајински завод за заштиту природе	ВИДЕО: Спасена мала ветрушка враћена у природу Фрушке горе након опоравка	17.07.2019.
49.	https://www.vesti.rs/Novi-Sad/VIDEO-Spasena-mala-vetruska-fracena-u-prirodu-Fruske-gore-nakon-oporavka.html	Покрајински завод за заштиту природе	ВИДЕО: Спасена мала ветрушка враћена у природу Фрушке горе након опоравка	17.07.2019.
50.	https://m.facebook.com/watch/?v=2829502930457021&_rdr	Јелена Станишић и Илија Миљковић	Емисија „Хероји дана“	18.07.2019.
51.	https://www.energetskiportal.rs/vracenu-prirodu-20-ptica-grabljivica/	Покрајински завод за заштиту природе	У природу враћено 20 птица грабљивица	25.07.2019.
52.	http://www.ecofemizam.com/2019/07/30/4379/	Покрајински завод за заштиту природе	Пуштено у природу 20 птица грабљивица	30.07.2019.
53.	http://www.ekourbarv.vojvodina.gov.rs/obelezen-medjunarodni-dan-cuvara-prior-2/	Покрајински завод за заштиту природе	Обележен Међународни дан чувара природе	31.07.2019.
54.	https://www.021.rs/story/Info/Vojvodina/221062/FOTO-Povredjena-vidra-na-putu-kod-Backog-Gradista-uspela-dastane-na-noge.html	Покрајински завод за заштиту природе	ФОТО: Повређена видра на путу код Бачког Градишта успела да стане на ноге	13.08.2019.
55.	РТВ	Др Слободан Пузовић	Учешће у Јутарњем програму, разговор о заштитним зеленим појасевима, инвазивним врстама и климатским променама	13.08.2019.
56.	https://www.vesti.rs/Novi-Sad/FOTO-Povredjena-vidra-na-putu-kod-Backog-Gradista-uspela-dastane-na-noge.html	Покрајински завод за заштиту природе	ФОТО: Повређена видра на путу код Бачког Градишта успела да стане на ноге	13.08.2019.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
57.	Конференција за новинаре	Мр Наташа Пил	Конференција за новинаре поводом затварања међународног волонтерског радног кампа у СРП "Ковиљко-петроварадински рит", на локалитету Карловацки дунавац	15.08.2019.
58.	http://www.rtv.rs/sr_lat/vojvodina/srem/retka-vrsta-sove-stradala-od-strujnog-udara_1042680.html	Покрајински завод за заштиту природе	Ретка врста сове страдала од струјног удара	23.08.2019.
59.	https://www.021.rs/story/Info/Vojvodina/221901/Struja-ubila-strogo-zasticenu-vrstu-sove-kod-Slankamenackih-Vinograda-u-Vojvodini-veoma-retka.html	Покрајински завод за заштиту природе	Струја убила строго заштићену врсту сове код Сланкаменачких Винограда, у Војводини веома ретка	23.08.2019.
60.	https://www.kurir.rs/vesti/srbija/3308463/struja-ubila-retku-vrstu-sove-mrtva-buljina-nadjena-ispod-dalekovoda-kod-naselja-slankamenacki-vinogradi	Покрајински завод за заштиту природе	СТРУЈА УБИЛА РЕТКУ ВРСТУ СОВЕ: Мртва буљина нађена испод далековода код насеља Сланкаменачки виногради	23.08.2019.
61.	https://naslovi.net/2019-08-23/rtv/retka-vrsta-sove-stradala-od-strujnog-udara/24018914	Покрајински завод за заштиту природе	Ретка врста сове страдала од струјног удара	23.08.2019.
62.	https://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2019&mm=08&dd=23&nav_category=12&nav_id=1581323	Покрајински завод за заштиту природе	Након јата белих рода струја убила и строго заштићену врсту сове ФОТО	23.08.2019.
63.	https://www.telegraf.rs/vesti/srbija/3094917-struja-ubila-najvecu-i-retku-vrstu-sove-u-srbiji-ptica-pronadjena-na-opasnom-mestu-foto	Покрајински завод за заштиту природе	Струја убила највећу и ретку врсту сове у Србији: Птица пронађена на опасном месту (ФОТО)	23.08.2019.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
64.	https://www.srbijadanas.com/vesti/drustvo/retku-zasticenu-vrstu-ubila-strujabezivotno-telozivotinje-jutros-nadeno-ispod-strujnih-vodova-2019-08-23	Покрајински завод за заштиту природе	ТУЖАН ПРИЗОР НА ФРУШКОЈ ГОРИ: Највећа сова се виђа једном у 50 година, а сада је нађена мртва испод далековода (УЗНЕМИРУЈУЋИ ФОТО)	23.08.2019.
65.	https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vesti/221653/U-nedelju-obelezavanje-Evropske-noci-slepih-miseva-u-Novom-Sadu.html	Покрајински завод за заштиту природе	У недељу обележавање Европске ноћи слепих мишева у Новом Саду	25.08.2019.
66.	https://www.vesti.rs/Novi-Sad/U-nedelju-obelezavanje-Evropske-noci-slepih-miseva-u-Novom-Sadu.html	Покрајински завод за заштиту природе	У недељу обележавање Европске ноћи слепих мишева у Новом Саду	25.08.2019.
67.	Сремска ТВ	Др Слободан Пузовић	Изјава поводом међународног волонтерског радног кампа на Обедској бари „Повратак Ибиса 2019“	28.08.2019.
68.	https://www.energetskiportal.rs/zasavica-ponovo-proglasena-specijalnim-rezervatom-prirode/	Покрајински завод за заштиту природе	Засавица (поново) проглашена специјалним резерватом природе	1.09.2019.
69.	https://www.tacno.net/prijatelji-zivotinja-2/sedam-sova-i-12-drugih-zasticenih-ptica-grabljivica-pusteno-u-prirodu-kod-beograda/	Покрајински завод за заштиту природе	Седам сова и 12 других заштићених птица грабљивица пуштено у природу код Београда	10.09.2019.
70.	https://www.nationalgeographic.rs/vesti/14200-sedam-sova-i-12-drugih-zasticenih-ptica-grabljivica-pusteno-u-prirodu-kod-beograda.html	Покрајински завод за заштиту природе	Седам сова и 12 других заштићених птица грабљивица пуштено у природу код Београда	10.09.2019.
71.	https://www.dnevnik.rs/drustvo/u-novom-sadu-osnovano-udruzene-paukovi-srbije-22-09-2019	Покрајински завод за заштиту природе	У Новом Саду основано Удружење „Паукови Србије“	22.09.2019.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
72.	https://www.021.rs/story/Info/Vojvodina/224130/FOTO-Na-Palicu-drzao-vise-od-40-jedinki-zasticenih-vrsta-ptica-u-zatocenistvu.html	Покрајински завод за заштиту природе	ФОТО: На Палићу држао више од 40 јединки заштићених врста птица у заточеништву	23.09.2019.
73.	https://www.youtube.com/watch?v=0p3g-IYu3-M&list=UL12WSI6iNsvI&index=47102	Др Оливер Фојкар	Изложба "Пази отровно" у Покрајинском заводу за заштиту природе	25.09.2019.
74.	https://naslovi.net/cir/2019-09-27/dnevnik/otvaranje-izlozbe-pazi-otrovno/24211232	Покрајински завод за заштиту природе	Отварање изложбе „Пази, отровно!“	27.09.2019.
75.	https://www.ekapija.com/event/2640675/izlozba-pazi-otrovno	Покрајински завод за заштиту природе	Отварање изложбе „Пази, отровно!“	27.09.2019.
76.	https://www.dnevnik.rs/novisad/otvaranje-izlozbe-pazi-otrovno-27-09-2019	Покрајински завод за заштиту природе	Отварање изложбе „Пази, отровно!“	27.09.2019.
77.	Сремска ТВ	Др Слободан Пузовић	Изјаве поводом отварања изложбе „Пази отровно“.	27.09.2019.
78.	http://www.wwf.rs/?uNewsID=353711	Покрајински завод за заштиту природе	„UNESCO-у“ предата номинација за Резерват биосфере „Мура-Драва-Дунав“	1.10.2019.
79.	http://www.rtv.rs/sr_lat/zivot/magazin/pocinje-salajacka-decija-nedelja%E2%80%9C%C2%A0_1052957.html	Покрајински завод за заштиту природе	Почиње "Салајачка дечија недеља"	1.10.2019.
80.	https://www.vesti.rs/Vojvodina/Pocinje-Salajacka-decija-nedelja.html	Покрајински завод за заштиту природе	Почиње "Салајачка дечија недеља"	1.10.2019.
81.	http://www.politika.rs/sr/clanak/438984/Rezervat-biosfere-Mura-Drava-Dunavna-korak-do-priznanja	Покрајински завод за заштиту природе	Резерват биосфере „Мура–Драва–Дунав“ на корак до признања	2.10.2019.
82.	РТВ	Др Слободан Пузовић	Учешће у емисији о сајамским данима екологије на тему заштите природе	4.10.2019.
83.	Сарајево, БиХ Телевизија Срајевског кантона	Др Слободан Пузовић	Давање изјаве поводом одржавања Орнито-фестивала 8 и фауне птица у Босутским шумама.	11.10.2019.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
84.	https://www.sremturizam.org/index.php?option=com_content&view=article&id=453:16-susreti-gljivara-na-fru%C5%A1koj-gori&catid=16&Itemid=128&lang=sr-YU	Покрајински завод за заштиту природе	16. Сусрети гљивара на Фрушкој гори	24.10.2019.
85.	http://rs.n1info.com/Vesti/a537993/Spreceno-masovno-trovanje-divljih-zivotinja-kod-Backe-Topole.html	Покрајински завод за заштиту природе	Спречено масовно тровање дивљих животиња код Бачке Тополе	25.10.2019.
86.	https://www.021.rs/story/Info/Vojvodina/226352/FOTO-Spreceno-masovno-trovanje-zivotinja-u-Backoj-Topoli.html	Покрајински завод за заштиту природе	ФОТО: Спречено масовно тровање животиња у Бачкој Тополи	25.10.2019.
87.	http://rtv.rs/sr_ci/vojvodina/backa/sprece-no-masovno-trovanje-divljih-zivotinja-kod-backe-topole_1060635.html	Покрајински завод за заштиту природе	Спречено масовно тровање дивљих животиња код Бачке Тополе	25.10.2019.
88.	https://naslovi.net/cir/2019-10-25/danas/spreceno-masovno-trovanje-divljih-zivotinja/24355011	Покрајински завод за заштиту природе	Спречено масовно тровање дивљих животиња	25.10.2019.
89.	https://www.danas.rs/drustvo/spreceno-masovno-trovanje-divljih-zivotinja/	Др Слободан Пузовић	Спречено масовно тровање дивљих животиња	26.10.2019.
90.	https://www.novosti.rs/vesti/srbija.73.html:826477-MESO-POSUTO-OTROVOM-Brzom-reakcijom-spreceno-trovanje-zivotinja	Покрајински завод за заштиту природе	МЕСО ПОСУТО ОТРОВОМ: Брзом реакцијом спречено тровање животиња	26.10.2019.
91.	https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vodic/226486/Izlozba-Cudesne-gljive-Fruske-gore-od-ponedeljka-u-Zavodu-za-zastitu-prirode.html	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба "Чудесне гљиве Фрушке горе" од понедељка у Заводу за заштиту природе	27.10.2019.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
92.	https://naslovi.net/cir/2019-10-27/radio-021/izlozba-cudesne-gljive-fruske-gore-od-ponedeljka-u-zavodu-za-zastitu-prirode/24364781	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба "Чудесне гљиве Фрушке горе" од понедељка у Заводу за заштиту природе	27.10.2019.
93.	https://www.vesti.rs/Novi-Sad/Izlozba-Cudesne-gljive-Fruske-gore-od-ponedeljka-u-Zavodu-za-zastitu-prirode.html	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба "Чудесне гљиве Фрушке горе" од понедељка у заводу за заштиту природе	27.10.2019.
94.	https://www.dnevnik.rs/novi-sad/fruskogorske-gljive-27-10-2019	Покрајински завод за заштиту природе	Фрушкогорске гљиве	27.10.2019.
95.	https://www.youtube.com/watch?v=yaruJZzi3FA	Покрајински завод за заштиту природе	"Чудесне гљиве Фрушке горе"	1.11.2019.
96.	http://dunavtelevizija.rs/2019/10/28/izlozba-cudesne-gljive-fruske-gore-od-ponedeljka-u-zavodu-za-zastitu-prirode/	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба „Чудесне гљиве Фрушке горе“ од понедељка у Заводу за заштиту природе	28.10.2019.
97.	РТВ	Др Слободан Пузовић	Учешће у поподневној информативној емисији везано за активности на спречавању масовног тровања дивљих животиња и збрињавању дивљих животиња	28.10.2019.
98.	http://rtv.rs/sr_lat/vojvodina/novi-sad/cudesne-gljive-fruske-gore_1061827.html	Покрајински завод за заштиту природе	"Чудесне гљиве Фрушке горе"	29.10.2019.
99.	РТВ	Др Слободан Пузовић	Учешће у јутарњем програму – прелиставање дневне штампе и коментарисање објављених чланака из области заштите природе и животне средине	6.11.2019.
100.	http://www.rtv.rs/sr_lat/vojvodina/novi-sad/premijera-filma-grabljivci-u-novom-sadu-o-problemu-ribokradje-u-srbiji_1066816.html	Покрајински завод за заштиту природе	Премијера филма "Грабљивци" у Новом Саду о проблему рибокрађе у Србији	14.11.2019.
101.	https://luftika.rs/film-grabljivci-ribokradice/	Покрајински завод за заштиту природе	Премијера филма „Грабљивци“ 15. новембра у Новом Саду	14.11.2019.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
102.	https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vodic/227761/Premijera-filma-Grabljivci-u-petak-u-Pokrajinskom-zavodu-za-zastitu-prirode.html	Покрајински завод за заштиту природе	Премијера филма "Грабљивци" у петак у Покрајинском заводу за заштиту природе	14.11.2019.
103.	https://www.vesti.rs/Novi-Sad/Premijera-filma-Grabljivci-15-novembra-u-Novom-Sadu-4.html	Покрајински завод за заштиту природе	Премијера филма „Грабљивци“ 15. новембра у Новом Саду	14.11.2019.
104.	https://naslovi.net/2019-11-14/luftika/premijera-filma-grabljivci-15-novembra-u-novom-sadu/24456740	Покрајински завод за заштиту природе	Премијера филма „Грабљивци“ 15. новембра у Новом Саду	14.11.2019.
105.	http://www.mojnovisad.com/navigator/16.novembar.2019.dan-paukova-2019-id32162.html	Покрајински завод за заштиту природе	Дан паукова 2019	16.11.2019.
106.	http://www.rts.rs/page/radio/sr/story/23/radio-beograd-1/3738922/uhvati-dan.html	Покрајински завод за заштиту природе	Ухвати дан	16.11.2019.
107.	ТВ Сантос, Зрењанин	Др Слободан Пузовић	Давање изјаве поводом међународног скупа „Sustainable agriculture for sustainable Balkans“, везано за значај очувања травних станишта у функцији заштите природе	30.11.2019.
108.	https://www.vesti.rs/Novi-Sad/Predavanje-Gljive-u-razlicitim-religijama-u-subotu-u-Zavodu-za-zastitu-prirode.html	Покрајински завод за заштиту природе	Предавање "Гљиве у различитим религијама" у суботу у Покрајинском заводу за заштиту природе	6.12.2019.
109.	https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vodic/229305/Predavanje-Gljive-u-razlicitim-religijama-u-subotu-u-Zavodu-za-zastitu-prirode.html	Покрајински завод за заштиту природе	Предавање "Гљиве у различитим религијама" у суботу у Заводу за заштиту природе	6.12.2019.

Број	Назив медија	Изјаву дао	Тема, наслов	Датум
110.	Радио Зрењанин	Др Слободан Пузовић	Давање изјаве поводом међународног скупа „Sustainable agriculture for sustainable Balkans“, везано за управљање пашњацима и ливадама и обезбеђивање одрживог традиционалног пашарења.	7.12.2019.
111.	http://pticesrbije.rs/2019/12/12/radionica-zaustavimotrovanje/	Покрајински завод за заштиту природе	Радионица: Зауставимо тровање	11.12.2019.
112.	https://www.dnevnik.rs/novi-sad/izlozbanakita-minerala-ikristala-uzavodu-zazastitu-prirode-17-12-2019	Покрајински завод за заштиту природе	Изложба накита, минерала и кристала у Заводу за заштиту природе	17.12.2019.
113.	http://www.ekourbapv.vojvodina.gov.rs/	Покрајински завод за заштиту природе	Одржана завршна конференција прекограничног IPA пројекта PANNONSTEPES	17.12.2019.
114.	https://www.danas.rs/drustvo/sud-u-subotici-izrekaokaznu-od-150-000-dinara-zbog-drzanjadicljih-ptica/	Покрајински завод за заштиту природе	Суд у Суботици изрекао казну од 150.000 динара због држања дивљих птица	19.12.2019.
115.	https://balkangreenergynews.com/rs/specijalni-rezervat-prirode-zasavica-skriveni-dragulj-biodiverziteta/	Владимир Добретић	Специјални резерват природе Засавица – скривени драгуљ биодиверзитета	20.12.2019.
116.	https://www.021.rs/story/Novi-Sad/Vesti/230470/Oprezno-sa-preparatima-za-unistavanje-glodara-neretko-stradaju-zasticene-vrste.html	Покрајински завод за заштиту природе	Опрезно са препаратима за уништавање глодара, неретко страдају заштићене врсте	21.12.2019.
117.	https://naslovi.net/2019-12-22/telegraf/opasnosti-i-greske-prilikom-unistavanja-glodara-rotenticidi-nanjivama-otrovna-trpeza-za-voluharice/24648551	Покрајински завод за заштиту природе	Опасности и грешке приликом уништавања глодара: Ротентициди на њивама отровна трпеза за волухарице	22.12.2019.
118.	Радио Нови Сад	Др Слободан Пузовић	Емисија „Под стакленим звоном“; давање изјаве о реализацији програма ртада ПЗЗП у 2019. и плановима за 2020. годину.	24.12.2019.

5.1.13. САРАДЊА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Као и претходних година, Завод је наставио сарадњу са многобројним државним и ресорним органима и то, пре свега, са Министарством заштите животне средине и Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде, покрајинским органима, првенствено Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине, као и органима локалне самоуправе АП Војводине, пре свега Градском Управом за заштиту животне средине Града Новог Сада.

Сарадња са Републичком дирекцијом за воде Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, одвијала се активним учешћем представника Завода на састанцима, као и током припреме и достављања података за потребе израде Плана управљања водама. Сарадња током рада на изради наведеног Плана одвијала се и са ЈВП „Воде Војводине“. Сарадња са Службом за рибарство ЈВП „Воде Војводине“ реализована је у вези заштите и очувања фауне риба, давањем стручне помоћи рибочуварима при детерминацији рибљих врста и слатководних ракова од стране стручног сарадника Завода.

Завод је наставио вишегодишњу сарадњу са Универзитетом у Новом Саду. Између осталог, студентима Пољопривредног факултета у Новом Саду, смера Уређење, коришћење и заштита вода, одржано је предавање о заштити природе и проблемима уређења водног режима на заштићеним подручјима.

У Ректорату Универзитета у Новом Саду 28. 01. 2019. обележено је 20 година студија Екологије на Департману за биологију и екологију ПМФ Универзитета у Новом Саду, уз поздравну реч директорице Завода.

Сарадња са Департманом за уређење вода Пољопривредног Факултета из Новог Сада унапређена је и приликом подношења поријаве предлога пројекта „Improving water quality in the Danube river and its tributaries by integrative floodplain management based on Ecosystem Services – IDES“, као и на активностима идентификације и вредновања екосистемских услуга у СРП „Ковиљско-петроварадински рит“ за потребе анализе корисника простора, где су учествовали стручни сарадници Завода.

Сарадња са Департманом за сточарство Пољопривредног Факултета из Новог Сада, везано за могућности узгоја рибљих врста за конзумну употребу у рециркулационим аквакултурним системима (РАС), као и анализа важег законодавства у области увоза и узгоја алохтоних врста риба у рибњацима. Учествовао је стручни сарадник Завода.

Сарадња са Факултетом техничких наука из Новог Сада настављена је у реализацији прекограничног IPA пројекта Хрватска-Србија под називом „SeNS WETLANDS“.

Настављен је рад са студентима Природно-математичког факултета, Департмана за биологију и екологију, Департмана за географију, туризам и хотелијерство, смер Ловни туризам, и др. који слушају предавања или обављају вежбе у лабораторији и препараторским просторијама Завода. Сарадња са Департманом за биологију и екологију Универзитета у Новом Саду остварена је и разменом података и литературе. Поред наведеног, сарадња са Департманом за биологију и екологију Природно-математичког Факултета у Новом Саду унапређена је на теренским истраживањима која су за циљ имала утврђивање и праћење акватичних метабиоценоза у плавној (небрањеној) зони Дунава, као и утврђивање доминантних срединских варијабли које утичу на њихову структуру. Координирајућа институција је Департман за биологију и екологију Природно-математичког Факултета, Универзитет у Новом Саду (УНС), док су партнери на истраживањима Природно-математички факултет, Универзитет у Нишу (УНИ); Институт за биологију и екологију, Природно-математички факултет, Универзитет у Крагујевцу (УНИКГ); Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић“ (ИБИСС), Универзитет у Београду; Научна установа Институт за хемију, технологију и металургију (ИХТМ), Универзитет у Београду; Биолошки факултет, Универзитет у Београду (БФ); Природно-математички факултет, Масарик Универзитет (МУНИ), Чешка Република; Завод за екологију вода, Одјел за биологију Свеучилишта Јосипа Јурја Штросмајера у Осјеку (УНИОС), Католички Универзитет Eichstätt-Ingolstadt (КУ). Учествовао је стручни сарадник Завода.

У сарадњи са истим Департманом је дана 12.01.2019. одржана је презентација студентима постдипломских студија заштите природе на тему заштите станишта путем учешћа Завода у изради просторних планова.

Сарадња са Биолошким Факултетом из Београда и пружање стручне помоћи приликом планирања теренске наставе у СРП „Краљевац“, као и у поступку прибављања дозвола за риболов у научноистраживачке сврхе и дозволе за истраживање строго заштићених врста риба. Учествовао је стручни сарадник Завода.

Сарадња са Институтом за мултидисциплинарна истраживања (ИМСИ) из Београда на прикупљању података о миграторним врстама риба у реци Дунав на подручју АП Војводина за потребе пројекта MEASURES („Управљање и обнављање водених еколошких коридора за миграторне врсте риба у сливу Дунава“). Учествовао је стручни сарадник Завода.

У 2019. години настављена је успешна дугогодишња сарадња са Новосадским сајмом, приликом организовања Лориста и 24. Међународне изложбе златарства и часовничарства „Сјај“ која је одржана од 8 - 11. 2019. године.

Стручни сарадници Завода су наставили раније успостављену успешну сарадњу са Јавним предузећима "Завод за урбанизам Војводине" и ЈП „Урбанизам Нови Сад“. Она се током 2019. године реализовала и при изради Просторних планова подручја посебне намене која својим границама обухватају заштићена подручја и то Парк природе „Бегечка јама“ и Предео изузетних одлика „Вршачке планине“ са Заштићеним стаништем „Мали Вршачки рит“.

У периоду од фебруара до децембра 2019. године обављено је 6 теренских излазака ради праћења утицаја традиционалног жирована свиња на вегетацију Босутских шума и Обедске баре у оквиру сарадње са Центром за еколошка истраживања Мађарске академије наука. Теренски рад је остварен уз подршку Јавног предузећа „Војводинашуме“.

У сарадњи са Светском организацијом за природу WWF Adria (канцеларија у Београду) извршена је стручна помоћ при реализацији пројекта LIFE15 GIE/AT001004 “Sustainable protection of lower Danube sturgeons by preventing and counteracting poaching and illegal wildlife trade”, коју је пружио стручни сарадник Завода.

У наставку, претходних година започете, сарадње са Институтом за водопривреду „Јарослав Черни“ пружена је стручна помоћ при реализацији пројекта „Danube Floodplain - Reducing the flood risk through floodplain restoration along the Danube River and tributaries“, од стране стручних сарадника Завода.

Сарадња са консултантском кућом „Posch & Partners“ приликом планирања и спровођења активности на Селективном излову рибе у циљу заштите биодиверзитета језера Палић на пројекту „Заштита биодиверзитета језера Палић и језера Лудах“ (компонента „Биоманипулација“). Учествовао је стручни сарадник Завода.

Представници завода су у претходној години сарађивали и са извиђачким одредом Стевица Попов Платичево при едукацији, јачању свести извиђача о значају ЗС „Бара Трсковача“, подршци у активностима камповања, логоровања, као и промоције заштићеног подручја. Учествовао је стручни сарадник Завода.

Сарадња са консултантом за надзор и мониторинг животне средине (ACCIONA Ingeniería) на Пројекту „Припрема техничке и тендерске документације за хидротехничке радове на критичним секторима реке Дунав у Србији“ на планирању и дефинисању активности на спровођењу компензационих мера у циљу смањења негативних утицаја спроведених радова на рибљу заједницу код критичног сектора „Футог“. Учествовали су стручни сарадници Завода.

Сарадња са Дирекцијом за водне путеве (Пловпут) у склопу Форума заинтересованих страна пројекта „Припрема документације за хидротехничке радове на критичним секторима на реци Дунав у Србији“, уз учешће стручних сарадника Завода.

Сарадња са Удружењем за сточарску производњу и прераду сточарских производа Привредне Коморе Србије, везано за узгој риба и националну и међународну трговину. Учествовао је стручни сарадник Завода.

Сарадња са Католичким Универзитетом Eichstätt-Ingolstadt (КУ) везано за управљање заштићеним подручјима на плавним подручјима уз реку Дунав, као и анализу екосистемских услуга на заштићеним подручјима на плавним подручјима уз реку Дунав на територији АП Војводина. Учествовао је стручни сарадник Завода.

Учешће у састанку и уводној обуци за праћење и извештавање Национално намераваних доприноса смањењу емисија GHG, коју је организовало Министарство заштите животне средине Министарство у просторијама хотела Врдничка кула 20. и 21. новембра 2019. Састанак је организован у оквиру пројекта “Припрема извештаја према Оквирној конвенцији UN о промени климе (UNFCCC)” (2BUR-3NC пројекат) и „Успостављање националног оквира транспарентности према Споразуму из Париза“ (CBIT пројекат), које спроводи Министарство заштите животне средине у сарадњи са Програмом UN за развој (UNDP) и финансијском подршком Глобалног фонда за животну средину (GEF).

У згради Завода 28. 03. 2019. и 25. 09. 2019. одржани су састанци са ЕМС о даљој сарадњи на заштити птица на високонапонским далеководима, уз присуство представника Друштва за заштиту и проучавање птица Србије. У згради Завода 11. 11. 2019. одржан је састанак са представницима факултета „Футура“ из Београда, у вези развоја сарадње у области заштите природе. Заводу је 8. 11. 2019. уприличена посета студената и професора факултета „Футура“ из Београда, уз презентацију и обиласци изложбене поставке и збирки. 23. 09. 2019. у згради Ловачког савеза Војводине одржана је састанак Комисије за заштиту и узгој дивљачи, уз присуство члана из Завода.

5.1.14. САРАДЊА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ СТРАНАМА У ЦИЉУ УСКЛАЂИВАЊА АКТИВНОСТИ СА ПОТРЕБАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

За потребе очувања природе, активности на заштићеним подручјима редовно се одржавају састанци са корисницима простора, управљачима, локалном самоуправом и другим заинтересованим странама. Остварена је и међународна сарадња.

16. 01. 2019; Петроварадин, ЈП „Војводинашуме“ одржан је састанак по питању неколико тема: Измене Уредбе о заштити СРП „Ритови доњег Потисја“ које се тичу прописаних мера заштите узгоја шума у режиму заштите II степена, затим уврштавања заштићених подручја у следећи Средњорочни програм рада ПЗЗП, као и усклађивања потреба шумарства на подручјима за које се израђују студије заштите у 2019. години.

5. 02. 2019; Зграда ПЗЗП, одржан је састанак са представницима Града Вршца у вези са поступком проглашења ПИО „Вршачке планине“. На састанку је јасно исказана воља да се подручје унапреди и обезбеде материјална средства у будућем периоду.

12. 03. 2019; Са управљачем СРП „Ритови доњег Потисја“ и ПП „Русанда“, Установом „Резервати природе“ одржан је састанак у Зрењанину дана уз присуство надлежног покрајинског инспектора за заштиту животне средине. Састанак је имао за циљ да се помогне управљачу око израде Плана управљања за ПП „Русанда“, доношења акта о накнадама, као и друго.

Март 2019; Са ЈП „Војводинашуме“ је у просторијама Завода одржан састанак са циљем усклађивања мера заштите из студије ПИО „Средња Мостонга“ са потребама корисника, односно шумарством.

21 - 25. 05. 2019; Одржане су радионице где су Паркови Динарида у сарадњи са WWF Адриа, кроз регионални Програм „Заштићена подручја за природу и људе“ (РА4NP) организовали радионицу под називом Индексација која је развијена као инструмент за мерење и укључење локалних заједница у управљању заштићеним подручјима. Радионице су одржане на заштићеним подручјима СРП Обедска бара, СРП Горње Подунавље, ПП Тиквара и НП Фрушка гора. На радионици је учествовало четири учесника из завода.

30. 05. 2019; У згради Завода одржан је састанак са организаторима Омладинског кампа „Видре“, који су изразили заинтересованост да буду управљачи ПШ „Панонија“.

12. 07. 2019; У организацији Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине организован је Годишњи састанак са управљачима заштићених подручја на територији АПВ. Састанак је одржан у Влади АПВ у салону 33. Циљ састанка је био размена информација са управљачима и анализа стања у заштићеним природним добрима на територији АПВ са циљем унапређења дијалога у области заштите природе. Позиву су се одазвали готово сви управљачи заштићених подручја, уз присуство готово свих координатора истих из ПЗЗП.

9. 08. 2019; У организацији Покрајинског секретаријата урбанизам и заштиту животне средине организован је састанак у Влади Војводине у вези са проблемима са којима се сусрећу ЈП „Војводинашуме“ и ЈП „Национални парк Фрушка гора“ са илегалним сакупљачима тартуфа. Обе институције, као управљачи, пре свега СРП „Обедска бара“ и НП „Фрушка гора“ истакле су значај овог проблема и његовог решавања у будућности, како би се предупредиле нежељене последице.

19. 11. 2019; Представници Завода присуствовали су састанку који је одржан године у објекту „Карађорђево“. Заштићено подручје Парк шума „Букински храстик“ је стављена под заштиту 1973. године Решењем Извршног већа САП Војводине број 01-110/24-73 као шума са посебном наменом. За 46 година заштите стручњаци Покрајинског завода за заштиту природе (у периоду од 1993.-2010. Завода за заштиту природе Србије) су у више наврата извршили обилазак природног добра и указивали на нарушавање и уништавање заштићеног подручја (сеча старих храстова, прекомерна бројност дивљачи, уништена приземна флора и вегетација, немогућност обнове састојина и др.) те предлагали преиспитивање природних вредности. Осим тога, доношењем Закона о заштити природе („Сл. гласник РС“, 36/2009, 88/2010, 91/2010, 14/2016, 95/2018) предвиђена је обавеза ревизије заштићених подручја по претходним законима, с обзиром да по члану 27. врста заштићеног подручја парк шума више не постоји. На горе поменутом састанку је, између осталог, закључено да је неопходно урадити ревизију заштићеног подручја Парк шума „Букински храстик“. Завод је уз одобрење Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине, уврстио у свој Програм рада за 2020. годину ревизију заштићеног подручја Парк шума „Букински храстик“ и планирао истраживања садашњих природних вредности од пролећа 2020. године након што стигне одобрење ревизија заштићеног подручја од стране Министарства одбране.

5.2. МЕЂУНАРОДНИ ПРОЈЕКТИ И САРАДЊА

Реализација шест међународних пројеката, у вези са чиме је Завод потписао уговоре са уговорним телима који их воде, односно са партнерима, текла је у складу са предвиђеном динамиком у наведеним уговорима. Од наведених пројеката, пет се финансира из фондова Европске уније, док је један финансиран у виду уговора о услузи који је Завод склопио са Немачком агенцијом за међународну техничку помоћ (GIZ).

Интерни механизам координације и спровођења пројектних активности у Заводу спроводи се путем активности Канцеларије за пројектне активности (Марко Туцаков, Сара Павков, др Жељка Јеличић-Маринковић) која је систематизована у оквиру рада Одељења за заједничке стручне послове (начелник: Илија Миљковић).

5.2.1. УГОВОРЕНИ ПРОЈЕКТИ

1. Назив пројекта: Conservation of the eastern imperial eagle by decreasing human-caused mortality in the Pannonian Region – Заштита орла крсташа смањивањем моталитета који узрокују људи у Панонском Региону - PANNONEAGLE (LIFE15 NAT/HU000902

Назив буџетског програма у оквиру кога је предлог поднет: LIFE Nature and Biodiversity

Водећи партнер: ММЕ – BirdLife Hungary

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Чешка, Словачка, Мађарска, Аустрија и Србија

Период реализације: 1.10.2016. - 1.3.2021.

Координатор пројекта у Заводу: мр Никола Стојнић

Интернет страница пројекта на српском језику: www.imperialeagle.hu/sr

Најважније активности током 2019. године тицале су се проналажења лешева угинулих строго заштићених врста птица. Из наведеног разлога, обављено је 25 теренских излазака на пројектним подручјима, а лешеви су пронађени на локалитетима Бачка Топола и Ново Орахово. Укупно седам лешева анализирано је на тровање карбофураном и узето је активно учешће у вођењу поступака и проналажењу починилаца у сарадњи са полицијом, тужилашвом и Покрајинском инспекцијом за заштиту животне средине. Састанак пројектних партнера организован је 6. и 7. октобра 2019. у Будмерицама, у Словачкој. Током јесени израђен је садржај и дизајниране су информативне табле овог пројекта, које су током новембра и децембра 2019. постављене на подручју ИБА (пројектних подручја): Суботичка језера и пустаре, Пашњаци велике дропље, Окањ-Русанда, Фрушка гора и Делиблатска пешчара.

2. Назив пројекта: Transboundary Management Programme for the planned 5-country Biosphere Reserve “Mura-Drava-Danube” – Прекогранични програм управљања за планирани резерват биосфере у пет држава (coopMDD)

Назив буџетског програма у оквиру кога је предлог поднет: Interreg Danube Transnational Programme

Водећи партнер: WWF Austria

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Словенија, Аустрија, Мађарска, Хрватска, Србија

Период реализације: 1.1.2017. - 30.6.2019.

Координатор пројекта у Заводу: Марко Туцаков

Асистенти пројекта у Заводу: Сара Павков и Јована Заклан

Интернет-страница пројекта: <http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/coop-mdd>

Током марта 2019. је планирана и усаглашавана са учесницима, а током априла 2019. реализоване су укупно четири радионице са заинтересованим странама у Специјалном резервату природе „Карађорђево“: 6. марта за представнике локалних самоуправа Бачка Паланка и Бач и туристичких организација у ове две локалне самоуправе, представнике управљача и власнике земљишта, 19. марта за представнике општинских органа у областима пољопривреде, 27. марта са представницима организација цивилног друштва, док је 8. маја била организована завршна радионица на којој су консултанти представили нацрт Локалног акционог плана за Специјални резерват природе „Карађорђево“. План је током маја и јуна дистрибуиран заинтересованим странама. Последњи састанак пројектних партнера организован је 10. и 11. априла у Копривници, у Хрватској у априлу 2019. Завршне набавке опреме и услуга у оквиру овог пројекта, превентивно за „Школу на реци“ извршене су у периоду од фебруара до јуна 2019. године, да би „Школа на реци“ била орворена у ПЗЗП 25. јуна 2019. Завршна конференција овог пројекта организована је Бад Радкесбургу у Аустрији 28. јуна 2019, и у њеном раду је учествовао пројектни тим овог пројекта у ПЗЗП. Током маја, јуна и јула изразивани су извештаји за последњи пројектни период, који је завршен 30. јуна. Извршен су рефундације из претходних пројектних периода. У оквиру пројектних активности пројект је промовисан од стране пројектног тима ПЗЗП: 14. јуна 2019. у Бачком Моноштору приликом обележавања Дана европског Амазона, на манифестацији „Дани европске баштине – дани Бача 2019“ у Бачу 20. септембра 2019, на сајму ЛОРИСТ у Новом Саду 4. октобра 2019. и током Међународне академије за одрживи развој на подручју Унескових заштићених добара од 20. до 25. октобра 2019. у Торину и Милану.

3. Назив пројекта: Active sensor monitoring Network and environmental evaluation for protection and wise use of wetlands and other surface waters - Мрежа активног мониторинга и евалуације сензорима са циљем заштите и мудрог коришћења влажних станишта и других површинских вода (SeNSWET)

Назив буџетског програма у оквиру кога је пројекат одобрен: IPA INTERREG Програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија

Водећи партнер: Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Хрватска и Србија

Период реализације: 1.9.2017. – 28.2.2020.

Пројектни менаџер у Заводу: Горан Крнчевић

Координатори пројекта у Заводу: Клара Сабадош и др Весна Кицошев

Асистент на пројекту: Катарина Драгаш

Састанци пројектних тимова из Србије и Хрватске организовани су током 2019. два пута у Хрватској и једном у Србији. У оквиру једног састанка у Хрватској презентоваби су и резултати пројекта. Једно, раније постављено мерно место са сензорима за мерење квалитета подземних вода и хватачем оцедних вода на пројектном подручју у оквиру Парка природе „Бачтотополске долине“ је уништено. Написан је и израђен летак о значају приобалног зеленог појаса водених станишта. Израђивана је и припремана за објављивање на страници пројекта на интернету база података о биодиверзитету у околини акумулације „Зобнатица“. Израђени су извештаји о реализацији пројекта и одржавана је редовна комуникација са пројектним тимом.

4. Назив пројекта: Operation Wetlands Ecosystem Services Assessment in Croatia-Serbia cross border region (EcoWET)

Назив буџетског програма у оквиру кога је предлог поднет: IPA INTERREG

Croatia-Serbia

Водећи партнер: Покрет горана „Сремска Митровица“

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Хрватска и Србија

Период реализације: 15.06.2017. – 14.06.2019.

Координатор пројекта у Заводу: Владимир Добретић

У оквиру овог пројекта одржана је регионална радионица 22. фебруара 2019. године на којој су представљени прикупљени подаци о екосистемским услугама на пројектним подручјима у Србији и Хрватској. Завршна конференција пројекта одржана је у Осијеку, Хрватска, 13. јуна 2019. На њој су представљени резултати пројекта пред око 50 представника заинтересованих страна.

5. Назив пројекта: Conservation of key animal species of Pannonian Steppes in a border region between Hungary and Serbia - Заштита кључних животињских врста панонских степа у граничном подручју Мађарске и Србије (PANNONSTEPPE).

Назив буџетског програма у оквиру кога је предлог поднет: IPA INTERREG Hungary-Serbia

Водећи партнер: Покрајински завод за заштиту природе

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Мађарска и Србија

Период реализације пројекта: 15.1.2018.-14.7.2019

Координатор пројекта у Заводу: мр Никола Стојнић

Одлуком управних органа Програма ИПА Интеррег прекограничне сарадње Мађарска-Србија, период реализације пројекта је продужен до 31. 12. 2019. Током зимских месеци реализована је набавка материјала и услуга које се тичу изградње заштитне ограде за велику дропљу, а које су се наставиле на активности реализоване у зимском периоду 2018. Та група активности укључивала је: коање рова, транспорт и постављање стубова, постављање жичаног плетива, постављање затезних и бодљикавих жица, затрпавање рова, постављање косника, постављање улазних капија, финално затезање носећих жица и фиксирање стубова, постављање табли обавештења и упозорења. Дана 17. априла одржане су консултације пројектних партнера у Новом Саду, а 18. априла 2019. представници ПЗЗП учествовали су у раду округлог стола на тему управљања државним пољопривредним земљиштем у заштићеним подручјима у Мокрину. Промотивна конференција овог пројекта реализована је у Новом Саду 4. јула 2019, а завршна конференција такође у Новом Саду 17. децембра 2019. ПЗЗП је уредио и презентацију овог пројекта на интернету.

6. Назив пројекта: „Sava TIES DTP2 096-2.3“ - Очување станишта слива реке Саве кроз међународно управљање инвазивним врстама”
- Координатор пројекта у Заводу: Ален Киш
 - Асистент пројекта: Сара Михајловић
 - Назив буџетског програма у оквиру кога је предлог поднет: „Interreg Danube Transnational Programme“

Земља/земље у оквиру којих се остварује партнерство: Немачка, Босна и Херцеговина, Хрватска, Словенија, Србија.

Током 2019 одржано је 3 састанка пројектног конзорцијума и обављен обилазак заштићених подручја за потребе реализације пројектних активности. У августу и септембру 2019. пројектни тим је обишао седам пилот подручја на простору Словеније, БиХ, Хрватске и Србије, на којима се врши сузбијање инвазивних биљака. Заједно с управљачима заштићених подручја извршено је тестирање Протокола за картирање мониторинг који је Завод припремио претходне године, прикупљени су подаци о стаништима и врстама на огледним површинама. Крајем године припремљено је и спроведено пет јавних набавки, купљена је беспилотна летелица са мултиспектралном камером за картирање вегетације, детектор за слепе мишеве, обезбеђени су промотивни пакетићи за основне школе у којима ће се одржати предавање о инвазивним врстама.

7. Назив услуге: „GIZ ESAV 2“ потпројект процена и вредновање услуга екосистема (ESAV) у оквиру регионалног пројекта Отворени регионални фонд за југоисточну Европу – имплементација уговора о биодиверзитету (ORF BDU) и пројекта Регионалне смернице за вредновање услуга екосистема (ESAV) у процесу утврђивања у управљања заштићеним зонама на западном Балкану

Координатор у ПЗЗП: мр Никола Стојнић

За потребе припреме пројекта за наручиоца – Немачко друштво за међународну сарадњу (GIZ) одржано је неколико састанака. 23. јануара 2019 одржан је састанак у Подгорици, Црна Гора на тему припреме за наставак пројекта „GIZ ESAV 2“ фаза на регионалном нивоу“. Дана 4. и 5. октобра 2019. на Сребрном језеру одржан је састанак са експертима из региона ради планирања израде Регионалних смерница за вредновање екосистемских услуга у поступку успоставања и управљања заштићеним подручјима.

5.2.2.1. ПРОЈЕКТИ У КОЈИМА ЈЕ ЗАВОД КОРИСНИК ИЛИ ЗАИНТЕРЕСОВАНА СТРАНА

1. "Еколошко управљање водама против екстремних временских услова у пограничној области" (ECOWAM)

Државе у оквиру којих се остварује партнерство: Србија и Мађарска

Водећи партнер: Дирекција за водопривреду за подручје Доња Тиса, Мађарска

Финансијер: IPA Програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија

Реализација овог пројекта започела је након потписивања почетком 2018. године, а током године је, у оквиру Пројекта, одржана едукативна радионица 15.3. у Темерину, затим и округли сто на тему одбране од поплава, 9.8. у Новом Саду уз учешће координатора ПП „Јегричка“ са презентацијом на тему „У сусрет природном управљању водама“ као и округли сто на тему директиве ЕУ о водама који је одржан 22. новембра. Представница Покрајинског завода за заштиту природе Тања Бошњак је, у име Завода супервизор у наведеном пројекту.

2. Назив пројекта: „Supervision and Environmental Monitoring of River Training and Dredging Works on Critical Section on the Danube River“ (Надгледање и мониторинг животне средине, радова на чишћењу критичних сектора реке Дунав)

Држава у којој се спроводи пројект: Србија

Финансијер: Европска унија

Водећи корисник: Министарство грађевине, саобраћаја и инфраструктуре,

Дирекција за пловне путеве

Статус Покрајинског завода за заштиту природе: запосленици Завода Тања Бошњак и Ласло Галамбош су чланови форума заинтересованих страна у оквиру реализације пројекта.

4. Назив пројекта: „Sustainable protection of lower Danube sturgeons by preventing and counteracting poaching and illegal wildlife trade [LIFE for Danube Sturgeons] (Заштита јесетри у доњем току реке Дунав, кроз спречавање криволова и илегалне трговине)

Државе у оквиру којих се остварује партнерство: Аустрија, Бугарска, Немачка, Румунија, Србија и Украјина

Финансијер: LIFE Nature and Biodiversity Programme

Водећи партнер: WWF Austria

Статус Покрајинског завода за заштиту природе: запосленик Завода Ласло Галамбош је одређен као контакт особа за пружање стручне подршке овом пројекту, као и за учешће на састанцима, радним групама и другим активностима.

5. Пројекат „Sava Parks II – Слобода за Саву“

Координатор „Sava Parks“ мреже у Заводу: др Слободан Пузовић

Завод заједно са остале 22 чланице „SavaParks“ мреже учествује у новом пројекту који финансира фондација „Aage V. Jensen“. Циљ пројекта је јачање прекограничне сарадње на очувању природних вредности у сливу реке Саве. Партнери на пројекту су немачка организација „EuroNatur“, Хрватско друштво за заштиту птица и природе и Јавна установа Зелени прстен Загребачке жупаније а укључене су све чланице. У склопу овог трогодишњег пројекта планирана је израда студија изводљивости за ревитализацију реке Саве и њене поплавне долине. Пројекат је почео 2019. и траје 3 године.

6. Пројекат: Традиционална испаша као начин управљања шумским и мочварним стаништима

Координатор пројекта у Заводу: Клара Сабадош

Уговором између Центра за еколошка истраживања при Мађарској академији наука и Завода, настављено је праћење утицаја традиционалног жировања свиња на вегетацију Босутских шума и Обедске баре. Циљ сарадње је прикупљање података о традиционалним системима испаше у шуми као средству за управљање стаништима и тестирање могућности уградње традиционалног еколошког знања у иновативне методе заштите природе у Републици Србији и Републици Мађарској. Обилазак наведених подручја бављен је у сарадњи са ЈП „Војводинашуме“, које су организационо помогле прикупљање података. Крајем године традиционално екстензивно свињарство у шумама је забрањено као превентивна мера ширењу афричке свињске куге. Консултацијама са представницима пашњачких задруга у региону, утврђено је да постоји начин којим би се у одређеном делу шуме спречио контакт домаћих и дивљих свиња, што је предуслов за спречавање преноса ове болест са дивљих на домаће свиње. На простору Босутских шума и Обедске баре надлежне ветеринарске службе нису потврдиле присуство болести.

5.2.3. ПРОЈЕКТИ У ПРИПРЕМИ

1. Назив пројекта: Sustainable management of protected areas through valorization of bioclimatic resources (COM4tour)

Водећи партнер: Словеначка академија наука и уметности

Земље у оквиру којих се остварује партнерство: земље Дунавског слива

Финансијер: Дунавски транснационални програм

Покрајински завод за заштиту природе има улогу стратешког придруженог партнера у овом предлогу пројекта, који је предат на одлучивање у новембру 2019. Одлука о избору пројекта виће донета у мају 2020.

2. Назив пројекта: Improving water quality in the Danube river and its tributaries by integrative floodplain management based on Ecosystem Services (IDES)

Водећи партнер: Catholic University of Eichstaett-Ingolstadt

Земље у оквиру којих се остварује партнерство: Дунавски слив

Финансијер: Дунавски транснационални програм

Покрајински завод за заштиту природе има улогу стратешког придруженог партнера у овом предлогу пројекта, који је предат на одлучивање у новембру 2019. Одлука о избору пројекта виће донета у мају 2020.

3. Назив пројекта: Protecting and restoring ecological connectivity in the Mura-Drava-Danube river corridor through cross-sectoral cooperation (lifelineMDD)

Водећи партнер: WWF Аустрије

Земље у оквиру којих се остварује партнерство: Аустрија, Хрватска, Мађарска, Словенија, Србија.

Покрајински завод за заштиту природе има улогу партнера у овом пројекту, који својом концепцијом представља наставак пројекта соорMDD. Главне активности предложеног пројекта које ће спроводити завод су: организација научне конференције о Прекограничном резервату биосфере Мура-Драва-Дунав, студија распрострањења и бројности циљних врста водених птица на подручју РБ „Бачко Подунавље“, студија бројности и специјског састава врста риба на истом подручју и еколошка

ревизализација канала Ловренац у СРП „Карађорђево“. Рад на припреми прелога пројекта подразумевао је израду документа о изражавању интереса за наведени пројект, који је предат потенцијалном кофинансијеру (Дунавски транснационални програм Европске уније) у марту 2019. године, а позитивно је оцењен од стране донатора у септембру 2019. године. Дана 22. новембра 2019. године је поднета целокупна пројектна пријава. Очекује се да ће уговор о реализацији пројекта бити потписан у пролеће 2020. године, а да ће реализација започети почетком лета 2020. године.

5.2.4. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

5.2.4.1. РЕЗЕРВАТ БИОСФЕРЕ „БАЧКО ПОДУНАВЉЕ“

Покрајински завод за заштиту природе, заједно са представницима министарства задужених за заштиту животне средине, након седнице Координационог савета за успостављање Прекограничног резервата биосфере „Мура-Драва-Дунав“ која је одржана 23. 1. 2019. у Великој Полани, Словенија, приступио је достављању података за израду те номинације, а на основу овлашћења добијеног од стране Министарства за заштиту животне средине. Експертски тим контаката за израду номинације, који је чинио по један представних из сваке државе, састао се двапут: 6 - 7. 5. 2019. у Муреку, Аустрија (у оквиру састанка Координационог савета) и 27. јуна 2019. у Бад Радкесбургу, Аустрија, како би извршио преглед до тада прикупљених и елаборисаних података за израду номинације. Последњи састанак Координационог савета, и тима националних контаката са израђивачима Номинације био је у Носковцима, Хрватска, почетком септембра 2019, када је и утврђен нацрт Номинације. Номинација је послата од стране МАБ комитета Аустрије Међународном координационом савету Програма МАБ дана 30. 9. 2019, но у њен састав није ушла заједничка Декларације министара заштите животне средине, што је корак у вези са којим постоје неусаглашености између представника појединих држава.

Дана 13. 12. 2019. у ПЗЗП одржан је састанак Савета корисника Резервата

биосфере „Бачко Подунавље“ на коме су учествовали представници

управљача заштићених подручја и јединица локалне самоуправе на подручју

Резервата. На састанку су разматрани конкретни пројекти који се одвијају на

подручју резервата и начини на које они доприносе циљевима и функцијама

Резервата биосфере.

Представници Покрајинског завода за заштиту природе Марко Туцаков и Сара Павков учествовали су у раду Еуро МАБ конференције која је одржана у Даблину, Република Ирска, од 1. до 5. априла 2019. године под називом „Локалне акције за глобалне изазове“. Представници Завода искористили су ову прилику за активно учешће у сесијама организованим на овој конференцији, посебно у светлу промоције рада на номиновању подручја „Мура-Драва-Дунав“ за прекогранични резерват биосфере, промоције резултата пројекта соорMDD, промоције монографије „Резерват биосфере „Бачко Подунавље – природа са људима“. На самом догађају подељени су штампани материјали који се тичу самог наведеног пројекта, као и Резервата биосфере „Бачко Подунавље“.

Представник Покрајинског завода за заштиту природе Сара Павков је 22.5.2019. године била један од говорника у „Impact hub-у“ који је заједно са Факултетом организационих наука из Београда организовао вишедневну едукацију о покретању „start up“ идеја. Једна од радионица се односила и на потенцијалне „start up“ идеје које би млади реализовали у Резервату биосфере „Бачко Подунавље“. Представљене су вредности Резервата биосфере „Бачко Подунавље“, могућности за локални активизам младих и истакнуте су три функције Резервата, а поготово је наглашена функција подршке.

Представници Покрајинског завода за заштиту природе Марко Туцаков, Сара Новаковић и Сара Павков учествовали су у обележавању „Дана европског Амазона“ који се сваке године одржава у РБ „Бачко Подунавље“ у знак сећања на др Мартина Шнајдера Јакобија, једног од првих утемељивача идеје о

прекограничном резервату биосфере уздуж Муре, Драве и Дунава. Обележавање је уприличено у Бачком Моноштору и на локалитету Штрбац у Специјалном резервату природе „Горње Подунавље“ дана 14. јуна 2019. Део овог обележавања било је и представљање монографије *Резерват биосфере „Бачко Подунавље“ – природа са људима*, које је уприличено у етно кући Мали Бодрог у Бачком Моноштору.

5.2.4.2. САРАДЊА СА МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА ВАН УГОВОРЕНИХ ПРОЈЕКТНИХ АКТИВНОСТИ

Представник Покрајинског завода за заштиту природе Марко Туцаков учествовао је у раду Летњег универзитета о интегралном управљању, одрживом туризму и промоцији резервата биосфере, који је одржан у Бугарској, у РБ „Централни Балкан“ од 21. до 28. 7. 2019. Летњи универзитет био је прилика да се упозна са начином функционисања овог резервата биосфере, истовремено учествујући активно у раду летње школе. Такође је вођен разговор о могућностима да се Летња школа организује у Србији.

Представник Покрајинског завода за заштиту природе Марко Туцаков учествовао је у раду Међународне школе birdwatching туризма и екотуризма у Резервату биосфере „Делта По“ у Комакију, Италија, од 7. до 11. октобра 2019. Ова школа била је прилика да се упозна са начином функционисања овог резервата биосфере, као и да са Управним већем размени искуства која се тичу две главне области које је Школа покривала.

Представница Покрајинског завода за заштиту природе Сара Павков учествовала је у раду Међународне академије за одрживи развој на подручју Унескових заштићених добара, која је организована од стране Универзитета у Торину од 20. до 25. октобра 2019. у Торину и Милану, Италија. На Академији је одржала презентацију о РБ „Бачко Подунавље“, а нарочито о едукативним потенцијалима овога добра и „Школи на реци“ која је, као део инфраструктуре у Заводу, изграђена у оквиру пројекта соорMDD.

5.2.4.3. САРАДЊА СА ОСТАЛИМ МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ИНСТИТУЦИЈАМА

Центар за еколошка истраживања Мађарске академије наука и Покрајински завод за заштиту природе су у 2017. потписали двогодишњи уговор о сарадњи на проучавању традиционалног екстензивног свињарства у шумама хрста лужњака у Срему. Резултати пројекта ће послужити у сврхе анализе утицаја испаше свиња на састав и структуру вегетације, опис традиционалних система вишенаменског коришћења простора, као и њихов значај у оквиру управљања заштићеним подручјима у Србији и Мађарској. Током 2019. године, извршено је прикупљање података о броју свиња и просторном распреду свињских обора у сливу реке Босут, као и на Обедској бари. упостављени су огледи и прикупљени нови подаци за анализу утицаја традиционалног свињарства на шумску и барску вегетацију. Обавњено је више теренских излазака и разговора са локалним одгајивачима свиња.

6. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

Концепт архитектуре пословног система је интегрални Информациони систем (ИИС) са ГИС подсистемом. Обухваћени су кључни пословни процеси основне делатности - заштита природе и општих пословних процеса (кадрови, писарница, финансије итд.). Осим тога, користе се и друге информационе технологије и уређаји за прикупљање и обраду алфанумеричких и просторних података, библиотечке послове, електронску размену података, дељење ИТ ресурса, затим за обезбеђење и заштиту како дигиталних података тако и дигиталних пословних процеса.

У раду са информационам технологијама сходно се примењују прописи којима се уређују информационе технологије, делатност Завода и дефинисане Процедуре Завода. Осим корисника, о безбедности информационог система Завода, са стручне стране стара се 1 запослено лице.

Континуирано је, у току 2019. године, вршено текуће одржавање опреме, комуникационе инфраструктуре (интернет и локална рачунарска мрежа) и система, оперативних система, модула ИС, база и корисничких програма. Нефункционалности рачунарске и комуникационе опреме отклањане су сервисирањем једноставнијих кварова – самостално, а остале уз сарадњу са сервисима према прописаним процедурама. На обим и врсту послова који су обављени у 2019. години битно је утицала и чињеница да је половина рачунарске опреме изамортизована, пре свих радне станице и сервери. Обновљено је: 10 УПС уређаја за рачунарске станице, УПС уређај за сервер, уређај за складиштење података, 10 радних станица, 8 преносних рачунара (углавном пројектне активности) и 5 таблет уређаја. Захваљујући сарадњи са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине добијени су на коришћење плотер и скенер великог формата. С обзиром на крај животног циклуса MS Windows 7 и MS Windows Server 2008 оперативних система набављене су лиценце за актуелне оперативне системе за 20 радних станица и два сервера. Обновљен је део лиценци за професионалне ГИС алате.

Интернет везу Завод остварује путем оптичког привода, а управљање саобраћајем се врши капацитетом Завода.

У оквиру сарадње са Телеком Србија а.д., у простору природњачке изложбе, функционише услуга бежичног приступа интернету посетиоцима – вез накнаде тј. финансијских издатака Завода.

Настављен је континуиран мониторинг и подешавања као одговор на ситуације ван безбедносних оквира система за проактивну заштиту ИКТ (информационо комуникационе технологије) ИИС-а. Он обухвата Web филтрирање, напредну мрежну заштиту, удаљен VPN приступ, а од 2019. године и бежичну мрежу. Рачунарска мрежа је проширена бежичним сегментом. Реализован је системом за управљањем бежичном мрежом и приступним тачкама које покривају потребе River school учионице, амфитеатра и сале библиотеке. Додавањем нових приступних тачака реализовала би се покривености целог објекта. Сходно потребама и безбедносним мерама, креиране су 4 групе корисника бежичне мреже Завода.

Континуирано се одржава база и ажурирају корисници интегрисаног информационог система (на системском и нивоу база), маил налози: појединачни и групни. Сервер систем за рад са електронском поштом и интернет презентацијом (сајт) Завода је у закупу, с обзиром на безбедносне изазове и недостајање потребних капацитета у Заводу.

Спровођене су активности у складу са уговором о услузи одржавања и измене модула информационог система (ИС). Континуирано су одржаване базе података ИС Завода, контрола и додељивање привилегија корисницима, провера референцијалног интегритета и конзистентности база, измена привилегија корисницима над модулима (апликацијама и базама) информационог система, измене над подацима у табелама база, помоћ приликом коришћења система, исправљање грешака у модулима система и базама података.

Активиран је, и прилагођене функционалност потребама Завода, модуо ИС-а „Распоред терена“ – планирање и праћење реализације теренских активности.

Формулисани су проблеми и реализоване измене над апликацијама и базама ИС:

„Покрајински регистар“: део поља подешен као обавезна због повезаности са ГИС базом, проширена могућност - уноса површине за коју нема података, модификована поља *статус* и *тип деактивације* према уоченим потребама и у складу са истим модификоване вредности поља у бази, креирана рутина за издвајање описа основних вредности у текстуални документ, модификован код модула како би читао просторне податке о границама креиране из геобазе,

„Магацин“: комфорније претраживање стања магацина;

„Еколошка мрежа“: кроз поље *подброј* проширена могућност кодирања полигона, креирана могућност праћења историје измена полигона временски (унос свих датума измене) и у простору (повезивањем који полигон је настао од којих полигона), креирана могућност уноса припадности полигона међународно значајним подручјима или заштитној зони, ажуриране вредности о уносиоцима података у табелама детаља;

„Теренска карта“: значајне структурне измене како би овај модуло ИС прерастао у подистем ИС којим ће бити систематизовани алфанумерички и просторни подаци о природним и створеним вредностима, и пружио могућност размене података за потребе успостављања Натура 2000 подручја у Србији. У првој фази фокус је на подацима о биодиверзитету у АПВ. У том смислу реализоване су измене над апликацијама и базама ИС: принцип гранања по начину коришћења модула и врсти података које обрађују (ботаника, орнитологија,...), нацрт спецификације измена над пољима базе и принципи уноса података, нацрт предефинисаних вредности за поља базе, дефинисан скуп заједничких поља за различите врсте модула (заједничка анализа), систем валидирања спремности податка за објављивање и размену. С обзиром да је намера да постојећи модуло ИС буде модификован (мада значајно), одржана је обука и тестирање постојећег модула „Теренска карта“, након које је, на основу сугестија и примедби запослених у Заводу, урађен низ функционалних унапређења и измена над апликацијом. Специфиран низ измена над овим модулом и модулима „Еколошка мрежа“ и „Решавање предмета“ ради размене података између модула.

Урађена анализа техничких предуслова за online размену података за потребе успостављања Натура 2000 подручја у Србији и дистрибуирани алфанумерички и просторни подаци за потребе идентификовања потенцијалних Натура 2000 подручја у Србији.

Централна геобаза (ГИС) није проширивана. У области производње просторних података и geoweb сервиса акценат је био на тестирању промењеног концепта систематизације геопросторних података, анализи рутина за издвајање просторних података из ГИС базе, анализи функционалне повезаности са постојећом релационом базом података Покрајинског Регистра заштићених подручја и Регистром станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста, анализи geoweb сервиса. На основу ученог извршена су ажурирања, а у складу са капацитетом и потребама.

Сходно законским оквирима (Закон о националној инфраструктури геопросторних података – Закон о НИГП и др.) и нивоу технолошког развоја Завод је активни одговорни субјекат члан НИГПа. Успостављени Геопортал просторних података АП Војводине представља важан елемент Националне инфраструктуре геопросторних података (НИГП). Завод. Настављене су активности у складу са Споразумом о оквирима за размену, приступ и коришћење просторних података. Регистрована је додатна јавна IP адреса Завода (gis.pzzp.rs) за саобраћај за потребе geoweb сервиса а сами geoweb сервису су, од 2019. године функционални.

Спровођене су активности ажурирања апликација и база за робно-финансијско пословање како према законским условима тако и према исказаним потребама Завода.

Спроведена је континуирана заштита дигиталних података Завода у смислу антивирусне заштите, организације складишног простора, доградње, унапређења и корекција ОС. Резервне копије база података информационог система Завода се креирају организовано и налазе на спољним носачима информација на две локације. Корисницима је омогућено да континуирано или по потреби, израђују резервне копије података са радне станице (нпр. радне верзије студија, анализе, радови и др. што није

обухваћено информационим системом) на наменски конфигурисан бекап сервер који даље креира шифровану још једну копију.

У току 2019. године континуирано је пружана подршка Презентацијском, промотивном, теренском раду Завода. Теренска (фотоапарати, ГПС уређаји) и презентацијска опрема је континуирано одржавана у функционалном и оперативном стању.

7. ПРАВНИ ПОСЛОВИ

Сектор правних и финансијских послова извршавао је задатке из своје надлежности, а који проистичу, пре свих, из одредаба Закона о заштити природе ("Сл. гласник РС", бр. 36/09, 88/2010, 91/2010, 14/2016 и 95/18), Покрајинске скупштинске одлуке о оснивању Покрајинског завода за заштиту природе ("Сл. лист АПВ", бр. 2/2010 и 23/2018), Статута Покрајинског завода за заштиту природе ("Сл. лист АПВ", бр. 9/2010, 22/18 и 48/2018), Правилника о раду (бр. 01-88 од 22.01.2015 са изменама 01-88/2/2015), Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Покрајинском заводу за заштиту природе (бр.05-3266 од 20.11.2019. године) и Програма заштите природних добара за 2019. годину.

На обим и врсту послова који су обављени у 2019. години битно је утицала и чињеница да је Завод установа и индиректни корисник буџета АП Војводине, те да се на његов рад и пословање односе одредбе закона који регулишу његов статус.

Сагласно овлашћењима из члана 102. Закона о заштити природе, пружана је стручна помоћ управљачима заштићених природних добара, органима локалне самоуправе, удружењима грађана, групама грађана и појединцима у вези са применом одредаба Закона о заштити природе.

Узето је учешће у решавању питања примене закона, приликом израде решења којима су утврђивани услови заштите природе у поступку израде пројектно планске, урбанистичке и друге документације, као и приликом доношења одговарајућих аката у поступку легализације објеката на простору заштићених природних добара.

У поступку извршавања обавеза Завода, сачињено је више уговора у вези са радним односима и радном ангажовању лица, уговора о набавци добара и услуга након спроведеног поступка јавне набавке.

У 2019. години, у складу са Законом о запосленима у јавним службама ("Сл. гласник РС", бр. 113/2017, 95/2018 и 86/2019) донет је нови Правилник унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Покрајинском Заводу за заштиту природе (бр.05-3266 од 20.11.2019. године).

Решавајући о персоналним питањима решавано је о појединачним правима запослених везаних за право на годишњи одмор, плаћено одсуство, прелазак у више звање, солидарну помоћ, службени пут у иностранство, праву на стручно усавршавање и полагање стручних испита, издавање потврда о статусу запослених ради остваривања одређених права, пријаве и одјаве запослених, односно оних којима је престао радни однос.

Током 2019. године обрађено је и кроз информациони систем APR СЕОР достављено подносиоцима, 104 предмета у поступку обједињене процедуре у којима је Завод поступао према Правилнику о поступку спровођења обједињене процедуре електронским путем ("Сл. гласник РС", бр. 113/2015, 96/2016, 120/2017).

У поступку јавних набавки израђиване су одлуке о покретању поступка јавних набавки, изради решења о именовању комисија за спровођење поступака јавних набавки, учествовање у раду самих комисија у складу са одредбама Закона о јавним набавкама, све до израде уговора. Одржано је укупно 8 седница Управног одбора Завода. За сваку седницу је прављен је сазив са дневним редом и предлогом аката који су упућивани на усвајање, а након седнице израђивани су записници који се односе на ток седнице.

Учешће у изради законских и подзаконских аката

Узето је учешће у радним групама, за израду измене Закона о заштити о природе, Закона о одговорности за штету према животној средини, Закона о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда и више подзаконских аката. Учешће на Јавним консултацијама које је организовало Министарство заштите животне средине у сарадњи и уз подршку Мисије OEBS у Србији, а у партнерству са Arhus центром Нови Сад и компанијом LaFarge Holcim Србија. Прослеђене примедбе и сугестије Завода за израду Закона о одговорности за штету према животној средини. Учешће на састанцима Посебне радне групе за измену Закона о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда.

8. ФИНАНСИЈЕ

У новембру 2019. године промењен је назив, обим послова и смањен број извршилаца у Одељењу за финансијско-рачуноводствене послове и остале стручне послове. Нов назив Одељења је Одељење за финансијско – рачуноводствене послове и маркетинг. Овом изменом Правилника о систематизацији радних места из делокруга рада изузети су послови међународне сарадње, а преостали су послови финансија, рачуноводства, јавних набавки, односа са јавношћу, едукације, туризмологије и вођење регистра заштићених природних добара.

Финансијско пословања Завода се одвија преко десет подрачуна динарских и десет девизних отворених при Народној банци Србије (за буџетска и сопствена средства, средства донација и подрачун за средства остварена на име рефундација накнада боловања преко 30 дана, као и по подрачунима за сваки пројект посебно).

Финансијско пословање Завода регулисан је: Законом о буџетском систему, Уредбом о буџетском рачуноводству, Правилником о стандардном класификационом оквиру и стандардном контном плану за буџетске кориснике, Законом о буџету Републике Србије и Покрајинском скупштинском одлуком о буџету АП Војводине, Правилником о извршењу буџета Републике Србије, Законом о платама у државним органима и јавним службама, Законом о раду, Покрајинском уредбом о платама, накнади трошкова, отпремнини и другим примањима постављених и запослених лица у органима Аутономне Покрајине Војводине, Законом о порезу на доходак грађана, Законом о девизном пословању, Законом о јавним набавкама, Закону о ПДВ-у, као и бројним правилницима, уредбама, одлукама, упутствима и мишљењима.

Рад Покрајинског завода за заштиту природе у 2019. години се финансирао из средстава седам извора финансирања којима је Завод располагао:

- буџетска средства:
 - сопствена средства;
 - социјални доприноси - средства остварена по основу рефундација од РФЗО на име накнада за боловање преко 30 дана;
 - текућа средства донација;
- неутрошена средства донација из ранијих година:
 - средства Европске уније – финансијске помоћи ЕУ;
 - нераспоређен вишак прихода из ранијих година - додатна средства;

Финансијско – рачуноводствене послове током 2019. године су обележиле и даље значајне промене законодавног оквира. Плате запослених су током 2019. године повећане за 8% с тим да је и даље на снази било умањење основице сходно важећем Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава који је ступио је на снагу од 01. децембра 2014. године.

У 2019. години је и даље на снази обавеза извештавања у погледу исплаћених плата запослених (месечно односно тромесечно извештавање о платама запослених, као и исплаћеним накнадама и др. примањима - извештавања Министарству финансија - Регистру запослених Покрајинској влади и Републичком заводу за статистику).

Сходно расположивим средствима обрачунаване су и плаћане и друге накнаде и обавезе према запосленим и трећим лицима у складу са преузетим обавезама Завода.

У 2019. је и даље на снази обавеза пријављивања потраживања према ЈБКЈС сходно Закону о роковима измирења новчаних обавеза.

Оствариван је редован контакт са сродним државним органима и институцијама, међу којима су Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Покрајински секретаријат за финансије, Пореска управа, Управа за трезор, Фонд за ПИО, Народна банка Србије, Град Нови Сад Градска управа за социјалну и дечију заштиту и Националном службом за запошљавање. Поред тога, контактирано је са подносиоцима захтева за заштиту природе и корисницима услуга Завода, сачињавајући, издавајући и контролишући обавезујућу рачуноводствену документацију.

Током пословне/фискалне 2019. године је састављен Финансијски план Завода за 2019. годину, као и Измене и допуне финансијског плана Завода за 2019. годину усвојене у октобру 2019. године у складу са Покрајинском скупштинском одлуком о ребалансу буџета АП Војводине за 2019. годину. У октобру и новембру 2019. године поднета су два захтева за две измене апропријације. У сарадњи са Покрајинским секретаријатом за урбанизам и заштиту животне средине, састављене су захтеви за отварање пројекта „Регионалне смернице за екосистемске услуге“, предлог Програмског буџета и Финансијског плана Покрајинског завода за заштиту природе за 2020. годину у складу са Фискалном стратегијом и Упутством о методологији и динамици израде финансијског плана корисника буџетских средстава Аутономне Покрајине Војводине за 2020. годину Покрајинског секретаријата за финансије, као и План набавки Покрајинског завода за заштиту природе за 2019. годину и две Измене и допуне плана набавки Покрајинског завода за заштиту природе за 2019. годину у складу са Изменама и допунама финансијског плана Покрајинског завода за заштиту природе за 2019. годину и променама апропријације.

Крајем јануара 2019. године достављене су свим запосленим, члановима Управног и Надзорног одбора Завода као и лицима ангажованим по уговору Потврда о плаћеним порезима и доприносима по одбитку (Образац ППП – ПО).

Дана 28.02.2019. године поднет је Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине и Управи за трезор Завршни рачун за 2018. годину усвојен од стране Управног одбора Завода.

У 2019. години пословање Завода у оквиру пословања Покрајинског секретаријата за урбанизам и заштиту животне средине је било предмет ревизије од стране Државне ревизорске институције (у даљем тексту: ДРИ). Предмет ревизије је било пословање Завода у периоду 01.01.2018. – 31.12.2018. године. Сходно томе, Одељење је у складу са захтевима ДРИ (Државна ревизорска институција) достављало податке за предметну годину контроле (2018).

У марту 2019. године достављен је Министарству финансија Централној јединици за хармонизацију Извештај о систему финансијског управљања и контроле за 2018. годину.

Током 2019. године састављени су и поднети:

- Порески биланс и Пореска пријава за 2018. годину за порез на имовину (Пореској управи);
- Пореска пријава за порез на добит за 2018. годину (Пореској управи);
- Појединачна пореска пријава о обрачунатом и плаћеном порезу и доприносима за обавезно социјално осигурање по одбитку на терет примаоца прихода за 2018. годину за све запослене;
- МУН обрасце за лица ангажоване по основу уговора ван радног односа.

Током године састављено је пет тромесечних периодичних извештаја извршења буџета поднетих преко надлежног Секретаријата, Покрајинском секретаријату за финансије.

На тромесечном нивоу сачињени су и поднети надлежним Покрајинским секретаријатима и Извештаји о донацијама, задуживању, издатим меницама, инвестираним средствима, као и извештаји Републичком заводу за статистику.

Састављани су и поднети Покрајинском секретаријату за финансије квартални Планови извршења буџета и одређивање обима расхода и издатака (квоте) и месечна требовања средстава по програмским активностима и пројектима из буџета АП Војводине.

У оквиру рада Одељења праћено је наменско трошење средстава у складу са усвојеним финансијским планом, његовим изменама и допунама, планом набавки и изменама и допунама плана набавки.

Одељење је активно учествовало у финансијском управљању и администрирању, као и послови везани за медијско презентовање и видљивост редовног пословања Завода, као и пројеката Европске уније и ГИЗ.

У оквиру рада Одељења у делу који се односи на остале стручне делатности обављају се послови везано за вођење регистра заштићених природних добара (у даљем тексту; Регистар). Послови вођења Регистра су обухватили континуирано ажурирање постојеће документације везане за заштићена подручја како у папирној форми (досијеи заштићених подручја) тако и у електронској форми (модус ИС „Централни регистар“), као и формирање нових. На тај начин су саме студије заштите, пратећа документа, подаци о подручју укључујући границе подручја систематизоване и архивирани у електронском облику.

У саставу Одељења се налази и специјализована библиотека. Библиотечки фонд броји 4.152 књиге и око 500 наслова периодике, У претходном периоду обрађено је и заведено 97 монографских публикација.

I ПРИХОДИ И ПРИМАЊА ОСТВАРЕНИ У ПЕРИОДУ ОД 01.01.2019 – 31.12.2019. ГОДИНЕ У УКУПНОМ ИЗНОСУ ОД 158.981.050,96 ДИНАРА

ПРОГРАМ 0405 ЗАШТИТА ПРИРОДЕ

ФУНКЦИОНАЛНА КЛАСИФИКАЦИЈА

560 - Заштита животне средине неklasификована на другом месту

Табела 17. Приказ планираних прихода и примања по програмским активностима и изворима финансирања ПЗЗП у 2019. години:

ВРСТЕ ПРИХОДА	
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 1003 Заштита природе и природних добара на територији Аутономне покрајине Војводине	
01 00 Општи приходи и примања буџета – извор 01	94.500.389,44
03 00 Социјални доприноси	2.216.385,00
04 00 Сопствени приходи буџетских корисника	12.281.738,46
13 06 Нераспоређен вишак прихода из ранијих година	2.701.362,27
УКУПНО:	111.699.875,17
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 1004 "Conservation of the eastern imperial eagle by decreasing human-caused mortality in the Pannonian region - PANNON EAGLE (LIFE1/5NAT/HU/000902) - "Заштита орла крсташа смањивањем морталитета који узрокују људи"	
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година	1.050.030,03
УКУПНО:	1.050.030,03

ПРОЈЕКАТ 4005 "Transboundary Management Programme for the planned 5-country Biosphere Reserve "Mura-Drava-Dunav" within the Danube Transnational Programme" (DTP 1-259-2.3 – coop MDD) - "Програм прекограничног управљања за планирани резерват биосфере „Мура-Драва-Дунав“ "	
01 00 Општи приходи и примања буџета – извор 01	7.925.000,00
56 00 Финансијска помоћ ЕУ	3.841.262,75
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година	1.511.401,63
УКУПНО:	13.277.664,38
ПРОЈЕКАТ 4006 „Wetlands Ecosystem Services Assessment in Croatia-Serbia EcoWET 2017HR-RS123“ „Процена екосистемских услуга влажних подручја у прекограничном подручју између Хрватске и Србије EcoWET 2017HR-RS123“	
01 00 Општи приходи и примања буџета – извор 01	1.020.000,00
56 00 Финансијска помоћ ЕУ	1.762.500,00
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година	228.017,58
УКУПНО:	3.010.517,58
ПРОЈЕКАТ 4008 "Active Sensor monitoring Network and environmental evaluation for protection and wise use of WETLANDS and other surface waters SeNs Wetlands HR-RS135 „Активна Сензор мрежа за мониторинг и евалуацију окружења ради заштите и сврсисходне употребе влажних станишта и других површинских вода“	
01 00 Општи приходи и примања буџета – извор 01	2.763.000,00
56 00 Финансијска помоћ ЕУ	1.270.625,00
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година	2.527.285,67
УКУПНО:	6.560.910,67
ПРОЈЕКАТ 4010 „Заштита кључних животињских врста Панонских степа у прекограничном подручју између Мађарске и Србије PANNONSTEPPEs HUSRB/1602/12/0065“ - „Conservation of key animal species of Pannonian Steppes in a border region between Hungary and Serbia PANNONSTEPPEs HUSRB/1602/12/0065“	
56 00 Финансијска помоћ ЕУ	8.507.091,25
15 00 Неутрошена средства донација из ранијих година	1.348.986,88
УКУПНО:	9.856.078,13
ПРОЈЕКАТ 4011 „Мрежа за биодиверзитет, адаптацију, одрживост и интеграцију NATURA2000 у сливу реке Саве SAVATIES DTP2-096-2.3“ – “Preserving Sava River Basin Habitats through Transnational Management of Invasive Alien Species SAVATIES DTP2-096-2.3”	
01 00 Општи приходи и примања буџета – извор 01	9.402.400,00
56 00 Финансијска помоћ ЕУ	1.277.325,00

УКУПНО:	10.679.725,00
ПРОЈЕКАТ 4013 „Регионалне смернице за екосистемске услуге“	
06 00 Донације од међународних организација (конто 732131)	2.846.250,00
УКУПНО:	2.846.250,00
УКУПНИ ПРИХОДИ	158.981.050,96

Табеларни приказ расхода по врстама (економским класификацијама) и изворима финансирања за све програмске активности:

Назив	Укупно утрошена средства (сви извори финансирања)	Буџетска средства (извор финансирања 01 00)	Средства донација (извори финансирања 06 00 56 00 и 15 00)	Сопствена средства (извори финансирања 04 00 13 06)
ПЛАТЕ, ДОДАЦИ И НАКНАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ (ЗАРАДЕ)	46.274.633,18	46.274.633,18		
СОЦИЈАЛНИ ДОПРИНОСИ НА ТЕРЕТ ПОСЛОДАВЦА	7.935.759,17	7.935.759,17		
НАКНАДЕ У НАТУРИ	291.635,00	291.635,00		
СОЦИЈАЛНА ДАВАЊА ЗАПОСЛЕНИМА	399.936,55	255.565,44		144.371,11
НАКНАДЕ ТРОШКОВА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ	1.129.827,92	1.129.827,92		
НАГРАДЕ ЗАПОСЛЕНИМА И ОСТАЛИ ПОСЕБНИ РАСХОДИ	205.129,56	205.129,56		
СТАЛНИ ТРОШКОВИ	10.921.604,87	10.782.568,58	19.577,12	119.459,17
ТРОШКОВИ ПУТОВАЊА	3.035.588,88	2.230.112,29	381.447,67	424.028,92
УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ	19.004.937,46	12.232.105,52	2.169.605,93	4.603.226,01
СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ	2.375.788,57	1.864.732,50	48.000,00	463.056,07
ТЕКУЋЕ ПОПРАВКЕ И ОДРЖАВАЊЕ	2.189.342,69	1.907.684,28		281.658,41
МАТЕРИЈАЛ	6.518.327,07	3.982.646,49	412.374,80	2.123.305,78
ОСТАЛЕ ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ	4.784.007,33	4.784.007,33		
ПОРЕЗИ, ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ И КАЗНЕ	78.761,00	78.761,00		
МАШИНЕ И ОПРЕМА	10.017.822,51	5.959.900,88	967.314,00	3.090.607,63
НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА	1.697.720,32	1.478.480,32	219.240,00	
УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	116.860.822,08	101.393.549,46	4.217.559,52	11.249.713,10

Табеларни приказ прихода по изворима финансирања за све програмске активности:

Назив	Укупно остварена средства (сви извори финансирања)	Буџетска средства (извор финансирања 01 00)	Средства донација (извори финансирања 06 00 56 00 и 15 00)	Сопствена средства (извори финансирања 04 00 13 06)
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 1003	100.856.183,33	87.517.408,56		13.338.774,77
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 1004	1.050.030,03		1.050.030,03	
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 4005	17.410.449,90	6.771.154,11	10.639.295,79	
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 4006	2.973.573,80	694.675,89	2.278.897,91	
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 4008	5.144.459,84	1.666.990,24	3.477.469,60	
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 4010	3.155.452,03		3.155.452,03	
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 4011	8.217.233,05	4.743.320,66	3.473.912,39	
ПРОГРАМСКА АКТИВНОСТ 4013	3.658.013,45		3.658.013,45	
УКУПНИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	142.465.395.43	101.393.549,46	27.733.071,20	13.338.774,77

**ПОДАЦИ О ЈАВНИМ НАБАВКАМА
ИЗВЕШТАЈ О СПРОВЕДЕНИМ ЈАВНИМ НАБАВКАМА
У ПЕРИОДУ 01.01.2018. – 31.12.2019.**

Покрајински завод за заштиту природе Нови Сад (у даљем тексту: Завод) основан од стране Покрајинске Владе је индиректни корисник буџетских средстава и сматра се Наручиоцем у смислу Закона о јавним набавкама.

У зависности од укупно процењене вредности истоврсних набавки на годишњем нивоу одређених Планом јавних набавки Покрајинског завода за заштиту природе односно Изменама и допунама плана јавних набавки Покрајинског завода за заштиту природе за 2019. годину спроведени су поступци јавних набавки. На набавке укупна чија процењена вредност истоврсних набавки на годишњем нивоу није већа од 500.000 динара без ПДВ-а, наручиоци нису обавезни да примењују одредбе Закона.

Јавне набавке Завода су финасиране у складу са Финансијским планом Покрајинског завода за заштиту природе за 2019. годину, Изменама и допунама финансијског плана Покрајинског завода за заштиту природе за 2019. годину као и променама апропријације.

На тромесечном нивоу састављени су и поднети Управи за јавне набавке РС квартални извештаји о јавним набавкама, као и Извештај о извршењу плана набавки за 2019. годину.

У периоду 01.01.2019 – 31.12.2019. године спроведени су поступци: јавних набавки мале вредности добара, услуга као и набавке услуга, добара и радова на које се закон не примењује.

У наведеним поступцима јавних набавки мале вредности у 2019. години је утрошено укупно **14.059.365,83** динара без ПДВ –а односно, **16.636.677,99** динара ПДВ-ом.

За набавке на које се закон не примењује у 2019. години је укупно је утрошено 25.244.000,00 динара без ПДВ –а односно, 30.709.000,00 динара са ПДВ-ом.

Табеларни приказ утрошених средстава и спроведених поступака јавних набавки

ПОСТУПЦИ ЈАВНЕ НАБАВКЕ МАЛЕ ВРЕДНОСТИ У 2019.ГОДИНИ									
УСЛУГЕ									
БРОЈ ЈНМВ	ПРЕДМЕТ	ДАТУМ ОБЈАВЉИВАЊА НА ПОРТАЛУ ЈАВНИХ НАБАВКИ	РОК ЗА ДОСТАВУ ПОНУДА	БРОЈ ПРИСТИГЛИ Х ПОНУДА	ДАТУМ ДОНОШЕЊА ОДЛУКЕ О ДОДЕЛИ УГОВОРА	ДАТУМ СКЛАПАЊА УГОВОРА	ПРОЦЕЊЕНА ВРЕНОСТ НАБАВКЕ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВЕРДЕНОСТ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВРЕДНОСТ СА ПДВ-ОМ
ЈНМВ У- 01/19/МБ	УСЛУГЕ ОДРЖАВАЊА ХИГИЈЕНЕ	05.03.2019	14.05.2019	6	15.03.2019	21.03.2019	1.166.666,66	969.253,12	1.163.103,74
ЈНМВ У- 02/19/МБ	УСЛУГЕ ПРОДУЖЕЊЕ ПРАВА КОРИШЋЕЊА И ОДРЖАВАЊЕ ЕSET АНТИВИРУСНЕ ЗАШТИТЕ	20.05.2019	29.05.2019	1	29.05.2019	30.05.2019	150.000,00	117.300,00	140.760,00
ЈНМВ У- 03/19/МБ	МОБИЛНА ТЕЛЕФОНИЈА	16.07.2019	30.07.2019	3	30.07.2019	29.08.2019	1.292.500,00	606.396,00	727.675,20
ЈНМВ У- 04/19/МБ	УСЛУГЕ СМЕШТАЈА	18.07.2019	31.07.2019	3	02.08.2019	30.08.2019	500.000,00	500.000,00	600.000,00

БРОЈ ЈНМВ	ПРЕДМЕТ	ДАТУМ ОБЈАВЉИВАЊА НА ПОРТАЛУ ЈАВНИХ НАБАВКИ	РОК ЗА ДОСТАВУ ПОНУДА	БРОЈ ПРИСТИГЛИХ ПОНУДА	ДАТУМ ДОНОШЕЊА ОДЛУКЕ О ДОДЕЛИ УГОВОРА	ДАТУМ СКЛАПАЊА УГОВОРА	ПРОЦЕЊЕНА ВРЕНОСТ НАБАВКЕ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВЕРДЕНОСТ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВРЕДНОСТ СА ПДВ-ОМ
ЈНМВ У-05/19/МБ	УСЛУГЕ ОДРЖАВАЊА И ИЗМЕНЕ МОДУЛА И БАЗА ИНФОРМАЦИОН ОГ СИСТЕМА	18.07.2019	29.07.2019	1	29.07.2019	31.07.2019	750.000,00	680.000,00	816.000,00
ЈНМВ У-06/19/МБ	УСЛУГЕ ОДРЖАВАЊА, ИЗМЕНЕ АПЛИКАЦИЈА И БАЗА ЗА РОБНО-ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ	19.07.2019	01.08.2019	1	01.08.2019	12.08.2019	300.000,00	240.000,00	288.000,00
ЈНМВ У-07/19/МБ	УСЛУГЕ ФИЗИЧКО ТЕХНИЧКОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА	14.08.2019	23.08.2019	4	23.08.2019	29.08.2019	2.666.666,66	2.099.376,00	2.519.251,20
ЈНМВ У-08/19/МБ	УСЛУГЕ УНАПРЕЂЕЊА ЛИЦЕНЦЕ	06.11.2019	19.11.2019	1	19.11.2019	27.11.2019	1.529.166,67	1.527.000,00	1.832.400,00
ЈНМВ У-09/19/МБ	УСЛУГЕ GENERALNOVG CISCENJA	03.12.2019	13.12.2019 11.00 Н	5	13.12.2019	19.12.2019	195.000,00	194.400,00	
УКУПНО УСЛУГЕ							8.549.999,99	6.933.725,12	8.087.190,14

ДОБРА									
БРОЈ ЈНМВ	ПРЕДМЕТ	ДАТУМ ОБЈАВЉИВАЊА НА ПОРТАЛУ ЈАВНИХ НАБАВКИ	РОК ЗА ДОСТАВУ ПОНУДА	БРОЈ ПРИСТИГЛИХ ПОНУДА	ДАТУМ ДОНОШЕЊА ОДЛУКЕ О ДОДЕЛИ УГОВОРА	ДАТУМ СКЛАПАЊА УГОВОРА	ПРОЦЕЊЕНА ВРЕНОСТ НАБАВКЕ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВЕРДЕНОСТ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВРЕДНОСТ СА ПДВ-ОМ
ЈНМВ Д-01/19/МБ	ГОРИВО ЗА СЛУЖБЕНА ВОЗИЛА	10.05.2019	23.05.2019	1	24.05.2019	11.06.2019	1.666.666,66	1.529.333,00	1.835.199,60
ЈНМВ Д-02/19/МБ	КАНЦЕЛАРИЈСКИ МАТЕРИЈАЛ ТОНЕРИ	16.05.2019	30.05.2019	1	30.05.2019	03.06.2019	250.000,00	199.300,00	239.160,00
ЈНМВ Д-03/19/МБ	КАНЦЕЛАРИЈСКИ МАТЕРИЈАЛ МАЛА	23.05.2019	03.06.2019	2	03.06.2019	10.06.2019	150.000,00	46.185,00	55.309,50
ЈНМВ Д-04/19/МБ	КАНЦЕЛАРИЈСКИ МАТЕРИЈАЛ МАЛА	10.09.2019	20.09.2019	3	20.09.2019	30.09.2019	100.000,00	33.700,00	40.440,00
ЈНМВ Д-05/19/МБ	КАНЦЕЛАРИЈСКИ МАТЕРИЈАЛ ТОНЕРИ	25.10.2019	06.11.2019	3	07.11.2019.	20.11.2019	175.000,00	118.000,00	141.600,00
ЈНМВ Д-06/19/МБ	КАНЦЕЛАРИЈСКИ МАТЕРИЈАЛ МАЛА КОВЕРТЕ	30.10.2019	08.11.2019	3	08.11.2019	27.11.2019	30.000,00	13.750,00	16.500,00
ЈНМВ Д-07/19/МБ	ТЕРЕНСКО ВОЗИЛО	04.11.2019	15.11.2019	3	18.11.2019	28.11.2019	3.250.000,00	3.238.800,00	3.886.560,00

БРОЈ ЈНМВ	ПРЕДМЕТ	ДАТУМ ОБЈАВЉИВАЊА НА ПОРТАЛУ ЈАВНИХ НАБАВКИ	РОК ЗА ДОСТАВУ ПОНУДА	БРОЈ ПРИСТИГЛИХ ПОНУДА	ДАТУМ ДОНОШЕЊА ОДЛУКЕ О ДОДЕЛИ УГОВОРА	ДАТУМ СКЛАПАЊА УГОВОРА	ПРОЦЕЊЕНА ВРЕНОСТ НАБАВКЕ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВЕРДЕНОСТ БЕЗ ПДВ-А	УГОВОРЕНА ВРЕДНОСТ СА ПДВ-ОМ
ЈНМВ Д-08/19/МБ	ЛИЦЕНЦЕ И СОФТВЕРИ	26.11.2019	12.12.2019 13.00 Н	2	12.12.2019	18.12.2019	832.000,00	637.629,10	765.154,92
ЈНМВ Д-09/19/МБ	СТРУЈА	28.11.2019	17.12.2019 12.00 Н	1	17.12.2019	23.12.2019	1.000.000,00	621.113,31	745.335,97
ЈНМВ Д-10/19/МБ	КАНЦЕЛАРИЈСКИ МАТЕРИЈАЛ ВЕЛИКА	06.12.2019	16.12.2019 11.30 Н	2	17.12.2019	23.12.2019	1.200.000,00	687.830,30	824.227,86
УКУПНО ДОБРА							8.653.666,66	7.125.640,71	8.549.487,85
УКУПНО ДОБРА И УСЛУГЕ							17.203.666,65	14.059.365,83	16.636.677,99